P. Josef Schrijvers C. Ss. R.

Oddanost Bohu

Třetí opravené vydání
předchozího vydání, které vyšlo pod titulem „Umění dávati se"

V Cyrilo-Metodějském knihkupectví

Gustava Francla v Praze léta Páně 1948

IMPRIMI POTEST

P. Franciscus Suchomel C. Ss. R., Superior Provincialis. Pragae, die 10. Novembris 1947

NIHIL OBSTAT

Dr. P. Constantinus Miklík C. Ss. R., censor

IMPRIMATUR

Pragae, die 10. XI. 1947

Prael. Dr. Theophilus Opatrný m. p.

vicarius generalis

N. 16458

Předmluva překladatelova

P. JOSEF SCHRIJVERS (čti Schrejvers) byl belgický redemptorista národnosti vlámské. Narodil se v Sutendael (diecese lutyšská) 19. prosince 1876. V 19 letech složil řeholní sliby, 5 let poté, r. 1900, byl vysvěcen na kněze. Představení jej ustanovili za profesora filosofie na řádovém bohoslovném učelišti v Beau Plateau, po nějaké době byl pověřen i odpovědným úkolem vedení bohoslovců. Když pozval metropolita Szeptyckyj belgické redemptoristy do Haliče ku práci mezi řeckokatolíky, byl P. Schrijvers mezi prvními dělníky poslanými na vinici. Pracoval tu plných 20 let (1913—1933) jako představený celého díla. R. 1933 se vrátil do Belgie, byv jmenován představeným rozsáhlé provincie belgické. Avšak již roku 1936 odchází do Říma jako generální konsultor za oblast belgickoholandskou. Při visitační cestě po Americe byl raněn lehkou mrtvicí, z níž se značně zotavil, později se musil podrobiti též těžké operaci, žil však skoro až do konce války. Skonal po kratší nemoci dne 4. března 1945.

Spisovatelskou činnost zahájil studiemi sociologickými. R. 1907 vydal nevelkou francouzsky psanou knížku „O třech velikých národohospodářských školách". Téhož roku vydává rozsáhlejší „Příručku národního hospodářství" (Manuel d'économie politique), která pak byla vydána v původním jazyku ještě třikrát a přeložena do angličtiny a španělštiny. Později však opouští skoro úplně oblast sociologických otázek a vrací se k nim jen tu a tam v několika nevelkých brožurách.

Zato jej zcela upoutává theologie duchovní. Po dlouholetém studiu jak psychologické tak odborné literatury píše „*Zásady duchovního života*“ (Les principes de la vie spirituelle 1912), obsahující jeho průzračnou theorii vnitřního života; v r. 1937 vyšly francouzsky po sedmé. — Další jeho duchovní knihy hledí konkrétně ukázati, jak možno snadno uskutečňovat ony zásady v denním životě. Všude zdůrazňuje, že nemá býti duchovní život zatěžován nánosem všelijakých druhořadých cvičeb. R. 1913 vychází „*Dobrá vůle*“ (La bonne volonté), vydaná mnohokrát v původním jazyku i v četných překladech. (Česky vyšla nákl. Vincentina, Praha 1938). Po světové válce r. 1918 odevzdává veřejnosti „*Oddanost Bohu*“ (Le don de soi, česky „*Umění dávati se*“ u G. Francla 1937 a 1940), Ukazuje tu, co moudrosti, pokoje a štěstí má duše, když zakotví pevně v Bohu věrou, nadějí a hlavně oddanou láskou.

Tato kniha jest asi vedle „*Božského Přítele*“ (Le divin Ami) z r. 1922 nejpropracovanějším jeho meditativním dílem. Obojí kniha se dočkala právem přemnoha vydání v různých řečech (Božský Přítel vyšel česky r. 1935 v překladu P. Mart. Janů, nákladem Theologického ústavu redemptoristů v Obořišti, téhož roku i slovensky v překladu K. Stašíka). R. 1925 se objevuje jeho silně osobitá, a proto ne všemi zcela přijatelná mariologie, vlastně jeho pojetí nauky o prostřednictví milostí rukama Matky Boží. Je to knížečka „Má Matko!“ (Ma Mère!) Česky vyšla v překladu P. V. Musila, nákl. ČAT r. 1930. Obměnou dřívějších spisů duchovních je dílko z r. 1930 „*Duše důvěřující*“ (Les âmes confiantes) a kněžím určené „*Poselství Ježíšovo knězi*“ (Le message de Jésus à son Prêtre) z r. 1932.

Po delším odmlčení promluvil P. Schrijvers ještě ve dvou knihách do hrůz druhé světové války, aby uklidnil lidi dobré vůle. R. 1940 vydal francouzsky spisek *„Ježíš mezi námi“* (Jésus parmi nous). (Vyšlo slovensky v překladu Josefa Bednárika v roce 1946 v edici Veritas, nakladatelství, Košice). — Autor připomíná, že Ježíš, jenž byl kdysi na zemi jako člověk, je stále přítomen milostí v duších, Eucharistií a ustavičnou ochranou v Církvi. — Po dvou letech pak vydává větší knihu *„Otče náš, jenž jsi na nebesích“* (Notre Père, qui êtes aux cieux). Dílo jest jakýmsi zjednodušeným protějškem jeho první duchovní knihy Zásad, pokud tu ukazuje cestu člověka k Bohu po stupních očisty, osvícení a sjednocení.

Klíčem k duchovním knihám Schrijversovým jsou jeho originální Zásady. Vysvětluje v nich, že smyslem a cílem všeho náboženskomravního snažení člověka je láska k Bohu. A láska je též nejúčinnějším prostředkem k dosažení cíle! Ve všech svých spisech volá Schrijvers stále, skoro do omrzení, tímto jedním směrem: K milování Boha, k milování Bohačlověka Ježíše Krista, k milování bližního pro Boha. Ustavičnost a všestrannost této lásky nesmí však člověka duševně uštvat a nervově vyssát. Pravou lásku dlužno osvědčovat s velikým klidem a láska pak přinese duši pokoj, pokoj Mariin, povznesenost nad neklid a shon Martin.

Nápadné zdůrazňování této stránky svedlo některé theology, že začali varovně mluvit o Schrijversově kvietismu. Ale bližší ohledání celého jeho díla prokáže každému zřejmý omyl tohoto chvilkového obvinění. Autor „Oddanosti Bohu“ nepropaguje nikde mrtvé čekání kvietistů na hnutí Boží, neboť láska je činná; ale znovu a znovu varuje před nezdravou udýchaností, rozčileností, demonii chvatu, duchovní hysteričností, předbíháním činnosti Boží.

Nepopiratelnou předností Schrijversových knih je vzácná schopnost přetlumočit hluboké theologické pravdy do prosté, kdekomu srozumitelné řeči, která si udržuje žár svého zdroje a umí roznítit a nadchnout pro nejvyšší povinnost a největší milost pozemského života, jíž jest láska k Bohučlověku Ježíši Kristu. Jsou stránky v jeho knihách, které uchvacují silou logiky a vroucností podání a mají tak trvalou cenu.

Na konec poznamenávám, že jsem měl při překladu před sebou 8. vydání francouského textu Le don de soi. (54. tisíc, L'édition universelle S. A., Bruxelles 1913). V tomto 3. vydání jsem upustil od neurčitého názvu dvou prvých vydání *Umění dávati se* a volil jsem přiléhavější titul *Oddanost Bohu.* Ani toto slovo ovšem nevystihuje plně obsah knihy, mluvící o odevzdanosti, zasvěcení a sebeobětování Bohu, celkem však je bližší francouzskému výrazu, jenž ostatně také není dost zřetelný.

DÍL I. Základy oddanosti Bohu

HLAVA 1. Jest spravedlivé oddati se Bohu

ČLÁNEK 1. První Příčina všech věcí. — Oddati se Bohu znamená vrátiti Bohu své tělo a svou duši, znamená ponechati mu všechny své mohutnosti, své tužby a své city, svá přání a své obavy, své naděje a své plány do budoucna, znamená sobě neponechati nic leč starost o jeho lásku.

Oddati se Bohu znamená zapomněti na sebe, složiti do srdce Ježíšova všechny své zájmy, všechny své starosti a tisíceré nejistoty, jak se naskýtají v denním životě. Znamená svěřiti mu všechny své potřeby. Zmocniti jej, aby se o vše staral, aby ve všem pomáhal.

Oddati se Bohu znamená sprostiti se starostí o sebe, abychom myslili jen na Boha. Zasvětiti se skutkům k jeho cti. Rozšiřovati podle svých sil království pravdy a dobra. Obětovati se pro bratry z lásky k Mistru. Pomáhati jim, poučovati je, posilovati, těšiti, ale především obraceti a vésti je k Bohu.

Oddanost znamená nepřetržité Fiat (Staň se) ve všech událostech, ve všech jevech, ve všech proměnách uvnitř i zevně. Znamená tichý synovský souhlas se všemi přáními nebeského Otce. Znamená zcela se svěřiti všem možným úradkům Prozřetelnosti.

Šťastná duše, která se prostě odevzdala Ježíši! Neboť Ježíš se jí rovněž dá a usídlí se v milující duši

jako její Mistr. Vezme do rukou její zájmy, osvobodí ji ode všech starostí, jež pohlcovaly její pozornost, obrání ji proti všem jejím nepřátelům, sprostí ji všech obav, uchrání ji všech nebezpečí a za to žádá od ní jen darování jejího srdce.

Tak se děje vzájemné darování mezi Ježíšem a duší, darování založené jen a jen na lásce.

Jaký to vzájemný dar, život lásky, život plný tajemných půvabů pro duše čisté, pro srdce velkomyslná!

Nenáležeti sobě, býti zcela odevzdán Ježíši, nechati ho, by zacházel se svým tvorem, jak mu libo, a spokojiti se s jeho láskou: Jak šťastný to život!

Spolupůsobiti v díle Kristově, býti pověřen Ježíšem a bdíti nad jeho zájmy, domlouvati se s ním o prostředcích, jak urvati peklu nesmrtelné duše: Jak svůdný ideál!

Směti se nořit každým okamžikem do bezedného oceánu božství, cítit se v nekonečné dáli ode všech titěrností, neplodně pohlcujících lidskou činnost: Jak líbezný to mír, jaké nezrušitelné štěstí!

Být připuštěn k božské důvěrnosti s Ježíšem, mít účast v jeho radostech a sdílet se s ním o vlastní útrapy, svou něžností jej odškodňovat za nevděk lidí: Jak rozkošný to úděl pro duše přístupné citu, pro srdce milující!

O Ježíši, chci náležeti k počtu těchto šťastných duší. Chci uzavříti s tebou bratrskou smlouvu, postoupit ti celé srdce své, abych nabyl moci nad celým srdcem tvým. Chci vynaložit na lásku k tobě všechny síly svého bytí, potom na sebe zapomnět a s tebou dobývat duše! Jak nebeský to sen!

A tento sen může každý proměniti v líbeznou skutečnost. K tomu stačí jen kráčeti v pravdě. Stačí se vraceti k Bohu každou chvíli úkonem lásky a vraceti mu bytí, které máme od něho.

Bůh jest naše příčina. On nás stvořil, on nás zachovává, přispívá ke každému našemu úkonu. Je činný každým okamžikem v každé naší mohutnosti, v každém našem smyslu, v každé buňce, ustavující naše tělo. Uznejme s láskou jeho svrchovanou nadvládu. To jest oddanost.

Božská činnost proniká všechny naše myšlenky, všechny naše city a naše úkony. Stejně zachovává každého tvora. Každou chvíli spolupůsobí s miliony bytostí, vyplňujících vesmír. Svěřme se bez bázně jeho prozřetelnosti! Sjednoťme se v lásce s touto svrchovanou Vůlí, jíž se nic nevymkne. Opakuji, v tom záleží oddanost Bohu, v tom záleží svatost!

Náš život se odehrává v Bohu! Bůh jest všude přítomen svou božskou podstatou tak skutečně, jako jest v nebesích. Vrhněme se mu do náručí! Žíti na jeho klíně jako dítě na klíně matky jest život dokonalý! Dáti se jím nésti, toť dokonalost! Složiti na něho všechny své starosti, dáti mu plnou moc, aby se staral o všechny naše potřeby, a spokojiti se s tím, že jej milujeme, v tom záleží duchovní život, předzvěst věčného života lásky.

ČLÁNEK 2. Poslední cíl. — Bůh jest netoliko příčina všech věcí. Jest též cíl všech tvorů a každé jednotlivé bytosti.

Nejmenší muška, skrytá pod listem trávy, má stejně své určení jako zvěř hvozdů. Prášek poletující ve vzduchu má stejně svůj cíl jako nesčetné světy, probíhající prostorami vesmíru. Nejbídnější smrtelník, neznámý otrok, bloudící pouští, má spěti za svým cílem nejinak nežli mocnář, řídící osudy světa.

Před Bohem nekonečné velebnosti mizí každá stvořená vznešenost a velikost a zásluha. Každá bytost, protože byla učiněna Bohem, musí zde plniti své

určení a žíti pro něho. On dí: *„Já jsem alfa a omega, počátek a konec“*. (Zjev. 1, 8).

Bytosti, nemající rozumu a svobody, plní neomylně určení, jež jim Bůh vykázal. Jediný člověk dostal od Boha nebezpečnou výsadu, dojíti svého cíle svobodnou volbou své vůle.

Podobně jako Bůh má i člověk poznání dobra a zla. Ví, že mu byl dán rozum, aby poznával Pravdu, a vůle, aby přilnul k svrchovanému Dobru. Přizpůsobí-li se tomuto božskému řádu, podrobí-li se zcela této božské vůli, vrátí-li Bohu dobrovolným úkonem své srdce, bytí, jež od něho přijal, vyplní úkol, pro nějž byl stvořen.

Oddati se Bohu tím způsobem, jejž určil Bůh sám, v tom záleží cíl člověka, to jest jeho první a poslední povinnost, která obsahuje všechny povinnosti jiné.

Každý člověk, který dojde na tomto světě užívání rozumu, stojí při každém svém úkonu před touto dvojí možností: Zachovat řád Boží anebo jej porušit. Každý člověk volí chtěj nechtěj to neb ono: *„Kdo není se mnou,“* praví Ježíš Kristus, *„proti mně jest“*. (Mt. 12, 30).

Jak politování hodná jest duše, která se vzpouzí poslouchati Boha. Odsuzuje se k zmatku, k smutku, k neštěstí. Porušení řádu nezplodí nikdy pokoj. Avšak každé porušení platného řádu nese s sebou trest. Tento trest je pak mstou za porušení řádu.

Bůh dosáhne ve skutečnosti vždycky cíle, jejž si vytkl. Drží v své ruce celý svět a vše, co je v něm. Žádný tvor neunikne jeho svrchované vládě. Své slávy nepostoupí nikomu jinému.

Sahá na všechno mocně od konce vesmíru až do konce a řídí všecko líbezně. (Moudr. 8, 1). Střídání říší, jejich rozkvět i jejich úpadek, události, vyplňující

dějiny světa, války, převraty, objevy, vše chtěl a řídil Bůh pro sebe jako pro poslední cíl.

Ó Ježíši, nechci čekati na hrozný okamžik soudu, abych tě oslavoval. Nechci vyčkávati, až bych byl přinucen vzdáti tobě poctu, které žádá spravedlnost. Tys můj poslední cíl, účel celého mého bytí. Svobodným úkonem své vůle se ti odevzdávám. Tento úkon budu tolikrát obnovovat, kolikrát mi k němu poskytneš milosti. Bude začátkem, pokrokem a vrcholem mého duchovního života.

ČLÁNEK 3. Nejvyšší vzor. — Bůh jest příčina účinná a příčina účelová všech věcí. Jest však také jejich příčina vzorová.

Nespokojil se s tím, aby naznačil východisko a cíl cesty, kterou má tvor na zemi vykonati. Ukázal mu také, kudy se má ubírati.

Když stvořil člověka k svému obrazu a podobenství a když stanovil, aby člověk v sobě zpodobil jeho božské rysy, chtěl mu býti nekonečně dokonalým modelem.

Člověk, a ostatně každý tvor, žije v Bohu od věčnosti. „V něm," dí sv. Augustin „jsou příčiny všeho, co se děje, nezměnitelné zdroje všech věcí měnlivých a věčné, živoucí důvody všech věcí nerozumných a časných." (Vyznání l. I, c. 5).

Bůh vidí od věčnosti v svém rozumu všechny bytosti, které by mohl stvořiti, a všechny ty, jež vskutku stvoří. Každý je tu se svou vlastní přirozeností v míře krásy a dokonalosti, které má dosáhnouti.

V tomto božském rozumu jest již napřed určena cesta, kterou projde každý tvor na zemi, okamžik, kdy se objeví v hmotném světě, úloha, již tu bude míti, poslání, jež bude splněno v okamžiku jeho smrti. Každá

podrobnost jeho budoucího života je tu přesně vyznačena. Svobodná vůle bytostí, obdařených rozumem, nevadí v ničem tomuto božskému předurčení. Bohu jsou přítomny minulost i budoucnost.

I tebe, má duše, rozeznával Bůh od věčnosti. Mezi nekonečným množstvím jiných bytostí viděl tě v své bytosti, ne jako část sebe, nýbrž jako možnou napodobeninu své nekonečné vznešenosti, jako budoucí obraz své božské krásy. Již tehdy určil rysy, které tě mají rozlišovati ode všech ostatních tvorů. Předvídal vznešenost, kterou se oděješ před jeho očima, krásu a dokonalost, jež ti budou patřiti.

Spolu stanovil s nekonečnou přesností způsob, jímž máš dojíti této svatosti. Načrtl cestu, kterou máš na zemi jíti, vymezil prostředky, jimiž budeš vládnouti, pomůcky, jichž se ti dostane, vnější okolnosti času a místa, v nichž budeš žíti, lidi, s nimiž přijdeš do styku, nejmenší události, které budou vykonávati vliv na tvůj život.

Předvídal obtíže, na něž narazíš na dně svého vlastního srdce při konání ctností, hnutí tvých vášní, tvé zápasy, tvé slabosti, tvá vítězství a nekonečnou trpělivost, kterou ti bude osvědčovati.

Radostně pozdravil od věčnosti upřímnost tvé vůle, zápal a poctivost tvého srdce. Počítal nesčetné úkony lásky, jež z něho vytrysknou, jako tryská čistá voda z vydatného pramene. Již tehdy se těšil z důvěrnosti, k níž tě připustí jednoho dne.

Já, ubohý slabý tvor, zaměstnával jsem myšlenku svého Boha celou věčnost. Miloval mne již tehdy, když jsem ho ještě nemohl znáti. (Jer. 37, 3). Vyhradil si všechnu péči o mé posvěcení, naznačil mi mou cestu a drží mne za ruku, abych od ní nezbloudil ani vpravo ani vlevo.

Ó Pane! Ty zacházíš se svými tvory s nekonečnou shovívavostí (Moudr. 12, 18), bdíš nad nimi s otcovskou starostlivostí. Bojíš se, aby se tvé dítky nevzdálily od tebe a nezahynuly. Dej mi milost, abych tě vždycky miloval.

ČLÁNEK 4. Svatá bezstarostnost. — Bůh jest má příčina. Můj rozum musí uznati jeho svrchovanou vládu nade mnou. Bůh jest můj cíl. Má vůle se mu musí oddati bez výhrady. Bůh jest můj vzor. Celý můj život musí být obrazem tohoto božského modelu.

Jsem protějškem svého Boha, závislým na Bohu naprosto a všestranně. Nestačí, abych před ním skláněl čelo v prach jako před jediným původcem všeho, co jest. Nestačí, abych k němu tíhl všemi silami své duše jako k jedinému cíli svého bytí. Musím mimo to kráčeti za ním každou chvíli svého života krok za krokem, svěřovati se jeho vedení, nechati jej, aby zacházel se mnou po libosti jako můj Mistr.

Můj Bože, ty chceš, abych ti svěřoval nejen své posvěcování, nýbrž i jeho způsob. Není lhostejné, jdu-li tou neb onou cestou do nebe. Ty sám jsi mi nastínil od věčnosti tuto cestu.

Není ani jedné maličkosti v mém životě, kterou by nebyla předvídala tvá moudrost a nebyla řídila tvá prozřetelnost. Já tu nemám co měnit, co přidávat, co ubírat. Nesluší mi toužiti po jiném určení než mám Nesluší mi litovat a hořekovat. Nenáleží mi tázati se tebe po důvodu tvého vedení, zvídati, proč jsi mne stvořil s touto povahou, s těmito schopnostmi nebo s těmito slabostmi, s těmito vášněmi, s těmito vzpurnými sklony, s těmito tužbami. Ty mi nejsi povinen vysvětlovat, proč jsi mi vykázal život na zemi v této době a ne v jiné, na tomto místě, v tomto prostředí, v těchto příznivých nebo nepříznivých okolnostech.

Bože, tys mne učinil bohatým nebo chudým, moudrým nebo nemoudrým, urozeným nebo nízkým, neznámým, opovrženým. Dals mi milosti a osvícení, jež jsi druhým odepřel. Obklopil jsi mou duši strážemi, kterých jsi nepropůjčil druhým. Nemám práva žádat od tebe odůvodnění toho. Jsou to tvé věčné plány o mé duši, já je musím schválit a jimi se posvětit.

Má duše, v jakém jsi žila klamu, když sis tvořila sama představy o svatosti, když jsi bez ohledu na plány Boží snila o dokonalosti, o postupu, o pracích, o osvíceních, o útěchách neb o křížích, jež nebyly pro tebe. Jak jsi bloudila, jdouc po stezkách úzkých a strmých, když ti Bůh sám vytkl od věčnosti cestu širokou a volnou.

Nevyptávej se již mimojdoucích na pravou cestu, vedoucí k Bohu. Nedovedou ti odpovědět. Oni znají určení své; tvé jest jim neznámo. Kráčej bez bázně, Bůh je s tebou. Žádá od tebe jen poslušnost a podrobení jeho svrchované vůli.

Určení, jež pojal Bůh od věčnosti o každé duši, jest duši přiděleno v čase, život lidský se rozvíjí jako nesmírný závitek látky. Všechny události, všechny okolnosti, všechny okamžiky jsou tu vyznačeny napřed. Bůh praví: Pokloň se a přijmi! Prostá duše odpovídá: Přijímám, miluji, ponechávám se docela tvé působnosti. Lhostejná duše jde netečně kolem pokladu, o nějž nedbá, jde vedle pocty, jíž pohrdá. Nepřátelská duše klne a zlořečí. Boží činnost pak pokračuje dál, přináší s sebou každým okamžikem novou povinnost a posvěcuje bez ustání duši, která se jí poddá.

Můj Bože, příčino mého bytí, cíli mého života, vzore mé činnosti, svěřuji se ti a poddávám se tvé vůli.

Mou úlohou bude, jíti za tebou krok za krokem jako dítě držící se ruky matčiny. Nechci tě ani předbíhat ani zůstávat pozadu za tebou. Půjdu tvým kro-

kem, budu plniti drobné povinnosti přítomné chvíle, budu přijímati kříže každého okamžiku a ve všem ostatním se podrobím všem tvým úradkům, všem tvým plánům o mé duši pro přítomnost i pro budoucnost.

Vím, že všechno, co přichází z tvé ruky, je dobré, poněvadž bylo předzvěděno a zařízeno tvou dobrotivou prozřetelností.

HLAVA 2. Jest moudré oddati se Bohu

ČLÁNEK 1. Pod božskou ochranou. — Oddati se Bohu jest věnovati mu celé své bytí žhavým úkonem lásky. Znamená dále zapomenouti sama sebe, zbaviti se docela úzkostlivé péče o sebe a dáti Bohu plnou moc, aby se o vše staral on. To jest dokonalá odevzdanost Bohu.

Vím, že se proti slovu odevzdanost vzpouzí lidská moudrost. Ráda by činila výhrady, žádala záruky a kladla Bohu podmínky. Zdaž se nepodobá svatost tržní dohodě mezi Bohem a duší, oboustranné smlouvě, při níž si hledí smluvní strany zabezpečiti především své osobní zájmy?

Pryč od nás takové nízké pojmy! Vnuká je moudrost těla.

Odevzdati Bohu tělo a duši, vrhnouti se k němu, jako se vrhá dítě do náruče matčiny, milovati jej, říkati mu to a opakovati mu to bez ustání, v tom záleží dokonalost, tajemství svatých, umění uchvátiti srdce Boží.

Ježíš chce, aby jediným zaměstnáním duší, jež jsou jeho snoubenkami, bylo jej milovati a osvědčovati mu tuto lásku. V jeho paláci jest mnoho služebnictva. Je-

li třeba se zabývati starostmi, podnikati práce, předvídati budoucnost, odvraceti zlo, pověří tím své dělníky a služebníky. Královna nesmí opustiti svého Chotě. Jejím úkolem jest okouzlovati jej čistotou svého úmyslu, něžností a věrností své lásky.

Chybí snad Králi králů moc, moudrost a dobrota, aby se musela duše strachovati o svou budoucnost?

Při pohledu na neklidnou starostlivost některých duší skoro by se to zdálo!

Nejvznešenější Pane! Od věčnosti ses rozhodl mne posvětit, stvořil jsi svět jen proto, abys mne spasil. Jakmile dojde poslední vyvolenec toho stupně lásky, jejž jsi mu určil, vesmír se rozpadne tak, jako se rozkládá umělý stroj, když jest neužitečný.

Co záleží Bohu na tomto stroji světa, ať je sebe dokonalejší? Bez námahy může stvořiti tisíce světů jiných, mohutnějších a krásnějších. Jeho myšlenky se zaměstnávají dušemi. Události, zcela zaujímající pozornost lidí, jsou pro Boha dětské hračky. Boha uvádí v nadšení nevinnost, zachovaná nebo znovu nabytá, vzbuzení lásky, předsevzetí jemu náležeti, povzdech k jeho Srdci, prosba k jeho milosrdenství.

Ježíš řekl jedné světici: „Jsem ochoten vytrpěti všechny bolesti svého umučení po každé, když jsou duše zavrženy! Avšak běda, nejsou již schopny vykoupení!" A ty, má duše, jež se odevzdáváš Ježíši v nadšení lásky, ty by ses bála? Zdaž by nechala matka padnouti své dítko do prachu, když je učí prvním krůčkům? A ty, když držíš Ježíše za ruku, ty by ses strachovala, že tě opustí v půli cesty?

Bůh chce posvěcovati duše. Pro ně ponechává lidskou společnost i přes zlo, které ji rozhlodává, pro ně snáší rouhače svého svatého jména, popěrače své prozřetelnosti, lidí dráždící jeho božskou spravedlnost. Vytrháváním koukole se nesmí škoditi pšenici.

Pro posvěcení duší řídí Bůh svět, upravuje střídání počasí, poskytuje dešť poli spravedlivého i hříšníka.

Pán jest veliký a hodný všeliké chvály. (Ž. 47, 2). V celém vesmíru neučinil ani jednoho tvora, nepřipustí ani jednoho skutku, nestrpí ani jednoho zla, jež by nemohly nějak přispěti k dobru duší.

Nuže, mé srdce, odlož malicherný strach! Důvěřuj v Boha, zavři oči a svěř se jeho náruči! Vždyť Ježíš řekl: „*Nikdo nemůže vytrhnouti z ruky mé ty, které mi dal Otec*". (Srv. Jn. 10, 29). Miluj tedy svého Boha, konej vše z lásky, přijímej vše z jeho ruky a pak jdi bez bázně; jistě dospěješ svatosti!

ČLÁNEK 2. Vševědoucí a všemohoucí Pomocník. — Bůh chce tvé posvěcení. Nebude mu však neznámo, co je vhodné pro tvou duši? Nebude třeba, abys mu pomohl svým poznáním?

Člověče, zbav se této zbytečné starosti! Nevíš, odkud jsi přišel, a je tě tajno, kam jdeš.

Když budovala Boží moudrost vesmír, když vykazovala hvězdám jejich dráhy a ukládala vodám mořským: „Dále nepůjdete!", byl jsi při tom? Když tvořila nesmrtelné duše dechem svých úst, pozvala tě tehdy na poradu? (Srv. Is. 40, 13).

Vytvořiti v duši podobnost Boha jest dílo, převyšující poznání tvora. Bůh sám si vymiňuje tuto starost. Střez se rušiti jeho práci!

Tvá duše jest mistrovským výtvorem dokonalosti a krásy. Cit, rozum, vůle, milost, ctnosti, dovednosti, vnuknutí — vše jest úchvatně zařízeno. Jediný prášek může porušiti chod tohoto velkolepého stroje. Chceš se vtírati se svými radami tomu, jenž sestrojil tak jemné dílo? Jsi slepý, a chceš říditi sama sebe! Dohlížíš úzkostlivě na Boží vedení v své duši, máš námitky proti postupu, jejž ti ukládá, a proti klidu, jejž ti po-

nechává. Pošetilče! Vždyť jsi ani neviděl duši, kterou chceš řídit! Ponech Bohu tuto těžkou práci! Bůh ti předepsal věc zcela snadnou, věc jedinou, totiž abys jej miloval. Obtížný díl práce vymínil si pro sebe. Spokoj se tedy se svým dílem, Bůh vykoná ostatek!

Nechybí mu k tomu ani moudrost ani moc.

Jeho činnost sahá od jednoho konce až ke druhému. Proniká všechny tvory až k morku, k podstatě. On je tvoří, on je udržuje, on jimi hýbá. Tato božská činnost udržuje celý vesmír. Jest sice pravda, že je tajemná a skrytá; je rovněž pravda, že ji objevuje jen víra; jest však proto méně skutečná a méně účinná?

Co ustanovila Boží dobrota o posvěcení duší, co zařídila Boží moudrost pro dosažení tohoto ideálu, to provádí jeho moc.

Duše zbožné, Bůh jest zaujat starostí o vaše posvěcení. Jeho moc jest činná právě v této chvíli. Jste předmětem jeho všemohoucí činnosti. Všechny události ve vašem nitru a okolo vás stávají se dlátem, jež vás má ztesati, štětcem, jenž vás má zkrášliti. Vaše radosti a vaše kříže, vaše úspěchy a vaše nezdary, vaše útěchy a vaše vyprahlosti, vaše naděje a vaše obavy, vše se přetvoří v rukou tohoto dovedného Umělce v prostředek k cíli.

K tomuto božskému dílu vybírá si sám pomocníky. Potřebuje-li duše přítomnosti určitého rádce, který by jí měl pověděti nutné slovo, Bůh jej přivede třebas i s druhého konce světa. Urovná před ním hory, uklidní pod ním vlny mořské, a bude-li třeba, přenese jej sám, jako přenesl kdysi proroka Habakuka a složil u jámy lví. Duše, která potřebuje této pomoci, nebude zklamána v svém očekávání, byť měl býti pro její upokojení zvrácen celý vesmír.

Činnost Boží, posvěcující duše dobré vůle, nezná hranic. Žádný tvor ji nemůže překaziti neb aspoň

přerušiti. Směje se obtížím, překážky obchází nebo je láme, své nepřátele nutí, aby jí sloužili za nástroj. Násilí se vyčerpává trpělivostí duše Bohu oddané, úskočnost se zaplétá do svých vlastních léček její prostotou, lež se mate její dětinností. Co pokládali lidé za zkázu prosté duše, stává se její spásou. Co zosnovali s nejprohnanější vypočítavostí, aby překvapili její ctnost, utvrzuje ji v dobrém. Před ní se závory otvírají, hory se snižují, údolí se vyplňují, propasti se mění v širokou a rovnou cestu. Toť výsledek prostředků na poškození duše, oddané Bohu, prostředků vypočítaných k pádu duše, která je opřena o rámě Ježíšovo!

Má duše, oddej se Bohu, zamiluj si jej neodvolatelně, zapomeň sebe samé. Bůh je dobrý, je moudrý, je mocný. *„Slož svou starost na Hospodina, on bude o tebe pečovat.“* (Ž. 54, 23).

ČLÁNEK 3. Tajemné paprsky. — Můj Bože, jsem tvůj! Rád se pokládám za malé dítko, spočívající ve tvém náručí. Do tvého otcovského srdce skládám všechny své starosti.

Nořím se do hlubin rozjímání o tvé božské moci a o své bezmezné slabosti. Tato myšlenka mne odtrhne ode mne. Osvobodí mne od mých starostí, naplní mou duši svatou svobodou a upřímnou, dětinnou hrdostí.

Má duše, v práci o své posvěcení nezmůžeš sama nic. Nevzbudíš ani jedinou záslužnou myšlenku pro svou spásu. Milost, základ tvého nadpřirozeného bytí, jest pouhý dar Boží. Tak velice převyšuje tvou chápavost, že nejsi s to, abys rozuměla její činnosti.

Činnost milosti je skryta, stejně jako pramen, z něhož vyvěrá. Milost přichází, milost přechází, a ty ani

nevíš, že přešla. Vniká do tvých mohutností a do jejich úkonů, avšak způsob její činnosti jest tajemství.

Někdy jest působnost milosti prudká jako bystřina. Vylévá do duše proudy světla a lásky: *„Proudem rozkoše své napájíš je.“* (Ž. 35, 9). Duše jest jí takřka zaplavena. Volá se sv. Františkem Xaverským: „Dosti, Pane, dosti, nemohu snésti množství tvé útěchy.“

Jindy se řine milost do duše jako tichá voda klidného potůčku, zavlažuje její mohutnosti, proniká smysly, napájí duševní úkony. Jejím osvěžujícím vlivem vše roste, se rozvíjí a prospívá. Duše přináší Bohu jako úrodná niva bohatou žeň.

Jindy jest činnost milosti prudká jako vlnobití rozbouřeného moře. Děsí setníka u paty kříže. Plní hrůzou stráž u hrobu Kristova. Sráží k zemi Pavla na cestě do Damašku. Podmaňuje si davy, které přišly na kázání knížete apoštolů.

Jindy zase jest její dech mírný jako vánek, něžně ovívá duši, konejší ji, povznáší a uchvacuje do nejvyšších oblastí. Duše se cítí potěšena, oblažena, posílena. Zdá se jí, že bude již na věky odpočívati na klíně Božím. Ale tento sen o štěstí netrvá dlouho. Brzy se nebe zachmuří, nakupí se mraky a usměvavá Boží tvář zmizí. Duše osamí, zdá se jí, že je bez síly a bez rady. Vášně se bouří. Dopadají na ni neštěstí. Lidé ji pronásledují. Pane nejsvětější, kde jsi? Co se stane s chatrnou loďkou duše? — Ach, nemějte obav! Bůh jest u ní. Je na stráži, posiluje její víru, očišťuje její naději, rozplameňuje její lásku, ale svým božským způsobem.

Ó činnosti božská, kdo může odhaliti tvá tajemství? Kdo může postačiti tvým obřím krokům? Probíháš vesmírem, deptáš horstva, pronikáš pouštěmi, nejslabší stéblo trávy cítí tvůj chod. Všude dáváš život a teplo,

všecko ohýbáš a pozvedáš. Kdo tě odkryje našim zrakům? Všichni tvorové jsou tvým závojem. Skrýváš se do zjevů nejvšednějších i nejvelkolepějších. Ó činnosti Boha, kdo se může chlubiti, že tě pronikl, že tě pochopil, že tě uzavřel do určitých mezí nebo že řídí tvůj chod? Tys podle okolností tryskajícím zřídlem, prudkou bystřinou, dravou řekou i hlubokým mořem.

Má duše, nepokoušej se zkoumati hlubiny Božího tajemství. Není tvým úkolem znáti činnost Boží nebo ji rozbírati. Tvou povinností jest tolikp nestavěti se jí na odpor, otevříti se jí, kdykoli klepe na tvé dveře, a přijmouti ji s upřímnou láskou, když se ti nabízí.

Boží činnost jest všemohoucí, je schopna tě posvětit. Svěř se jí, miluj svého Boha, žehnej v každé době jeho svatému jménu a ponechej mu starost o tvé zdokonalení!

ČLÁNEK 4. Zázrak v duši. — Když se oddá duše Bohu bez výhrady, kdvž se vzdá vedení sebe samé, když se vrhne střemhlav do Boží náruče, Bůh se jí zavazuje povinností: Posvěcení této duše stává se jeho osobním zájmem. Od té chvíle jest v činnosti jeho moc, aby zdokonalila duši.

V ruce Boží jest každý tvor učelivý. On učiní z nejchladnějšího srdce serafa. Bez něho neslouží přirozené vlohy k ničemu, s ním se však přetvořují i chyby v ctnosti. Bez něho věda nadýmá a ničí, s ním se nevědomost rozptyluje a ustupuje vědění. Aby Bůh vytvořil světce, potřebuje jen srdce dobré vůle.

Krůpěj rosy, drobounký prášek, muška skrytá v trávě jsou pro učence nerozřešitelnou záhadou. Miliony prvoků, oživujících krůpěj vody, stejně jako miliony světů, kroužících bezmeznými prostorami nebes, plní úžasem lidský rozum. Země a moře jsou plny divů a záhad. Člověk je sám sobě největší hádankou, nej-

větším tajemstvím. Kdo vysvětlí souhru smyslů vnitřních a vnějších, hnutí duchových mohutností, sklony a tužby srdce? Kdo vyzkoumá přirozenost duše, ducha vázaného na tělo?

Čím výše vystoupíme, tím víc přibývá divů, tím těžší jsou tajemství, tím bezradnější je rozum.

Což teprve, když překročíme práh světa nadpřirozeného! Zvláště když tento duchovní svět rozvine své nádhery před našima očima!

Bůh jest hoden lásky ve svých svatých. Zpracovává každou učenlivou duši tak, jako by byla na světě jediná. Vynakládá na její okrášlení svou nekonečnou moc se štědrostí a péčí snoubence. Vybírá pro ni své nejkrásnější klenoty, okrašluje ji nejsvůdnějšími milostmi, po léta ji zdobí a obohacuje, až pak sám okouzlen krásou svého díla, volá unesen: *Ó, jak krásná jsi, přítelkyně má, ó jak jsi krásná!* (Velep. 4, 1).

A každá duše je novým světem divů. Bůh nekopíruje svých vlastních výtvorů. Mezi jeho mistrovskými díly není ani jedno docela stejné jako druhé. *„Hvězda se od hvězdy liší leskem.“* (1 Kor. 15, 41). Bůh rozmnožuje rád své divy. Plýtvá jimi ve světě duší, kde mu není nic ani příliš bohaté ani příliš krásné.

Proč by byl omezen v rozdávání darů? Není všemohoucí? Nejsou upřímné duše jeho milovanými dítkami?

Má duše, ty neznáš podivuhodného způsobu, jímž tě Bůh zdokonaluje! Ve svém životě nevidíš nic než jednotvárné střídání bezvýznamných úkonů, drobných obětí a všedních prací. Takovými prostředky tvoří v tobě Bůh svůj obraz. Tebe lákají veliké kříže a hrdinské skutky, ty hledáš příležitost obětovati život z lásky k Bohu, kdežto on pohrdá tímto prostředkem.

V této chvíli tě nechce Bůh posvěcovati ani umrtvováním ani pronásledováním zlých, nýbrž hovorem,

zábavou, odpočinkem, tisícerými drobnostmi a činy denního života, jak ti je ukládá poslušnost.

Právě když zanedbáváš některý předpis svých svatých pravidel, nějakou malou stavovskou povinnost, Bůh ti snad chce propůjčiti zvláštní půvab a krásu. Tvá nevěrnost kříží jeho činnost.

Ty se domníváš, že mu pomůžeš vynalézáním nových prostředků svatosti, listuješ v životě svatých, hltavě pročítáš duchovní knihy. Věz však, že tyto věci neposvěcují. Posvěcuje toto: Dávati se Bohu v každém okamžiku úkonem velkomyslné lásky.

Svatí měli dosáhnouti ideálu, který není tvým ideálem. Bůh jim naznačil jejich cestu. Cesta jejich není tvou cestou. Duchovní knihy tě poučují toliko tehdy, když je čteš po vůli Boží. Jinak jejich četba nevzdělává, nýbrž boří, nespojuje s Bohem, nýbrž vzdaluje od něho, nepoučuje, nýbrž podněcuje jen marnou zvědavost. Nevede, nýbrž svádí.

Má duše, nehledej svatost v dáli! Obkličuje tě se všech stran. Všichni tvorové ti ji přinášejí, všechny události života jsou jí plny; vzduch, který dýcháš, jest jí prosycen. Otevři ústa a vdechuj svatost plnými plicemi. Věčnou Boží vůli ti oznamují každým okamžikem tvé denní povinnosti. Jinde není pro tebe ani svatosti ani štěstí. Přijmi ji, ať se halí v zevnějšek sebe prostší. Přijmi ji radostně, otevři jí dokořán bránu svého srdce. V ní ti přichází vyslanec Boží. Jeho šat je velmi nenápadný a chatrný v očích světa. Co na tom? Hlavní jest, že to jde Boží posel. Zdá se ti, že nese bezcenné věci, které snad odporují tvému rozumu nebo aspoň tvým choutkám. Co na tom? Jest to vyslanec Boží, Syn Davidův, jenž se béře ve jménu Páně; žehnej mu, prostři před ním svá roucha, polož se před ním do prachu země a klaněj se mu! Volej

prostým a přímým srdcem: „*Hosanna, požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně.*“ (Jn. 12, 13).

ČLÁNEK 5. Ideál všeliké svatosti. — Slovo Boží jest vzor, podle něhož mají dosáhnouti své dokonalosti všichni tvorové. Každá duše žije od věčnosti v tomto božském rozumu se svou zvláštní krásou, s osobními rysy, jež ji mají rozlišovati ode všech jiných.

Poněvadž však je tento vzor ideálem nekonečně povzneseným nad naši lidskou přirozenost, přizpůsobil jej Bůh naší slabosti. Syn Boží se vtělil, stal se prvorozeným mezi všemi tvory (Kolos. 1, 15), a my jsme byli předurčeni Bohem, abychom se stali podobnými obrazu jeho božského Syna.

Bůhčlověk, Ježíš Kristus, jest božský vzor, abych tak řekl, zlidštěný, podle něhož se máme posvětit. Tento model, jsa nekonečně dokonalý, jest nekonečně napodobitelný, a Bůh si přeje, aby jej každý zobrazoval svérázným způsobem.

To jest též ustavičnou starostí Ježíšovou: Vytvořiti v každém z nás svůj obraz s osobitými rysy a půvaby, jež nás mají rozlišovat ode všech ostatních.

Jako dovedný malíř má i On po ruce všechny barvy a všechny štětce. Jako pán času užívá jich po libosti, je-li třeba, dokončuje své dílo až po letech. Toto dílo zná jen on sám a jen on sám je může provésti. Dodělá je neomylně, nebude-li člověk rušiti jeho práci.

Má duše, vidíš, že jest moudré odevzdati se tvému Mistru. Co znáš z Božích plánů? Co je ti platno zkoumat zvědavě Boží činnost, rozbírat ji, pronášet o ní mínění a zvláště odsuzovat ji? Poddej se jí s láskou. Dej se zpracovati svým Bohem.

Co nám bude platno poznání Božích výtvorů, nepřivede-li nás k jeho lásce? Duše se nezdokonaluje

rozumem, nýbrž vůlí, srdcem. Kdyby mi bylo popřáno v dvoranách nebes patřiti na všechna veledíla božského Umělce, kdybych znal dopodrobna skryté divy života každého světce, kdybych v nich rozeznával obdivuhodnou činnost Ducha svatého, co by mi bylo platno toto poznání, kdybych nepřijal sám podobu, kterou mi vtiskuje božský Umělec? Světu nechybí věda, nýbrž láska, učelivost, poddání božské činnosti.

Přestaň se, má duše, trýznit starostí o své posvěcení. Přestaň horečně shánět prostředky pokroku v ctnosti. Tobě je nepřísluší vyhledávati. Bůh je připravil od věčnosti, když pojal u sebe plán tvé budoucí krásy. Nyní ti je podává každým okamžikem v povinnostech povolání nebo stavu, v malých nebo velkých utrpeních, jimiž proplétá tvůj život. Plň povinnosti, snášej utrpení a miluj Boha z celého srdce svého! Svatost přítomné chvíle záleží v tom, že se dáváš Bohu znovu a znovu při každém úkonu, při každém utrpení celého dne. Ostatek nepatří tobě a může ti jen škodit.

Ó prostoto duše takto oddané, jak málo jsi ceněna! Zdáš se nevědomostí a neobratností, ale ve skutečnosti jsi dovedností a božskou moudrostí! Kde se ostatní zastavují zmateni svou vědou, ty kráčíš svobodně. Kde objevují druzí propasti, ty vidíš jen širokou a pevnou cestu. Jdi jen, duše prostá, jdi a nikdy se nezastavuj! Máš s sebou bezpečného vůdce.

Všechny duše by dospěly ke vznešeným stavům, k mimořádné svatosti, kdyby se poddaly tomuto vedení.

Vidíme-li na zemi málo svatých, není vina na Bohu, nýbrž na duši samé. Zdá se, že má duše jedinou starost, jak křížiti Boží činnost. Chce pomoci božskému Dělníku, a jen mu překáží. Troufá si opravovati jeho dílo. Ke všemu, co činí Bůh, má výtky. Dílo nepo-

stupuje dosti rychle, božský Dělník si nevšímá jejích netrpělivých přání. Nepřizpůsobuje se jejím dětským rozmarům. — Ó Ježíši, a pak si člověk naříká, že nepostupuje dosti rychle a že zůstává stále na témž místě!

ČLÁNEK 6. Mystické tělo. — Ježíši, tys střed světa. Všechno se pohybuje okolo tebe, všechno směřuje k tobě. Tys ohnisko všeliké pravdy, zdroj všeliké lásky, vzor všeliké krásy.

Tys pouto mezi Otcem, jenž tě plodí, a Duchem svatým, jenž z tebe vychází.

Jakožto Bůhčlověk spojuješ v sobě Stvořitele s tvorem, konečné s nekonečným, jsi původce světa milosti, který sbližuje řád přirozený s řádem slávy.

V tobě je sjednocení všech věd, vzor všech ctností, ideál všech umění. Tys klíč k událostem, jež mají význačné místo v dějinách národů. — Ty jediný řešíš záhady, zmítající lidským srdcem. V tobě má bolest svůj smysl, naděje svůj základ, touha po štěstí své splnění.

Avšak, Ježíši, přede vším ostatním jsi pouto srdcí. Ty tvoříš se všemi spravedlivými dušemi jedno tajemné tělo, v němž jsi ty hlavou a já údem.

Slovo Boží mne k tomu vyvolilo od věčnosti. Vidělo a chtělo přesné místo, které mám zaujímati v jeho těle, úkol, který v něm mám plniti. Již napřed určilo způsob, jak má ke mně přijíti símě Boží, kterými cestami mne dostihne, jaké změny učiní u mne dříve, než se rozšíří do jiných duší. Rozeznávalo nemoci, jimž bude vydáno mé duchovní ústrojí, mdloby, jimiž bude zachváceno, i zvláštní léky, jichž užije proti nim.

Žádná z mých potřeb neunikla jeho božské starostlivosti. A co činí pro duši mou, činí pro každého křesťana, neboť všichni jsou údy jeho těla. Božský

Mistr se zabývá každým tak, jako by byl na světě jediný. Vykazuje každému místo, určuje mu úkol, jejž má splniti. Pomáhá, pořádá, předvídá, uzdravuje podle toho, jak kdo potřebuje.

Jak je tedy moudré nechati pracovat božského Mistra, vytrvat na svém místě, věrně plnit své povinnosti, poddat se jeho činnosti, přijímat jeho milost, dát se přetvářet, přistřihávat, ohýbat, obracet znovu a znovu po vůli Ježíšově.

Bohužel nejednou jsem chtěl uniknouti této božské působnosti, určiti si sám svůj úkol, předepsati si své pohyby, vybírati si své zaměstnání, a osoboval jsem si místo svého božského Mistra.

Má duše, odevzdej se v budoucnosti Ježíši a zřekni se své vůle! Tys slepá, neznáš ani to nepatrné místečko, jež zaujímáš v tajemném těle Kristově. Budeš-li jednati po své chuti a říditi se svými rozmary, budeš kaziti činnost Ježíšovu. Chceš-li být rukou, a máš-li být nohou, převracíš úlohy. Božská míza nebude v tobě obíhati, vyschneš, odpadneš a jiná učenlivější duše zabere tvé místo.

Ó Ježíši, vzdal ode mne toto neštěstí! Božská hvězdo, kolem níž krouží všechny duše dobré vůle, přitáhni mne do svého obvodu! Odejmi ode mne mne samého, uchvať mne k sobě do nesmírných prostorů, kde lze dýchati jen lásku! Mé srdce tě hledá bez ustání. Chce zaniknouti v tobě, chce vésti život pohřbený s Kristem v Bohu, o němž mluví sv. Pavel (Kol. 3, 3). Jako pokorná travina polní zapouští kořeny v zemi, tak já, dobrý Mistře, zapouštím své kořeny v tvém nejsvětějším srdci. Jako včelka se připoutá ke květu, tak se připoutávám já k tobě, božský Květe z Jesse. Nořím se do tvého kalichu a opájím se tvou čistotou a láskou.

Nejsi-liž bělostný jako lilie a ruměnný jako růže (Velep. 5, 10), neroní-li tvé rty nejčistší med?

Ó, jaký život povedu v Ježíši! On se zavazuje, že mne posvětí, a já se zaručuji, že jej budu milovat!

Dobrá Matko, odvrať mé oči a mé srdce ode všech svodů a ode všech léček pozemských! Uchvať mě do svého náručí, božský Voze Israelův. Cítím, že vstupujeme do oblastí vyšších, do krajů jasu a světla.

ČLÁNEK 7. Působení Ducha svatého. — Bůh se dává duši, duše se dává Bohu: toť dokonalost. Toto odevzdání se děje prostřednictvím Ježíšovým. Účelem našeho pozemského života jest zroditi se v Ježíši, síliti v něm a dosíci v něm dokonalého vzrůstu.

Jak se však uskutečňuje tento vzrůst? Rodíme se a rosteme v Ježíši skrze milost, a tuto milost rozlévá v našich duších Duch svatý.

Tajemné tělo Ježíšovo, Církev, podobá se stromu. Mízou, jež jej oživuje, jest posvěcující milost.

Tento slabounký stromeček, zasazený na Kalvarii do půdy, zbrocené krví Ježíšovou, se rozrostl v strom.

Po tři staletí pronásledování zapouštěl hluboké kořeny do pohanské země, a když bouře ustala, ukázal užaslému světu mohutné větve s listím, květy a ovocem.

Ježíš jest tedy kmen tohoto nádherného stromu, jehož koruna přikrývá stínem všechny národy země. Každý věřící jest jednou jeho větví.

Bůh se stará, aby tento strom přinášel ovoce: „*Otec můj jest vinař.*“ (Jn 15, 1). Pečuje o jeho krásu a plodnost, náležitě jej ořezává, v pravý čas sbírá zralé ovoce, posílá mu hojnost slunce a deště, vystavuje jej větru a bouřím, aby více upevnily jeho kořeny a zbavily jej uschlých větví.

Avšak vzrůst sám jest dílem Ducha svatého. Duch svatý jest láska. Podstatná láska Otce a Syna. Tato božská láska jest životem Božím, jest jeho přirozeností: „*Bůh jest láska.*“ (1 Jn 4, 8).

Z Boha se vylila láska stvořením do rozumných tvorů. Duch svatý ji rozlil téměř bez míry v Kristu, jenž jest kmenem stromu Církve, a živí dále touž mízou všechny větve, které budou na něm vyrůstati až do konce času.

Ač je tato božská míza podstatně jedna, má nekonečně rozmanité účinky. Jest její vlastností, že nepřinese nikdy dvou plodů téže chuti a téže vůně. Její činnost se různí do nekonečna.

Duše, posvěcované Duchem svatým od začátku lidských dějin, jsou všechny krásné v svém oboru.

Jedny vynikají andělskou čistotou, úbělem panenství, na př. Anežka, Růžena Limská, Lucie, Alois Gonzaga. Jiní prosluli přísností a hrdinskou kajícností, jako Marie Egyptská, Jeronym, Antonín, Pachom, Jan od Kříže.

Jedny ztrávily život v důvěrném zátiší s Ježíšem, na př. Gertruda, Magdalena Pazzi, Markéta Marie. Jiné prošly zemi a moře, hledajíce duše, na př. Pavel, Bonifác, František Xaverský.

Jedny se strávily láskou k Ukřižovanému, jako František Assiský, Terezie od Ježíše, Gerard Majella. Jiné strávila horlivost pro slávu Boží, na př. Ignáce z Loyoly, Alfonsa z Liguori.

„*Všecko to pak působí jeden a týž Duch, rozděluje zvláště jednomu každému, jak chce.*“ (1 Kor. 12, 11).

Tentýž Duch Boží působí tak rozličné divy milosti. Tatáž míza proudí ve větvích Církve a vytváří zde hustou korunu, tam úchvatné květy i chutné ovoce.

Její činnost jest mírná, děje se bez hluku. Míza stoupá, stoupá, stoupá bez ustání. Obíhá tiše od kořenů ke kmeni, z kmene do větví a z větví do kořenů. Zastaví se jen před překážkami, které jí klade člověk. V jistých údobích života proudí mocněji. To je jaro a léto duchovního života. V jiných dobách se zdá, že míza vyschla. Půvab milosti mizí. Krásné city a živé vzněty zanikají a se rozplývají. To je smutný podzim a dlouhá zima. Je to doba zkoušky, kdy duše shromažďuje v svém ohnisku, ve vůli, všechny své životní síly, kdy je očišťuje a zdesateronásobňuje, a kdy se připravuje k novému rozmachu čilejšího nadpřirozeného života.

Šťastné duše učelivé, duše oddané Bohu! Chápou, že jejich úloha záleží toliko v tom, aby nechaly v sobě jednati Ducha Božího. Vědí dobře, že je bude jeho božská láska přetvořovati každým dnem více v Ježíše. Až bude dokonáno toto přetváření, dojdou dokonalé shody s Ježíšem, budou dokonale jemu odevzdány: *„Jenž předurčil nás, abychom byli připodobněni obrazu Syna jeho.“* (Srv. Řím. 8, 29).

ČLÁNEK 8. Neustálý postup. — Ó Duchu Boží! Bereš mne za ruku a vedeš mne přímo k mému Bohu! Chci býti učelivý, chci zapomenouti sebe sama a svěřiti se tvému vedení. V tom záleží pro mne nejvyšší moudrost.

Cestovatel neznalý kraje, jímž jde, nedůvěřuje vlastnímu rozumu. Dá se doprovázeti spolehlivým vůdcem.

A co vím já o kraji svatosti? Vše je mi v něm cizí: obyvatelé, zákony, zvyky, životní podmínky i jazyk, jehož se v něm užívá.

Nadto mám nepřátele, kteří mají zájem na tom, aby mne oklamali. Tito nepřátelé jsou četní a mstiví. Ně-

kteří se vloudili i do mého vnitra; jsou částí mne samého. Všichni se spikli proti mně. Nedopřejí si oddechu dotud, dokud mne neuvidí na dně propasti. Jak uniknu tolikerým nástrahám? Kdyby byla aspoň má cesta široká a rovná! Je to však úzká stezka, která se hned ztrácí v nepřístupných horách, hned sestupuje do bahnitých močálů. A třeba jíti stále vpřed. Vrátiti se znamená jistou záhubu!

Jakou nedůvěru musím pojmouti v sebe a jak se musím přivinouti k svému vůdci!

Tímto vůdcem je Duch Boží, Utěšitel v skleslosti a smutku, opora v obtížích cesty, světlo v temnotě noci.

Můj Vůdce jest netoliko oddán mé duši a rozhodnut ji posvětiti, nýbrž vládne též všemi potřebnými prostředky. Sám si vyhrazuje jejich výběr.

Pod jeho vedením se stávají všechny cesty dobrými a vedou k cíli. Rád ponechává duši v nevědomosti o svých záměrech. Vede ji přes propasti a nechává ji zlézati strmé hory. Nutí ji do nekonečných, nehostinných hvozdů, vystavuje ji nečasu a zubům dravců. Někdy se jí sám ztrácí z dohledu.

Avšak odevzdaná duše nepozbývá nikdy odvahy. Naučila se zapomínati sebe a důvěřovati svému Mistru. Tmy se brzy rozejdou, ticho se vrátí, cesta bude zase úplně rovná, božský Vůdce bude znovu kráčeti po jejím boku. Chtěl ji naučiti, jak se mu má oddati bez výhrady, jak má jemu jedinému ponechati starost o své posvěcení.

Chci jíti s tebou, Duchu Boží. Svěřuji se ti. Již se nebudu báti, již nebudu váhati. Vrhám se slepě do klína tvé prozřetelnosti. Veď mne a posvěť mne! Mým úkolem jest zmizet a zaniknout.

HLAVA 3. Jest snadné oddati se Bohu

ČLÁNEK 1. Nepravdivé nadsázky. — Bůh je svrchovaný pán všech věcí. Jest příčina mého bytí, jest cíl mého trvání, jest božský vzor mého života. Má nade mnou naprostou, neomezenou moc.

Jak se děsím této povinnosti tak přísné a tak vážné: Patřiti zcela Bohu! Nemohu mu odepříti ani jediný úkon ani jediný okamžik, abych se nedopustil krádeže!

Jak mu zasvětiti celý život, složený z tisícerých denních úkonů? Duch plodí myšlenek bez počtu, srdce vzbuzuje nesčetné city. Jak ovládati celý tento vnitřní svět?

Silné nebo nezkrocené vášně jsou neustále v činnosti. Smysly se jen nerady podrobují jhu vůle. Obrazivost se pokládá za paní domu a převrací všechen vnitřní řád. Rozum se dá klamati smysly a sváděti zdáním pravdy. Sama vůle je slabá a živí v sobě tajné příchylnosti, potají vyjednává s nepřítelem.

A jak zasvětiti Bohu celý život, když se hromadí kolem duše vnější překážky? I kdyby se chtěla duše Bohu odevzdati, bude jí to možné? Nepřátelé Boha a zbožnosti jsou četní, lidí vlažných a netečných jest ještě více. Lidský ohled jest pánem světa. Úsměv, úšklebek, pichlavé slovo odvrátily od Boha lidí více nežli sám satan.

Mimo to, jak býti ozbrojen proti svodům dnešního světa, proti nástrahám neřesti, proti zlým příkladům, proti zhoubným zásadám? Věru, jest příliš pravda, že *„všichni, kteří chtějí pobožně žíti v Ježíši Kristu, budou pronásledováni.“* (2 Tim. 3, 12).

Kdyby alespoň trval tento život, zcela odevzdaný Bohu, jen jistou dobu. Ale má trvati až do posledního dechu. Není žádné úlevy, žádného zmírnění, žádného ulehčení, poněvadž vše patří Bohu a musí mu patřiti.

Jak obstáti vždy v podobném boji sám proti sobě, proti překážkám vnějším a proti nepřátelům všeho druhu? Duše se unaví, srdce zmalátní, vůle zeslábne, místo horlivosti se dostaví zvyk, místo nadšení netečnost, místo začátečního zápalu nechuť. Sbohem buďte, velkomyslné plány, vznešené tužby, hrdinské oběti! Byly jste jen krásnými sny, nesplnitelnými nadějemi. Sbohem, svatosti, jsi příliš nesnadná! Tvé slovo, Pane, zvoucí mne k podobnému životu, jest příliš tvrdé, i kdo je může slyšeti? (Srv. Jn 6, 61).

Jak ponurý to obraz! Má duše, chtěla bys také odejít a opustit Spasitele, jenž tě zve za sebou?

Ježíši, ke komu bych šel? Zdaž nemáš ty slova života věčného? Tys řekl: „*Jho mé jest sladké a břímě mé lehké.*“ (Mt. 11, 30) „*Pojďte ke mně všickni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.*“ (Mt. 11, 28). Jíti za tebou není tedy těžké. Proto mne klame, kdo mi líčí svatost jako něco nedostupného mé slabosti.

Tys dal všem svým tvorům věci nutné i přebytečné. Nechybí jim nic z toho, čeho potřebují pro dosažení svého cíle. Byl bych já sám tak nešťasten, že bych nedostal v hojnosti prostředky posvěcení?

Vidím všude kolem sebe nadmíru věcí k životu nejpotřebnějších; voda, vzduch ani země nechybějí nikomu. A mně by naopak chyběly nejnutnější prostředky k životu nadpřirozenému, mnohem vzácnějšímu v tvých očích? To nevěřím! Tvá moudrost vše napřed poznala a vše zařídila, tvá moc vše napřed připravila, tvá dobrota vše poskytla, aby mi usnadnila duchovní život.

Ježíši, nechci přepínat obtíže dokonalosti. Ponechám tu práci tvým nepřátelům. Jejich starost jest vzdalovati duše od tvého božského Srdce! Já chci jíti k tobě a chci přivésti za tebou četné jiné. Poskytni nám, Ježíši, poučení, abychom si nezastavěli svou cestu smyšlenými překážkami, abychom se nezatěžovali neužitečnými břemeny, abychom se nevydávali na bludné cesty, abychom nepromarnili svých sil nerozvážnými pochody.

Ukaž nám cestu širokou a rovnou a veď nás za ruku! Nikdy tě neopustíme. Půjdeme s tebou až na vrchol hory. Tam spočineme, Ježíši, v tobě, a budeme se radovati se zástupy velkomyslných duší, které nás předešly.

ČLÁNEK 2. Dosti má den na své lopotě. — Nač se tedy nakonec omezuje všeobecný a naprostý zákon oddanosti Bohu? Omezuje se na *povinnost přítomného okamžiku.*

Celý život posvětiti znamená zasvětiti Bohu přítomný okamžik. Minulost již není, budoucnost ještě nenastala, jedině přítomnost je skutečná a přináší s sebou nějakou povinnost.

Jak jest nerozumné zatěžovati ducha vyhlídkou na miliony úkonů, jež třeba věnovati Bohu, na oběti, jež třeba bez ustání obnovovati, na nesčetné překážky, jež se mají překonati! Vše to jest svatost odtažitě (neživotně) pozorovaná zvětšovacím sklem představivosti. Skutečnost a život záleží v tom, že obětujeme Bohu jednotlivé úkony, plníme povinnosti, objímáme kříž, snášíme zármutek. Někdy též v tom, že přijímáme před očima Božíma opuštěnost, nebo že se s ním sdílíme o radost, nebo že s ním ztrávíme jeden večer.

Převésti svatost na tuto jedinou přítomnou povinnost znamená usnadniti ji a vystihnouti tak myšlenky

Boží, neboť Bůh nás nechtěl zatížiti nesnesitelným břemenem. Žijte ze dne na den, dí nám, nestarejte se příliš o zítřek. Zítřek se postará sám o sebe: „*Každý den má dosti na své lopotě.*“ (Mt. 6, 34).

Nahromaditi si obrazivostí všechny balvany roztroušené po cestě, kterou jdeme, nakupiti z nich horu zatarasující přechod, potom zkřížiti ruce a smutně si říkat: „Nač mám podnikati cestu? Nikdy nepřekonám podobné překážky!“, znamená bezdůvodně se klamat a učinit si život nemožným. Zkušený cestovatel ví, že se setká s balvany podél celé cesty, ví však též, že jí může bez úrazu projíti s trochou dobré vůle.

Představivost koná hrozné služby duším. Olupuje je o polovinu štěstí, na něž mají právo, a ostatek jim otravuje. Připomíná minulé bolesti, oživuje je a stupňuje jejich hořkost. Zklamání, protivenství, neuctivosti, výtky, bezpráví, nespravedlnosti, vše je podrženo v paměti a vše je nyní obrazivostí vybavováno, ba rozvíjeno, zveličováno a zbarvováno. O budoucnosti, kterou duše nemají ještě v své moci, napadají ji nesmyslné obavy, pošetilé naděje a bláhová tušení!

Plným právem řekl Ježíš: Připodobněte se maličkým dětem! (Srv. Mt. 18, 3). Dítě nepřemýšlí o minulosti, aniž myslí na budoucnost, je u své matky, raduje se z její přítomnosti, vždyť ví dobře, že se matka o ně postará.

Má duše, staň se zas dítětem! Odvrhni od sebe všechnu starost o minulost, všechen strach i všechny nepokojné naděje do budoucnosti, zůstaň u svého Boha v přítomnosti! Budeš šťastná a klidná, budeš mít v své moci všechnu sílu vůle a všechnu pozornost ducha, abys je mohla věnovati přítomné povinnosti.

Jen přítomný okamžik má pro tebe cenu. Jen on obsahuje nezměrná dobra. V každém okamžiku můžeš

se obohatiti pro nebe, protože každý okamžik obsahuje Boha.

Jak jsou slepé mnohé duše! Hledají svatost mimo sebe, těkají po světě, noří se do minulosti, zkoumají budoucnost, jdou za přeludy a zatím je u nich, v přítomném okamžiku, dokonalost se všemi svými dobry, dary a se vším bohatstvím, je u nich oceán svatosti, do něhož se mohou potopiti.

ČLÁNEK 3. Zbytečný nepokoj. — Bůh nežádá od duše nic jiného leč vyplnění přítomné povinnosti. Zapovídá jí každou nepokojnou myšlenku na minulost a všechnu přepjatou starost o budoucnost.

Duše se má tedy starati jen o to, aby poznala vůli Boží, pokud je jí to možno, a aby se s ní sjednotila.

Bůh mne bere za ruku, jde po mém boku a mou starostí jest jen držeti s ním krok, neohlížeti se za sebe ani se nedívati úzkostlivě do budoucna, nechtíti kráčeti ani rychleji ani pomaleji nežli můj božský Vůdce: - *„Ty mne držíš za pravici, svými radami mne vodíš.“* (Ž. 72, 24). Tak mne bude provázeti Bůh až na konec mé cesty.

Duše tedy musí odložiti všechen nepokoj a snažiti se o poznání Boží vůle v každém okamžiku. Jakmile ji pozná, musí se oddati Bohu vzbuzením lásky a srovnalosti s jeho vůlí.

Jak dobrotivě usnadňuje nám Bůh ten díl práce, který na nás připadá v našem posvěcování! Přesto však si dovedou některé duše dělati v této jednoduché věci mnohé obtíže.

Jsou ochotny plniti vůli Boží, když ji vidí. Jak ji však mají poznati? Jejich rozum se horečně vrhá na předmět přítomného okamžiku, vyšetřuje jej, převrací sem tam, zkoumá, odvažuje a rozbírá, aby se přesvědčil, že obsahuje vůli Boží. Čím víc pak se znepokojují,

tím víc pochybují. A čím víc pochybují, tím víc chtějí zkoumati. Duše takto trýzněná upadá do úzkostlivosti, a čím víc se snaží z ní uniknouti, tím víc se do ní zaplétá.

Ubohá úzkostlivá duše, nauč se přece sloužit Bohu v míru a v pokoji!

Závazek přítomného okamžiku přestává být pro tebe povinností, jakmile jej nepoznáváš. Vůle Boží, když ji nepostřehneš, není pro tebe. A není třeba dlouhých námah na vyzkoumání vůle Boží. Stačí pohlédnouti na Boha vteřinu, malou chvíli. Svědomí ti řekne odpověď. Je-li kladná, vůle ji musí přijmouti; je-li záporná, vůle ji odmítne; je-li nerozhodná, přejde ji vůle bez nepokoje.

Když nám chce Bůh oznámiti nějaký rozkaz, činí to zřetelně. Nevidí nás rád ve zmatku, protože zmatek je mrak, zastírající nám jeho tvář.

Ubohé duše, které jsou obětí úzkostlivosti, ztratí někdy mnoho času přemýšlením, které skutky jsou Pánu Bohu milejší: Je-li třeba vynaložiti volný čas raději na četbu nežli na rozjímání, spíše na ruční práci než na studium? Zda je Bohu milejší, uchýlíme-li se do samoty nebo zabýváme-li se duchovními věcmi, vedeme-li život rozjímavý nebo obětujeme-li se k službám bližního?

Ubohá duše, to jsou zbytečné otázky. Ať ti je rozřeší tvůj zpovědník nebo tvůj duchovní vůdce! Ty se u nich nezastavuj! Čiň, co je ti uloženo v přítomném okamžiku! Nemáš-li nic předepsáno, čiň, co se ti zdá na prvý pohled lepší! Rázně přeruš všechno další zkoumání a znepokojování! Bůh si přeje na prvém místě, aby duše neztrácela ani čas ani vnitřní klid. Pokoj srdce jest tak velikým dobrem, že by Bůh spíše změnil svůj řád, než aby zbavil duši jejího klidu.

ČLÁNEK 4. Ve škole Boží. — Je-li duše věrná a táže-li se takto prostým pohledem každou chvíli vůle Boží, nabude brzy obdivuhodné zručnosti v poznávání své povinnosti. Vnitřní sklon ji upozorní, že jeden úkon jest Bohu milý, jiný že se mu líbí méně. Tento vlitý dar rozeznávání jest výsadou prosté duše. Bůh obcuje rád se srdcem přímým. Sděluje se mu tisícerým, vždy ovšem tajemným způsobem.

Obyčejně se to děje vnitřními vnuknutími. Duše cítí, že by bylo Bohu milé, aby se oddala určité práci a přinesla určitou oběť. Bez váhání a bez vyšetřování se daruje a vykoná přání svého Miláčka. Bůh ji takto vede v jejích zaměstnáních.

Někdy ji volá k sobě blíž. Duše, zaslechnouc tuto výzvu, opouští všechno zaměstnání, které jí nepředpisuje poslušnost, a spěchá k Ježíši. Ví, že si s ní přeje božský Mistr toho dne důvěrněji mluviti, pověděti jí svá tajemství a potěšiti se u ní v zármutku nad nevděkem jiných.

Duše by si nedovedla vysvětliti nadpřirozený sklon, který ji nutká, cítí jen jeho puzení a ví, že přichází od Boha.

Její chování se zdá někdy podivínské lidem málo osvíceným. Pokládají ji za nerozumnou, ba dokonce za výstřední. Duše však si jich nevšímá a jde svou cestou. Stará se vždy jen o to, aby její úkony nebyly nikdy v rozporu se zřejmými povinnostmi, s patrnými projevy vůle Boží.

Věrně vykonává povinnosti svého stavu, je poslušna svých svatých pravidel a svých představených, je úslužná k sobě rovným, je laskavá a zdvořilá ve společenských vztazích. Jinak však bedlivě poslouchá vnitřního hlasu, který ji volá a jí oznamuje přání nebes. Tento hlas se podobá mírnému vánku, který se jemně dotýká povrchu duše. Duše pociťuje božské vnuknutí,

jásá radostí při tomto doteku a okamžitě ho poslouchá.

Ó božský světe, kolik obsahuješ divů! Bůh působí tajemně v duši, která se poddá jeho nepřetržité činnosti, a vyznamenává ji neustálou důvěrou a něhou! Avšak i duše jest zcela usebrána v svém středu. Dala výhost všemu nepokoji pro minulost nebo pro budoucnost. Žije toliko pro přítomný okamžik, zcela soustředěna v Bohu; napjatě poslouchá jeho hlas a je zcela poddána jeho činnosti.

Kdyby se duše dovedly spokojiti s tímto jediným potřebným, Bůh by působil ve všech mimořádné věci.

Ovšem že by bylo třeba dáti výhost spoustě myšlenek, množství přání, ctižádostivých choutek, nesčetných obav, které kvasí na dně smyslnosti, tužeb, citů, příchylností, které svírají srdce, smýkají jím všemi směry, vyčerpávají je, vysušují a plní nechutí k božským věcem. Musili bychom přestati sami se vésti podle nápadů svého rozumu; musili bychom svěřiti všechny své starosti Bohu, musili bychom rázně přetnouti všechny postranní myšlenky sebelásky, slovem, musili bychom zapomenouti na sebe a oddati se Bohu v přítomném okamžiku.

Jak jest hrozné viděti tolik dobrých duší, povolaných k důvěrnému životu s Ježíšem, když jsou pohlcovány tisícerými neužitečnými věcmi, rozčileny, smutny, unuděny, nepokojny, poněvadž nechtějí omeziti svůj život na jediný okamžik přítomnosti, jejž jim popřává Bůh.

Prosté duše, co vám záleží na budoucnosti, kterou poznává jediný Bůh a o niž se může starati on jediný? Co vám záleží na minulosti, kterou již nikdy nevyvoláte, na niž Bůh zapomněl, byla-li špatná, a kterou Bůh podržel v paměti, byla-li dobrá? Co vám záleží na událostech přítomnosti, jež se týkají druhých a nikoliv vás? Co vám záleží na lidech, s nimiž žijete a u nichž nemáte povinnost hodnotiti ani činy ani slova?

Co vám záleží na celém světě? *Pro vás jest jen jediná důležitá věc: Okamžik, jejž vám právě dává On.* Posvěťte jej, jak můžete podle milostí, jež vám dává Bůh, podle tělesných a mravních sil, jež vám poskytl, podle poznání, které máte, a potom buďte klidné! V tom okamžiku jste dosáhly své svatosti.

Pane, stvoř v nás srdce prosté a přímé!

A ty, požehnaná Panno, popřej nám podíl v své neposkvrněné čistotě a v své dokonalé odloučenosti od tvorů! Čistá Holubice, učiň, abych se jen lehce dotýkal země a abych při prvním nebezpečí zhoubného styku bral útočiště k božské arše, k Srdci Ježíšovu!

ČLÁNEK 5. Jen lásku. — Bůh tedy shrnul naši povinnost sebeposvěcování v povinnost přítomného okamžiku.

Kdo by pokládal tento Boží požadavek za upřílišený? Pokud jde o Boha, není naše posvěcení nikterak nesnadné.

Zbývá však ještě druhá věc. Onu objektivní povinnost, jakkoliv jest jednoduchá, jest třeba vyplniti. Jest subjektivní vyplnění tohoto úkolu stejně snadné?

Posvěcovati se znamená dávati Bohu tělo i duši, podrobovati smysly rozumu, rozum vůli a vůli Bohu, usměrňovati všechny úkony vnějších i vnitřních schopností k Bohu, jejich zdroji, jejich cíli a jejich vzoru; znamená zaváděti dokonalý pořádek v světě vášní, vítězně bojovati proti zlým návykům, krotiti zvrácené sklony, jíti proti proudu zhoubných zásad a svodů světa, slovem, znamená neustálý boj proti sobě samému, proti ďáblu a proti světu.

Je lehká tato úloha a lze říci, že jest snadné dávati se Bohu?

Co se zdá těžkým břemenem pro naše ramena, Bůh nám neobyčejně ulehčil. Co se zdá složité v soustavě

posvěcování, jest velmi jednoduché, neboť Bůh sám jest jejím původcem. Co nás děsí svou početností a rozmanitostí, uvedl Bůh v obdivuhodnou jednotu.

Stroj lidské přirozenosti jest dílem božského Umělce. Je dokonalý ve všech svých součástkách. V jeho středu umístil Bůh jako hlavní kolo vůli. Vůle uvádí v pohyb všechny ostatní mohutnosti a řídí je podle svého přání. Jsouc dokonalejší nad každý jiný stroj, má vůle svobodu v svých hnutích. Je činná, kdy chce a jak chce. Vše závisí na ní.

Vnější smysly jsou dodavateli smyslů vnitřních a rozumu, rozum pak jest podroben vládě vůle. Smyslová žádostivost a vášně jsou rovněž služebnicemi vůle. Vůle sama jest královnou, dává rozkazy a její poddaní ji poslouchají.

A tak jest ve vůli obsažen celý člověk. Vůle pak je obsažena v jediném svém úkonu, v lásce. Vůle může toužiti, báti se, doufati, zoufati, nenáviděti, radovati se a rmoutiti se. Všechny tyto úkonv jsou projevy jednoho základního úkonu, úkonu lásky. Životem vůle, její potřebou, její neodolatelnou snahou jest milovati. Je-li láska spořádaná, jest celá vůle dobrá, celý člověk jest svatý. Je-li láska nezřízená, celá vůle jest nezřízená a celý člověk jest špatný.

Usměrniti svůj život k Bohu znamená tedy spořádati svou lásku.

Celá práce o posvěcení záleží v darování celého svého srdce Bohu. „Miluj a čiň, co chceš!" říkával sv. Augustin. Neboť miluješ-li Boha, budeš konati jen skutky lásky, budeš utíkati před zlem, které ničí lásku, a vyhneš se nebezpečím, které ji ohrožují. Takový jest hluboký smysl jediného přikázání: „*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší mysli své... Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*" (Mt. 22, 37. 38).

Má duše, máš-li splniti svou povinnost v přítomném okamžiku, musíš se oddati Bohu láskou; dáti mu celé srdce a potom jsouc sílena touto láskou, vykonati přítomné dílo, snášeti uložený kříž, utíkati před zakázaným hříchem. A nemyslíš-li právě v tomto okamžiku na Boha, abys mu postoupila své srdce, neboj se, své darování před lety vykonané jsi nikterak neodvolala. Všechny tvé úkony byly již napřed postoupeny Bohu. Jest to ovoce stromu, jejž jsi darovala Bohu již před lety a jejž jsi znovu tisíckráte věnovala Bohu upřímně a prostě.

Posvěcovati se znamená tedy věnovati se Bohu v přítomném okamžiku úkonem vroucí lásky, postaviti se dokonale do služeb jeho vůle podle svých sil a svého poznání, ponechati mu starost, aby jednal se svým tvorem, jak sám rozumí, ponechati mu minulost i budoucnost a zplnomocniti jej, aby se o vše staral, všechno zařizoval a všechno napravoval.

ČLÁNEK 6. Stačí chtíti. — Nic není tak krásného ani tak hrozného jako ukázněná armáda, složená ze zdatných mužů, vedená zkušenými generály. Síla takové armády spočívá v rukou jediného člověka. Velitel dává rozkaz, ten je opakován celým důstojnickým sborem a doléhá až k sluchu posledního vojáka. Jediná vůle poutá vůli milionů lidí, jediná myšlenka řídí rozum jejich.

Člověk se svými různými mohutnostmi, svými vášněmi a svými smysly a s nekonečným množstvím jejich úkonů, jejich hnutí a jejich dojmů podobá se veliké armádě. Vrchním velitelem je vůle.

Vůle může dávati rozkazy všem svým podřízeným činitelům. K tomu jí není nic jiného třeba než chtíti. Její rozkaz jest ihned oznámen i nejposlednější schopnosti a jest vykonán. Je-li vůle věrna svému Králi,

bude mu věrna celá její armáda. Zradí-li ona svůj prapor, přejde celá armáda k nepříteli.

Má-li vykonati svou povinnost, stačí jí zůstati v své úloze býti vůlí, to jest ustanovenou hlavou, která zná svou vůdčí úlohu a která si chce vynutiti poslušnost.

Má duše, tobě je neznáma síla, kterou tě obdařil Bůh. Nikdy sis neuvědomila moci, s kterou zacházíš. Bůh, jenž ti dal vůli, aby vládla ostatním mohutnostem, vyzbrojil ji vlastnostmi potřebnými k vládě. Na tobě záleží, zdali je zužitkuješ, zdali je ještě více rozvineš a zdokonalíš trvalým cvikem a pokornou modlitbou.

Nehroz se proto nesnází, které se před tebe stavějí. V čelo této armády vášní, dojmů, citů, obav, nadějí a nepokojů, jež tvoří tvé nitro a působí v něm zmatek, postav vůli. Vůle zjedná pořádek. Rci jí, ať má vždy upřeny oči na Boha, aby poznala jeho vůli a pak aby ji oznámila svým poddaným. To znamená veleti a vlásti.

Dále se již neznepokojuj tím, co tě dosud rozčilovalo. Nestopuj do nekonečna své zrůdné myšlenky, přání a představy, neboj se odbojných hnutí, o něž se pokoušejí nezkrocené vášně, nevšímej si pokřiku této chátry. Není sice možné přinutiti k poslušnosti za jediný den tento dav, zvyklý na každou výstřednost, poznenáhlu však zavedeš pořádek, ponecháš-li své vůli její čestné místo.

Žíti vůli, toť veliké tajemství! Nedati se říditi vrtochy a náladou, nedat se unášeti přívalem postřehů, přání a radostí, nedati se ovládati dojmy okamžiku, dotěrností smyslů, zásadami světa. Zůstati nepohnuté jako skála, když zuří bouře vášní, když rozběsněné moře hrozí vše pohltiti. Jak je to krásné!

Takový život povedeš, má duše! *Člověk jest obsažen v své vůli.* Vůle soustřeďuje všechnu svou sílu

v úkonu lásky. Přinášej Bohu každým okamžikem tento planoucí úkon a budeš silná jako Bůh sám.

ČLÁNEK 7. Boží vděk. — Vůle Boží se ukazuje duši každým okamžikem jako povinnost, kterou má splniti, jako zlo, jehož se má chrániti, jako kříž, jejž má nésti. Duše pak odpovídá v každém okamžiku úkonem podrobení, oddáním sebe samé Bohu z lásky.

V tomto jediném úkonu se setkávají a se objímají Tvůrce a tvor. Duše se dává celá Bohu a Bůh se navzájem dává bez výhrady jí. Každá událost pobízí duši k obnovení tohoto úkonu, každé malé utrpení jej vynucuje ze srdce jako drahocenný olej. A po každé odpovídá Bůh větší láskou a větší štědrostí. Je to neustálý příliv a odliv, jímž se naplňuje cisterna lásky a jímž konečně přetéká.

Má duše, vyjdi ze svých úzkých hranic a rozplyň se v Bohu! Tento veliký Bůh, tento bezedný a bezmezný oceán chce vyjíti ze svých břehů, chce vyjíti sám ze sebe a chce tě naplniti. Tři nejvznešenější Osoby chtějí v tobě založiti své sídlo a v tobě konati svou radu lásky.

Jediný tvůj pohled uchvátil srdce Boží a přiměl je, aby sestoupilo v tebe. Tys zašeptala pokorné vzbuzení lásky a hned jde k tobě celé nebe a Bůh sám nemá dříve pokoje, dokud se tobě nedaruje. Mohl by vyčkávati celou věčnost, než by tě naplnil, ale jeho láska nezná odkladu. Jest puzen tobě se dáti.

Můj Bože, dívám-li se na tolikeré tvé snahy, zdá se mi, že potřebuješ mé lásky. Zdá se mi, že by ses bez svého nepatrného tvora cítil příliš osamocen v moři své nekonečné dobroty. Ty máš radost, cítíš-li bíti mé srdce na srdci svém, můžeš-li upříti své božské zraky do mých očí, můžeš-li býti svírán v mém náručí a na-

zýván mnou: Můj Otče! Tvé srdce chce milovati a cítiti, že je nekonečně milováno.

Má duše, dej se milovati svým Bohem, dej se jím naplniti! Tvůj život bude plynouti na klíně Božím. Tři božské osoby jsou stále v tobě a starají se o tebe. Oddej se jim, svěř se jejich vůli a jejich lásce.

Otec mne stvořil a mne zachovává, Syn mne vykupuje a mne očišťuje, Duch svatý mne vede a mne posvěcuje.

Otec mne nese svou mocí, Syn mne osvěcuje svou moudrostí, Duch svatý mne obohacuje svou dobrotou.

Otče, Synu a Duše svatý, nejsvětější Trojice, zdroji života, pravdy a lásky, vládni nade mnou! Při tvém doteku jásá má nicota životem a štěstím, mé temnoty se osvěcují a mé ledové srdce se rozehřívá a rozšiřuje.

Ať si osamím, nebojím se již samoty. Jsem v společnosti nejněžnějšího Otce, nejmilejšího Bratra, nejoddanějšího Snoubence. Mám o čem s nimi jednati i celé věky.

Nechť si mne přepadne smutek, nechť si mne zachvátí stesk po nebi, nebudu se jich již hroziti. Vždyť mám v sobě pramen štěstí, mám v sobě nebe. Čeho bych měl záviděti svatým a andělům? Mohu milovati Boha, mohu jej milovati bez konce a bez oddechu, a což není láska podstatou nebe?

ČLÁNEK 8. Náplň všech ctností. — Úkon oddanosti přitahuje do duše Boha a s ním všechny poklady nebes. Tentýž úkon podává Bohu celého člověka, duši i tělo, všechny jejich schopnosti a všechny jejich úkony až do posledního.

Jestliže vzbudí duše jednou tento úkon obětování a jestliže jej nikdy neodvolá, nemá již co dávati Bohu a Bůh nemá co by od ní ještě požadoval. Tímto pros-

tým úkonem osvědčuje duše vynikajícím způsobem nejvznešenější ctnosti.

Je to úkon velmi živé víry. Duše se svěřuje Bohu bez výhrady a bez náhrady, věří tedy, že je Bůh jejím nejvyšším Pánem, jejím Vykupitelem, jejím Posvětitelem. Věří v jeho všemohoucnost, v jeho moudrost a v jeho dobrotu.

Je to úkon naprosté důvěry v Boha. Když se mu duše oddá, svěřujíc jeho rukám všechny své starosti a zapomínajíc na své vlastní potřeby, dokazuje, že má v něho neobmezenou důvěru. Jest ochotna jako Abraham obětovati mu každé chvíle to, co jest jí nejdražší. Jako on ví i ona, že Bůh zachraňuje a napravuje, když se zdá všechno ztraceno.

Úkon oddanosti jest úkonem dokonalé lásky. Je to nejčistší láska. Láska jej diktuje, láska mu dává výraz, láska mu propůjčuje ryzost a zásluhu, láska mu dává sílu!

Jak krásný je život duše Bohu oddané! Jako serafové v nebi jest zaujata jen láskou. Láska jest jejím šatem, její stravou a jejím dechem. Jak hrozná jest peklu tato duše, toto srdce, sálající plameny lásky.

Oddanost jest osvědčováním všech ostatních ctností. Duše, která se odevzdává Bohu, je ochotna konati každé chvíle všechny ctnosti, a když je Bůh poroučí, též je velkomyslně koná. Je pokorná, dobře vědouc, že byť dala Bohu vše, jest přece služebnicí neužitečnou. Jest umrtvená, radostně objímajíc kříže, které jí podává Ježíš. Je čistá, žijíc na zemi podle svého stavu, prosta příchylnosti k pozemským radostem. Je horlivá, zasvěcujíc cti Boží a slávě jeho jména všechny okamžiky svého života. Je velkomyslná; zapomněla jednou pro vždy na sebe a oddává se zcela Bohu v každém okamžiku. Nemyslí na nic leč na zájmy Ježíšovy.

Jediným úkonem sebeobětování cvičí se duše ve všech ctnostech, odevzdává se Bohu se vším, co má a co kdy bude míti.

Tak shrnul náš dobrý Pán *dokonalost do jediného úkonu, úkonu oddanosti v přítomném okamžiku.* Tato odevzdanost sebe jest setkání Boha a duše v nevýslovném objetí, jest to nepřetržité vzájemné sdílení, jest to *nejvyšší dokonalost, po níž může toužiti lidská slabost.*

Oddaností se posvětili spravedliví, kteří žili na zemi před Kristem. Neměli lidské vědy o svatosti. Neměli pro ni duchovních knih. Místo ní měli vnuknutí Ducha svatého.

Oddaností se posvětily duše, které žily po příchodu Spasitelově, apoštolové, mučedníci, panny, vyznavači a celý skvělý zástup světců a světic, jichž svět nezná, ale jejichž ctnosti ctí a oslavuje nebe. Přes všechnu rozmanitost půvabů, osvícení, vnuknutí a milostí, jimiž je Bůh obmyslil, jedna věc byla u všech stejná, láska.

Oddaností se posvěcují vyvolené duše, které má nyní Ježíš na zemi. Jsouce většinou neznámy světu a známy jedinému Bohu, dávají se v skrytosti a v ústraní přetvořovati v Krista.

Jejich život jest prostý a veliký, povznesený nad zájmy země, vzdálený hluku a zmatku světa. Klidně požívají svého Boha a Bůh s radostí působí v nich své divy. Kdo nám vypoví tyto divy? Ponechme toto tajemství Bohu a duši, jež jest jejich blaženou svědkyní. Nás neposvětí poznání mistrovských výtvorů Božích, nýbrž poddanost jeho vlivu, oddanost Bohu, úkon lásky neustále opakovaný v hloubi duše.

DÍL 2. Způsoby oddanosti Bohu

HLAVA 1. Všeobecné pokyny

ČLÁNEK 1. Úkon oddanosti Bohu. — Věda o duchovním životě nezáleží tak v poznání povinnosti oddati se Bohu, jako spíše ve vědění, jak máme prováděti skutkem tuto oddanost.

Na štěstí není pro duši v této věci žádného tajemství.

Oddanost je úkonem svobodné vůle. Jest to vzlétnutí srdce, dávajícího se zcela Ježíši.

Hnutí duše, která se dává Ježíši, není tedy úkonem rozumu. Není to ani úsudek ani studium ani kterákoliv rozumová práce. Rozumová činnost neznamená mnoho v získávání svatosti. Bůh se rád zjevuje nevědomým a pokorným. V jejich duši se nesetkává jeho činnost s překážkami a není podrobována žádné prohlídce.

Vzlet srdce dávajícího se Ježíšovi není ani úkonem představitosti. Aby duše dobře darovala celé své bytí, nemusí si představovati dokonalost a krásu Boží, jeho otcovskou dobrotu, jeho nejvyšší moc, jeho všestrannou vládu nad celým stvořením. Práce představitosti žádá námahy, které nejsou schopny všechny duše. Bůh jest duch a nemůže býti postřehnut žádným smyslem. Aby ho člověk dosáhl, stačí mu prostý úkon vůle.

Oddanost není ani oborem citu. City rozumíme dojmy, přání, radosti, obavy, naděje, které v nás vzbuzuje smyslová žádostivost. V této nižší části člověka víří celý svět citů a vjemů.

Ačkoliv jest cit otrokem vůle, hluboko pod ní stojícím, přece chce zaujmouti první místo. A u většiny zbožných duší se mu to nadmíru daří. Kdo se chce oddati Bohu, musí vykázati citu pravé místo, místo poslední, a nedati se jím ovlivňovati v svých bolestech.

Svatost jest věcí vůle podporované milostí. Cit, je-li ovládán, může se jí státi prospěšným pomocníkem. Když se mu povolí, aby uchvátil úlohu vůle anebo se prostě vměšoval do jejích prací, stává se nepřítelem, jejž třeba zničiti.

Aby se duše oddala Bohu, k tomu nepotřebuje citu. Nemusí zakoušeti dojem uspokojení nebo štěstí při myšlence, že jest oddána Bohu. Když se vůle odevzdává Bohu a zasvěcuje mu celé své bytí, je snad nižší část přirozenosti vydána na pospas bezútěšnosti a strachu. Když tone vyšší část ve světle, je snad stránka citová ponořena do nejhlubších temnot.

Má duše, nauč se žíti vůlí! Nedej se slepě vésti citem a rozmary z něho plynoucími! Cit sám nemůže nic ani přidati ani ubrati úkonu tvého sebeobětování.

Svěř se Bohu úkonem vůle! Tento úkon jest naprosto duchový. Není třeba jej odívati řečí, vsazovati jej do rámce krásných rozjímání, vyjadřovati jej slovy nebo pronikati jej citem. Všechny tyto úkony jsou daleko nižšího řádu.

Oddanost je setkání dvou duchových bytostí, Boha a duše. Toto setkání se děje ve vůli dotekem plným lásky, avšak naprosto duchovým. Ve smyslech nebývá žádná odezva, ba ani sám rozum jej po každé nepostřehne.

Zjednodušme duchovní život, utvořme si o něm správný pojem, i ukáže se nám v celé své snadnosti a své podstatě.

Bůh však nežádá, abychom vylučovali smyslovou stránku. Duše musí věděti, že cit není nezbytný k pra-

vému sebeobětování. Když jednou v sobě upevnila toto přesvědčení, věnuje se duše Bohu podle pokynu milosti.

Bůh nezakazuje užívání smyslů. Vždyť často udílí útěchu a vyvolává živý cit. Chce toliko, abychom citu nepřikládali žádné důležitosti a abychom si nemyslili ve dnech smutku a bezútěšnosti, že nám odňal svou lásku a svou otcovskou péči.

ČLÁNEK 2. Vše co nejdokonaleji! — *Bůh vložil svatost do úkonu, který jest nejsnadnější a nejvítanější lidské přirozenosti.* Oddanost není nic jiného, než rozlet milujícího srdce k nejlepšímu Otci.

Duše musí tedy soustřediti všechno své úsilí na tento úkon oddanosti Bohu a vzdáliti od sebe každý jiný předmět. Nerozptylujme svou sílu a neoslabujme ji. Síla roztříštěná se menší nebo se vyčerpává a zcela se ztrácí.

Ježíš chtěl, aby byla naše lidská přirozenost se všemi svými mohutnostmi obsažena v jediné vůli a vůle aby byla obsažena v svém jediném úkonu, v lásce. Nebuďme moudřejší než On. Omezme se na to, abychom se mu svěřovali v každém okamžiku úkonem lásky. *Tento úkon obsahuje vše, co můžeme Bohu dáti a co Bůh může od nás žádati.*

Když vzdálí duše od sebe každou jinou starost, musí se přičiniti, aby vzbudila tento úkon se vší dokonalostí, jíž je schopna, a vynaložila naň všechnu svoji vroucnost a všechnu svoji opravdovost.

Naše vůle jest schopna milovati láskou velmi vroucí. Jest schopností lásky. Celý důvod jejího bytí jest láska. Je řečeno o Bohu, že jest láska: „*Bůh jest láska.*" (1 Jn 4, 16). Láska jest jeho bytností. Vůle není podstatně láskou, jest to jen mohutnost, jíž lásku vzbuzujeme, ale všechny schopnosti, které jí propůjčil Bůh, volají po lásce.

Lidské srdce jest bezednou propastí, studnicí bez hranic, která žádá vždy víc a více lásky. Čím víc se naplní, tím víc se cítí prázdnějším. Čím víc chce utišiti svoji žízeň, tím více žízní po lásce.

Těžko si můžeme vysvětliti tuto mimořádnou citovou schopnost, jíž je obdařeno naše srdce. V obyčejném životě milujeme takřka nevědomky. Toliko v hodinách odloučení, když má srdce ztratiti milovaný předmět, ukazuje se síla lásky. Tato láska může dojít až k zoufalství, je s to způsobiti smrt. *„Jeť jako smrt mocné milování.“* (Velep. 8, 6).

Jak ohromná moc lásky jest skryta v našem srdci! My ji však rozptylujeme na nesčíslné předměty. Vše, co se nám líbí, nás upoutá, vše co se nám zdá dobré a krásné, uchvátí a sešněruje naše srdce. Tak rozplýtváme poklady lásky v nás nahromaděné. Ach, kdybychom soustředili všechen tento zápal na jediný předmět, na Boha! Kdybychom se v každém okamžiku darovali Bohu a sestoupili až na dno své schopnosti milovat! Jak rychle bychom se zdokonalili!

Bůh nás zve, abychom široce otevřeli své srdce: *„Rozevři ústa svá a já je naplním.“*(Ž. 80, 11). Rozšiř své tužby, rozšiř své srdce! Rozšiř jeho hranice a pak mne k sobě zavolej! Naplním tě jako moře vystupující z břehů.

Když vzbuzuje duše úkon oddanosti Bohu, musí posbírati všechny drobty lásky, rozptýlené po tvorech, musí je spojiti a svázati pospolu a věnovati je jedinému předmětu, hodnému jejího citu. Dále musí očistiti tento úkon ode všeho nánosu sebelásky. Láska Boží je nejčistší zlato; nejmenší příměsek cizího prvku kalí jeho lesk a krásu. Duše se musí vynasnažit, aby prodchla tento úkon co možná největší upřímností. Upřímnost a poctivost se tolik Bohu líbí!

Chceme-li milovati Boha, musíme míti odvahu zapomenouti sebe a oddati se Bohu bez vypočítavosti a bez postranních úmyslů.

Duše se musí ponořiti v Boha jako kámen hozený do hlubiny. Každý ví, že tento kámen nikdy nevyplave na hladinu, že je navždy ztracen pro lidský užitek. Tak se vrhá duše v Boha, svěřuje se jeho prozřetelnosti, podrobuje se jeho činnosti, ví, že již nebude míti uspokojení sama v sobě a že se nebude moci starati o své zájmy. Ví toliko, že tato propast, do níž se noří, jest Bůh nekonečně dobrý, moudrý a mocný, jenž pečuje o její blaho mnohem dokonaleji, než by to mohla sama.

Tak se snaží duše vložiti do svého úkonu všechnu vroucnost a všechnu opravdovost, jíž je schopna. Tato vylučovací a očišťovací práce děje se klidně v hlubinách duše bez úsilí rozumu a bez námahy představitosti. Duše ovládne klidně celou svoji vůli, urovná všechny její síly, vzdálí všechny cizí prvky a pak se oddá Bohu plamenným a hlubokým úkonem lásky.

ČLÁNEK 3. Cvik. — Když se duše dobré vůle oddala Bohu velkomyslným úkonem lásky, jsou položeny základy duchovní stavby. Nyní běží o budování, to jest o časté opakování úkonu oddanosti. Duše koná toto cvičení s touž prostotou, s týmž mírným klidem, který projevuje při plnění všech svých povinností.

Od rána, od probuzení tíhne duše k Bohu, věnuje mu celé své bytí a prosí jej, aby s ní zacházel podle své vůle. Tento úkon jí nahradí dlouhé modlitby. Duše přijímá z lásky vše, co se jí přihodí sladkého nebo hořkého, příjemného nebo odporného mezi dnem. Je to radostná odhodlanost vše činiti a vše trpěti, abychom se zalíbili Bohu.

Duše se snaží udržet se klidně v této základní náladě a častěji opakuje svůj oblíbený povzdech. Jsouc

takto usebrána v Bohu oddává se modlitbě nebo práci podle toho, čeho od ní žádá její stav.

Při těchto zaměstnáních jest paní sebe samé. Nejedná ani zdlouhavě, ani překotně. Nedá se ovládati ani touhou, aby vše rychle skončila, ani přáním, dobýti si cti u druhých, ani zalíbením, které jí působí její zaměstnání.

Nepatří sobě, poněvadž se zcela oddala dobrému Mistru. Nepatří již druhému, jsouc královnou a snoubenkou Ježíšovou. Není ani otrokyní své práce, poněvadž jí práce není cílem, nýbrž prostředkem.

Chápe se své práce bez vášně, koná ji klidně jako oddech, který jí popřává Ježíš, čekající na její příchod. Svou práci dokončuje bez chvatu, vědouc, že po ní přijde práce jiná. Aby utišila svou netrpělivou podnikavost, často si opakuje: Když konám tuto práci, nemám konati práci jinou. Když jsem z vůle Boží na tomto místě, nejsem povinna býti jinde.

Dokonale se ovládajíc, zaměstnává se duše se srdcem svobodným postupně svými rozmanitými povinnostmi. Tato vnitřní svoboda jí dovoluje, aby se chápala všeho s jasnou myslí a s napjatou pozorností.

Nejvíce jsou činni ti lidé, kteří se nejméně takovými jeví nebo zdají. Kvapní „zaměstnanci" neudělají téměř nic. Začnou, ale nedokončí. Po práci jest jejich srdce nepokojné, jejich duch je naplněn starostmi a je neschopen věnovati se Bohu.

Zato prostá duše napodobuje Boha, jenž zdánlivě stále odpočívá, ač je vždy činný.

Tak žije duše celý den ozbrojena svým povzdechem oddanosti Bohu. Opakuje jej při každém skutku, jejž koná, při každé nesnázi, jež ji překvapí, při každém utrpení, které se jí naskytne, při každé radosti nebo bolesti, kterou zakouší.

Má svůj způsob, jak odporovati pokušením a zaháněti roztržitosti. Jakmile je postřehne, nezahání je přímo, jako zaháníme mouchy pohybem ruky, nevšímá si jich a spokojí se s opakováním slov: Ježíši, jsem zcela tvoje, pomoz mi! Vroucí povzdech lásky jest odpovědí na všechna pokušení zlého ducha. Proto netrpí dlouhý čas pokušením. Nepřítel ví, že každé pokušení vyvolá nový rozlet srdce k Ježíši.

Stejně prostým úkonem lásky přijímá duše každodenní protivenství, kříže a útrapy. Když svírají protivenství duši, vyvolávají v ní jen lásku.

Zábava nepřeruší její styk s Bohem. Oddává se jí se srdcem svobodným, neboť ví, že si jí Bůh přeje. Nedá se strhnouti k marnému a nemírnému veselí. Všechno je u ní umírněné. Veselí se jako dítě před očima matky. Ustavičně pamatuje na to, že je při ní Bůh, jenž ji vidí a ji miluje.

Pokrmy přijímá s dokonalou svobodou ducha bez starosti o jejich jakost. Vždyť ví, že všechno přichází z ruky Boha, jejího Otce! Představuje si, že je ovečkou jedinečně milovanou, kterou nechává Bůh spáti na svém klíně a jíž dává jísti ze své dlaně. Dává pozor jen na tohoto dobrého Otce, jenž ji něžně miluje, a nemyslí na nic jiného.

Když konečně nastane večer, když je den u konce, duše usíná a ještě šeptá co nejněžnější a nejhlubší povzdech oddanosti, aby napravila spáchané chyby a aby dala Bohu náhradu za nedokonalosti dne. Potom pokojně usíná před očima dobrého Mistra, jenž nad ní bdí.

ČLÁNEK 4. Tváří v tvář obtížím. — Při tomto osvědčování odevzdanosti střídají se dny, měsíce a léta zdánlivě jednotvárné, ve skutečnosti však plné rozmanitosti. Základ cviku jest vždy tentýž, totiž úkon

oddanosti. Avšak na tomto jediném základě načrtává Bůh obraz nekonečně barvitý.

Zajisté nejsou všechny dny stejné. Někdy jest duše všecka nadšena láskou. Vše je jí snadné, vše ji těší. Cítí se nesena Bohem jako lehounké stéblo.

Jindy se vleče těžce. Jest na obtíž sama sobě a druhým, jest připoutána k zemi, její myšlenky se jen stěží povznášejí vzhůru a brzy opět klesají jako těžký balvan.

Při modlitbě jest duši ještě dosti snadno oddati se Bohu, avšak při práci, v střídání denních povinností, podléhá duše malátnosti.

Její veliké utrpení plyne z nemohoucnosti vzpomínati si na přítomnost Boží. S Bohem by jí bylo všechno sladké a snadné. Avšak když skončí modlitbu, obsadí ji, pohltí a zaujmou roztržitosti, obtíže, různé starosti a zájmy.

Ubohá duše, potěš se, přes všechny tyto obtíže! Ježíš touží po jediné věci, abys totiž obnovovala svůj povzdech, když si na něj vzpomeneš. Vzpomínka není v naší moci, je nezávislá na vůli. Může se státi, že si duše nevzpomene delší dobu na Boha, přestože si pevně umínila na něj myslit. V tomto zapomnění není chyba, je to jen znamení lidské slabosti.

Nechť tedy zachová duše při své práci srdce svobodné, odhodlané nehledati svého osobního uspokojení, nýbrž plniti vůli Boží. Tato Boží vůle se vztahuje na zaměstnání, které jí ukládají poslušnost, společenské postavení, nutnost nebo zdvořilost.

Duše oddaná Bohu plní přesně se svatou ctižádostí své povinnosti do nejmenší podrobnosti. Ve všem vidí přání svého božského Otce. Pokládala by si za svatokrádež, kdyby změnila nějakou maličkost na plánech Božích. Nepátrá zvědavě po tom, čeho žádá Bůh od

druhých. Má jen jediný pohled, výlučně obrácený k své povinnosti, má jen jedinou tužbu, činiti dobro.

Činnost jest jako svátost, v níž přijímá duše Boha; jest to závoj, za nímž se tají jeho skutečná přítomnost. Prosté srdce roztrhne tento závoj a vrhá se v náruč svého Mistra.

Každý úkon takto vykonaný jest novým osvědčením oddanosti Bohu. Věrná duše kráčí bez přestávky po této cestě dokonalosti. Není si toho ani vědoma a přec se v ní vše přetvořuje a zbožšťuje po celé délce cesty. Ježíš se jí vskutku dává tou měrou, jak se mu odevzdává ona. Sám se staví na její místo, odnímá jí její chyby a zdobí ji svými vlastními ctnostmi.

O Ježíši, nechci se spokojiti jen s jedním úkonem dokonalé oddanosti. Chci učiniti z tohoto úkonu základ a zaměstnání celého svého života. V tom záleží má dokonalost.

Nedám se zastaviti vyprahlostí a jednotvárností tohoto cvičení ani svými četnými nevěrnostmi. Vždyť mne miluješ, Ježíši, tolik, že nesmím pozbýti odvahy. Zařídíš všechny věci tak dobře a vystřídáš hořké sladkým a trpké příjemným tak moudře, že neupadnu v pokušení ohlížeti se zpět.

ČLÁNEK 5. Šťastný návyk. — Příroda vynakládá mnoho času na uzrání ovoce. Bůh pak ho vynakládá ještě mnohem více, aby dal v duši uzráti plodu svatosti.

Po chladné zimě se nalije vlivem prvních paprsků jarního slunce větévka mízou a pak se rozvine v krásný květ. Podobně jest tomu se vznešeným plánem duše zcela se oddati Bohu. Větévka je plna nadějí, květ pak vyniká líbezností a půvabem.

Avšak květ má kratinké trvání. Opadá, a když opadává, umožňuje ovoci vytvoření prvního jádra. Po-

tom začíná dlouhá práce růstu a tvoření za nejrůznějších okolností.

Plod musí snášeti horko i chlad, slunce i dešť. V některých chvílích se zdá, že se všechny živly spikly proti němu, aby jej srazily s větve, která jej drží a živí svou mízou.

Jest to těžká, zdlouhavá práce tvoření ovocného plodu. Jí se podobá oddanost Bohu, osvědčovaná dlouhou dobu za všech okolností, pod dobročinnými paprsky božského Slunce v čase útěchy a návštěvy božského Mistra i uprostřed lijavců a bouří, ve vanu severáku, ve dnech zlých, když se zdá, že se vše srotilo, aby nás utlačilo a unavilo naši trpělivost.

Všechno to jest však dobré, vše to jest spasitelné. Ctnost takto postupně mohutní. Plod se rozvíjí, nabývá líbezné vůně, ruměnného vzhledu a výborné chuti.

Konečně nadejde podzim. Nebe jest jasnější, slunce již tolik nepálí; je doba sklizně. I duše, když dospěla k duchovní jeseni, jeví se méně horlivou pro Boha nežli za slunných dnů letních. Vždyť již má dávno za sebou tuto dobu bolestného růstu. Její vrchol jest pokryt chutným ovocem. Jest dokonáno pozvolné a pracné tvoření jejího spojení s Bohem. Nyní požívá radosti.

V tomto věku přešla u ní oddanost Bohu ve stav radostného návyku.

Duše se vrací ve všech okolnostech snadno a skoro bezděčně k Bohu. Všechno koná prostince, bez zbrklosti, před očima Božíma. Ostatně se nijak neliší od ostatních duší. Nemá zvláštností a ze své vůle nekoná nic mimořádného. Nezastavuje se před složitými návody k duchovnímu životu, protože jest zcela oddána Bohu. Prostince a bez strojenosti se spokojuje s vůlí Boží. Jest přívětivá a úslužná, nikdy však není na nikoho vázána a nikdy není v něčí moci. Ježíš to nedo-

volí, poněvadž je taková duše jeho majetkem. Jest žárliv na její krásu.

Duše žije tolik v skrytosti, kolik si přeje Ježíš; ani více ani méně. Její sklon ji táhne k životu pokornému, neznámému a osamocenému, protože v samotě nachází nejčerstvější prameny k ukojení své kruté žízně.

Duše tak prostá, tak málo známá, tak málo vážená je povznesena nad věci světa. Její život jest orlím letem v nesmírnosti Boží. Čím dále proniká duše prostor, tím více se bez přestání šíří její obzor. Přelétá nekonečno.

Ó blažený živote, ó svaté vzněty, živote závratného spojení, plode milionů povzdechů oddanosti, pracně nashromážděných trpělivým uměním prosté duše!

ČLÁNEK 6. Na výšinách. — Lidský život jest nepřetržitou řadou povinností, jest řadou událostí šťastných i trapných.

Lidský rozum vidí toliko přítomnost, ale Bůh přehlíží celou soustavu událostí, tvořících lidský život. Vyznačil v něm všechny okamžiky a přimísil ku příjemným věcem věci odporné, k radosti žalost, k úspěchům neštěstí. Určil dobu jejich trvání a stanovil jejich konec. Všechno musí sloužiti podle jeho božských plánů co největší jeho slávě a posvěcení vyvolených.

Poněvadž si prostá duše zvykla neustálým cvikem ustavičně se obětovati Bohu, dává se jím vésti ve všech událostech života.

Nic neví o budoucnosti ani nechce věděti a je spokojena, když se drží ruky Boží a provází svého Mistra po celý den.

Neudává svému Vůdci cestu, kterou chce jíti, nepředpisuje mu, kde se chce zastaviti a kde si chce odpočinouti. Vše to jest starostí Boží. Jejím úkolem jest pevně svírati ruku, která ji vede, a kráčeti.

Nejde ani rychleji ani pomaleji nežli její Vůdce, ani ho neprosí, aby zrychlili krok. Ví, že Bůh jest pánem dob a událostí a že dospěje k cíli v hodinu, kterou si stanovil.

Duše, vedená v životě Bohem, nehrozí se ničeho. Všichni tvorové, jež potkává na své cestě, jí poskytují službu, protože se drží ruky Boží. Mnohé bytosti však jí slouží jen nerady. Duše to ví. Není však proto nepokojná ani se proto nermoutí. Ví dokonce, že mnohé bytosti jí chtějí uškodit, ona se však nebojí ničeho, poněvadž je u Boha.

Mnohdy nechápe nic z událostí, které se dějí kolem ní, ani ze změn, které se stávají v ní samé. Není rozrušena pro tuto nevědomost, ví, že Bůh má klíč ke všem dějinným událostem a ke všem podrobnostem života každého člověka. Ví ze zkušenosti, že mnohé události zdánlivě bezvýznamné byly předurčeny k velikým účinkům, že mnohý zevně bezcenný jev byl zvolen Bohem, aby ji zachránil z nebezpečí.

A podobně nepokládá nic v svém životě za zbytečné nebo bezvýznamné a sbírá nejmenší povinnosti, nejprostší události, nejmenší křížky s velikou úctou a láskou. Ví, že jsou to takřka drobty svaté Hostie, které přes to, že jsou malé, obsahují celého Boha.

Nekoná žádného výběru mezi povinnostmi, které má plniti, a mezi kříži, které má nésti, aby jedny snad přijímala a druhé zanedbávala. Před Bohem mají všechny stejnou cenu. Proto nemá žádného důvodu, aby jednu práci odbyla rychleji a pak se mohla chopiti jiné. V jejích očích je všechno pravým zlatem, pokladem Božím. Její povinností jest jen shromažďovati bez vybírání.

Prostá duše si nikdy nenaříká. Neví, na koho nebo nač by si mohla naříkati. Všeho má hojnost. Každý

okamžik jí přináší Boha s jeho nekonečnými dobry. Tvorstvo, ať rádo ať nerado, jí slouží. Události obdivuhodně zapadají jedna do druhé, všechno jen k jejímu prospěchu.

Nenaříká, že jí chybí čas k modlitbě. Vše jest jí prostředkem, aby se spojila s Bohem. Neběduje, že jest nespravedlivě pronásledována, protože toto pronásledování jest v plánech Božích. Nekárá druhých ani je neodsuzuje, protože neví o jejich úmyslech.

Spokojí se s vykonáním své povinnosti a netouží ani příliš po úspěchu svých snah. Nejednou jsou nejlepší duše zarmouceny vidouce, že jejich práce podniknuté tak čistě pro slávu Boží nevedou k cíli. Želí tohoto neúspěchu a jen stěží se dají potěšiti. Duše vpravdě duchovní neupadne do této převrácenosti. Ví, že Bůh chtěl často jen úsilí a námahu, ne však úspěch.

Ponechme mu starost o jeho slávu. Nikdo mu ji nepřekazí. Nermuťme se pro neúspěch, který zdánlivě odporuje zájmům Božím. Pohled Boží je širší než pohled náš. Objímá celé stvoření a sahá až k věčnosti.

Jak oplývá takový život božskými půvaby! Začni tedy, má duše, vésti jej již dnes! Podala jsi Bohu základní úkon, obětovala ses mu z lásky, provázej nyní svého Vůdce ve všech svých povinnostech, ve všech událostech, ve všech strastech dne. Spokoj se s tím, že ho budeš milovati, přijmi, co ti dává, učiň, co ti poroučí, nes kříže, které ti posílá, a pak mu ponech svobodu, aby učinil v tobě a s tebou, co mu bude libo. Tím je zajištěna tvá svatost a tvé štěstí.

Ó Maria, nejlepší Matko, miluji tě tak, jak je schopno mé srdce milovati, chci vždycky zůstati při tobě jako Jakub u své matky. Ó božská Rebeko, nauč mne tajemství líbiti se Otci, aby mi požehnal a mne posvětil.

ČLÁNEK 7. Denní chyby. — Málo zkušená duše si představuje, že po úkonu oddanosti Bohu bude prosta každého hříchu.

Když potom zjistí svoji slabost, jest zklamána a pozbývá odvahy.

Vedle kladného cvičení v oddanosti jest třeba cvičení, řekl bych, záporného (nepřímého).

Zajisté není nic větším protikladem oddanosti Bohu nežli hřích. Hřích jest nezřízená láska k sobě, jest to sobectví. A přesto je pravda, že se i duše, které se třebas tisíckráte Ježíši oddaly, dopouštějí ještě chyb.

Protiklad v tomto tvrzení jest jen zdánlivý. Dobře to pochopiti přispívá k uklidnění duše.

Jak dí sv. Augustin, vedou dvě lásky zápas o vládu v duši, láska k Bohu a láska k sobě. Láska k Bohu, jdoucí až k pohrdání sebou samým, jest láska dokonalá. Láska k sobě, vyrostlá až v nenávist Boha, jest smrtelný hřích, zničení království Božího v srdci.

Když panuje v duši Bůh, jest dosti mocný, aby zničil svého protivníka, sebelásku. Ve skutečnosti však se spokojí s jeho porážkou a pak jej drží v poddanství svého žezla. Bůh nechce, aby rázem zmizela sebeláska z lidského srdce, které sám ovládl. Dovoluje, aby v něm ustavičně žila, ovšem v otroctví a v ponížení. Bůh má mnoho důvodů pro tento způsob jednání. Chce také, aby duše poznala některé z nich.

Předně by bylo málo slavné pro Boha vládnouti nad mrtvým nepřítelem. Dovoliti však protivníku, aby zůstal na svém místě, a donutiti jej k úctě a poddanosti, vyzvati jej, aby se pokusil o poškození moci vítězovy, znamená dokazovati najednou velkomyslnost a sílu.

Není-li ostatně dobré, že žijí Filišťané po boku národa vyvoleného? Nepřítel, který vždy hrozí a vždy je připraven k útoku, nutí k bdělosti.

Kdyby neměla duše příležitosti k boji, usnula by v líné netečnosti. Kam by se pak poděla mužnost ctnosti? Kam by se poděla zásluha?

Nicméně i v boji někdy duše zeslábne a dopustí se hříchu. Je to nevyhnutelný zjev neustálého zápasu, k němuž určil Bůh člověka na zemi. Chtěl-li boj, musil připustiti i pád. Jeho sláva bude záležeti v tom, že i zla použije k dobrému a že nepostoupí nepříteli leč jen chvilková vítězství.

Dále jest dopuštění zla podle plánů Božích nejlepším štítem pokory.

Lidská duše je mimořádně podrobena bludu, má-li souditi o své vlastní zásluze. Vyjma svaté nikdo není v této věci k sobě spravedlivý. Duše potřebuje každodenních opětovaných zkušeností. Teprve po dlouhé době přestane si připisovati zásluhy, jichž nemá. A potom jí musí Bůh připomínati každým okamžikem její naprostou neschopnost vykonati něco dobrého bez milosti. Za tím účelem dopouští znovu a znovu malé poklesky. Dovoluje dokonce, aby duše podržela i malé nedostatky povahy, netrpělivost, citlivost, závistivost.

Za těmito viditelnými nedokonalostmi tají Bůh skutečné dokonalosti, které vlévá do duše a jež rozvíjí každým dnem jednak bez jejího vědomí, jednak za jejího velkomyslného spolupůsobení.

Ostatně chyby duše, která se obětovala Bohu, nezapustí kořenů. Kolik tento plevel vyroste, tolik je ho zase vytrháno. Zato se dobré rostliny neustále vzmáhají a neustále se rozvíjejí.

Každým dnem smýváme lítostí všechny tyto drobné chyby a Bůh je vymazává z knihy svých účtů, kdežto naše úkony lásky a oddanosti řadí se jeden k druhému a vytvoří za několik let obrovskou jistinu milosti a zásluh.

ČLÁNEK 8. Veliké úskalí. —V životě Bohu odevzdaném jest veliké úskalí a některé duše na ně narážejí a se ztroskotávají.

Tímto úskalím jest tajná opovážlivost, nezřízená pýcha, která zaslepuje duši k nesprávnému mínění o její vznešenosti. Vyvyšuje ji a pak v ní budí po jejích poklescích omrzelost.

Jak jemný jest tento jed! Přechází v naši podstatu a rozlévá se po celém ústrojí. Tento jed obyčejně neusmrcuje, jen oslabuje a ochuzuje. Duše jím nakažená cítí, že chřadne, netuší však příčiny.

První léta duchovního života uplynou ve veliké horlivosti. Duše hubí nadšeně své chyby a získává ctnosti. Rozmnožuje svá předsevzetí a svá zpytování. Pobízí ji myšlenka, že již brzy bude dokonalá a prostá hříchu.

Plynou měsíce a plynou léta. Vždy tatáž předsevzetí, tytéž snahy i tytéž slabosti! Zvolna se usazuje v duši smutek a nedůvěra v Boha. Duše již nemá tak pevné naděje, že dosáhne svatosti. Stále stejné chyby se jí zdají nepřekročitelnou překážsou dokonalosti. Plány o svatosti, které si vytvořila za svého duchovního mládí, se jí zdají prchlými sny. Je zklamána. Říká si: Svatost není pro mne!

To je blud, ubohá duše! Svatost je pro tebe; abys byla dokonalá, chybí ti jen jediná věc, aby ses totiž uznala před Bohem za takovou, jaká jsi ve skutečnosti. Jsi bezmezně slabá a nakloněná ke zlému. Ochotně to uznej! Jsi neschopna nějakého dobra. Přiznej se k tomu před Bohem. Den jak den budeš hřešiti, i když učiníš upřímné předsevzetí již neklesnouti. Dej se neohroženě do své práce!

K největším tajemstvím duchovního života náleží nebýti znepokojen pro své poklesky. Ovšem toto tajemství může vlíti do duše jen Bůh.

Předpokládá u ní jednak hlubší poznání bezmezné slabosti vůle a přílišné proměnlivosti lidského ducha, jednak vnitřní zkušenost o neúnavné dobrotě Boží, o jeho nevyčerpatelné něžnosti k nepatrnému stvoření.

Ježíš je tak dobrý a tak shovívavý, že ho nemůže odvrátiti od duše dobré vůle žádná slabost a žádná chyba.

Na této zemi jdeme všichni jako vyhnanci k své nebeské otčině. Cesta je dlouhá a jednotvárná. Ký div, že nás ruší mdloba v chůzi nebo že nás dokonce sráží na cestě? Někdy nás příliš zaujmou věci, s nimiž se setkají naše oči podél cesty, baví nás a zdržují nás na naší cestě kupředu. Nikdy však neustávejme jíti vpřed, nikdy nás nenapadej myšlenka vrátit se zpět!

Když šel mladý Tobiáš do Medie, zastavil se několikráte na cestě. Odpočíval a osvěžoval se u břehů vod, na něž cestou přišel. Toto odpočívání prodloužilo možná jeho cestu, vždy jej vydalo nebezpečím, ale anděl nad ním bděl a napravoval jeho nemoudrosti.

Tak pomáhá Bůh duším dobré vůle. Zkoumá jejich srdce. Vidí jejich upřímnou vůli jemu náležeti a rád napravuje jejich denní chyby, jichž se bezděčně dopustila jejich slabost.

Naše pýcha nechápe, že vůle může upřímně slibovati Bohu věrnost a za okamžik potom již klesnouti do své obvyklé chyby. A docela už nemůže pochopiti, že se mohou opakovati tytéž sliby a tytéž chyby nesčíslněkráte až do konce života a že se při tom nemenší božská něha Ježíšova a jeho útrpnost s lidskou slabostí.

Ó Ježíši, jak málo známe tajemství posvěcení! Domníváme se, že máme v něm nemalou osobní účast. A zatím přispíváme k ní jen tím, že uznáváme svou ustavičnou nestálost a že nikdy nežasneme nad svými poklesky. Ostatek jest dílem tvým.

HLAVA 2. Oddanost v rozmanitých zaměstnáních

ČLÁNEK 1. Při modlitbě. — Má duše, sleduj nyní Ježíše při jednotlivých hlavních úkonech dne. Naučí tě je konati svatě. Vejdi za ním do tajemné oblasti modlitby. Budeš tam píti lásku plnými doušky.

Ó velebnosti Boží, jak se může ubohé stvoření přiblížiti k tobě, mluviti s tebou mezi čtyřma očima od úst k ústům, od srdce k srdci, spočívati očima svýma v očích tvých? Nejsi-li onen Bůh, před nímž se uctivě sklánějí andělé a zahalují si tvář, před nímž s chvěním klekají nebeští světci a opakují: Svatý, svatý, svatý jest Pán Bůh zástupů?

Jak budu moci mluviti se svým Pánem a se svým Bohem, když jsem jen prach a popel? (Srv. Gen. 18, 27). Židé na poušti se neodvažovali povznésti oči k Hospodinu. Vyslali k němu Mojžíše, aby za ně orodoval. Mezitím čekali na úpatí Sinaje, chvějíce se a mrouce hrůzou.

A já bych si troufal vniknouti do tvé svatyně, předstoupiti před tvůj trůn a důvěrně s tebou jednati? Či jsi snad zmírnil lesk své velebnosti nebo slevil něco ze svých nezadatelných výsostných práv?

Nikoliv. Ty jsi vždy Hospodin, Bůh věčnosti, Král králů, Bůh zástupů. Každý tvor se ti musí kořiti.

Když předstupuješ, má duše, před Boha, nezapomeň na tuto povinnost úcty a pokory. Věz však také, že Bůh jest bez míry dobrý a že tě učinil, smím-li tak říci, svou královnou.

Když předstoupila Esther před Assuera, sedícího na trůně v celém lesku své královské velebnosti, zachvěla

se hrůzou a jižjiž padala do mdlob. Ale král, okouzlený její krásou, podal jí své žezlo a pokynul jí dobrotivě, aby přistoupila. Zákon, platný pro všechny, není pro tebe, děl jí laskavě.

Jak dojemná to výsada prosté duše. Taková duše proniká do příbytků Krále, svého Snoubence, sice s nesmírnou úctou, ale též s dětinnou smělostí. Ví o své výsadě, že se smí k němu přiblížiti, s ním důvěrně mluviti, posaditi se u jeho nohou a jej milovati.

Jak však má jednati s Velebností tak závratnou? Prostá duše zná toliko jedinou věc a jen jediný úkon, úkon oddanosti. Jak splniti všechny požadavky modlitby? Jak zachovati všechny pokyny, předepsané učiteli duchovního života, poznati stupně duchovního života, rozeznati jeho odstíny, uvarovati se úskalí, přesně zachovati meze úvahy, citů a předsevzetí?

Nic se neboj, má duše! Kde se druzí zastavují plni rozpaků, ty přejdeš pomocí své prostoty.

Při modlitbě jest jeden prvek společný všem duším, přístupný všem schopnostem, vynikající všemi půvaby. Tento prvek jest podstatou modlitby. Jest to právě sjednocení vůle s Bohem. Toto sjednocení pak se děje úkonem lásky, která zasvěcuje celého člověka Bohu.

Tak se modlíš, má duše, celý den, i když o tom nevíš. Když se oddáš Bohu, když to činíš po pořádku a pozorně, zvykáš si takřka na podnebí v oblasti modlitby. Modlitba jest tvým dechem, tvým životem. Zdaž se potřebuješ učit, jak máš dýchati, jak žíti?

V čem tedy záleží tajemství modlitby, v čem záleží její způsob? Pro tebe jest tajemstvím modlitby oddati se Bohu úkonem lásky, poddati duši a tělo vůli Boží a všem jejím rozkazům, tebe se týkajícím. Správný způsob modlitby pro tebe jest obnovovati bez ustání tento povzdech, dáti mu víc upřímnosti, víc živosti, víc účin-

nosti, proniknouti jím všechny skutky tvého života, všechny tvé bolesti a všechny tvé radosti.

Když to učiníš, splnila jsi svou první a podstatnou povinnost.

Takto chápaná modlitba je prostá a hluboká. Je prostá jako Bůh, jehož miluješ. Je hluboká jako oceán nekonečné lásky, v nějž se noříš. Je široká a otvírá ti nekonečné obzory. Neboť na tomto prostém základě chce nyní stavěti Bůh sám.

Tvé hlavní dílo jest u konce. Teď začíná Bůh dílo své. Tážeš se na způsob? Bůh ti jej ukáže. Žádný člověk nepoučí duše, jak se mají modliti, poněvadž každá má svůj způsob podle vnuknutí a vedení Božího a pod vedením toho, kdo nám jej zastupuje.

Učitelé duchovního života mohou nastíniti některé směrnice, udati několik pravidel a stanoviti několik zákonů. Konají tím jistě velmi užitečnou práci, nedovedou však přesně určiti a vymeziti dílo duše. To jest úkolem Božím. Bůh poučuje duši v skrytosti srdce a duše, přijímající jeho vliv, slyší jeho hlas.

Jak jest důležité, býti učelivý v rukou Božích a přicházeti k modlitbě se srdcem prostým a neulpívati na vlastním názoru.

ČLÁNEK 2. Božský Vůdce. — Duše, která se jde k Bohu modlit, musí sestoupiti do propasti úcty před jeho svrchovanou velebností a potom směle a neodvolatelně se vrhnouti do jeho náruči a milovati jej.

V úkonu lásky, jímž se zasvěcuje duše Bohu, záleží podstata modlitby. Úkon lásky žádá Mistr od každého.

Duše hledí vzbuzovati tento úkon mírně, prostince, bez namáhání hlavy a bez únavy. Potom zůstává podle možnosti vystavena tomuto vlivu, poslouchá Boha, zůstává pokojně před jeho očima, opakuje občas výslovněji a výslovněji svůj povzdech, chce-li, lehounce jej

šeptá nebo jej ponechává v hlubinách srdce. Na každou roztržitost, rozptýlení ducha nebo na pokušení odpovídá novou oddaností Bohu, novým povzdechem lásky.

Tuto práci požaduje Bůh při každé modlitbě. Žádáli Bůh od duše více — a děje se tak často — řekne jí to a poučí ji o tom. Má tisíce způsobů, jak s ní mluviti a jak se jí sděliti. Všechny tyto způsoby jsou účinné. Jest jen třeba, aby se duše usebrala, aby se oddala Bohu a ho poslouchala, aby byla učelivá a aby nedosazovala místo podnikavosti jeho podnikavost svou.

Bůh předepsal každé duši způsob, jímž se má modliti. Jemu patří říditi obřady při jednání s ním. Nedá se vázati žádným předpisem. Nedá se vésti žádným pevným pravidlem.

On je pán. V svých rukou drží všechny duše, zpracovává je, řídí je a přetvořuje, jak chce. Přizpůsobuje se povaze každého, jeho sklonům a jeho schopnostem. Někdy však nechává stranou všechny zákony přirozenosti, hatí všechny předpovědi, převrací všechny plány.

Jeho činnost jest tajemná, zřídka kdy lze ji postřehnouti, často ji není možno pochopiti. Vždycky však je velmi dobrá. Bůh někdy dovoluje, abychom ji spatřili, sám nám pomáhá, abychom ji objevili, dokonce poroučívá, aby byla popsána a vydána obdivu a úctě všech. Někteří světci a světice nám zůstavili bledý popis Boží činnosti v nich samých. Ale to jsou vzácné zjevy. Bůh nám dovolí teprve v nebi patřiti na divy, které působil v duších. Bylo by opovážlivostí, chtíti je do hloubky poznati již na tomto světě. Každá učelivá duše postřehne v sobě činnost Boží do té míry, aby se jí mohla říditi, ne ovšem tolik, aby pronikla její tajemství.

Někdy zve Bůh duši k úvaze. Do její mysli vleje světlo o některé veliké pravdě a nutká ji, aby bádala sama dál. Bývá to některé tajemství víry, jako Eucha-

ristie, utrpení, dětství Bohačlověka. Je to některý zvláštní znak, některý zvláštní rys života a osobnosti Ježíšovy. Je to některá Boží vlastnost, jeho bezmezná dobrota, jeho moc, jeho všudypřítomnost, jeho svrchovaná dokonalost. Jsou to poslední věci člověka, některá věčná pravda aneb též všemocná přímluva Marie Pannv, obcování svatých. Je to některá ctnost, jako láska Boží a shoda s vůlí Boží. Duše poslechne. Pohlíží na tento předmět a uvažuje o něm.

Duše, vábí-li ji rozjímání, objeví nové pohledy, širší obzory, nápadné shody, podivuhodný souzvuk myšlenek. Je to znamení, že ji Bůh zve, aby déle meškala při úvaze. Chce jí vštípiti hluboké rozumové přesvědčení, které později upevní náhlým světlem, životem nazíravým.

Jindy vzbuzuje Bůh v duši jen nechuť k rozjímání. Duše jest neschopna srovnati dvě myšlenky. Pravdy, předkládané s jasností a důkladností co největší, zůstavují rozum chladný. Úvaha plodí v duši nepřekonatelný odpor. Zato srdce miluje. City se množí a hromadí. Tryskají varem ze srdce jako vody valící se z přeplněné nádrže. Sotva se duše objeví v přítomnosti Ježíšově, již je v božském proudu. Jsou to povzdechy lásky, něžná zvolání, vroucí hovory, žhavé vzněty, hořká lítost pro minulost. Často cit překypí a vyleje se v hojných slzách.

Takovou duši vede Bůh. Vnuká jí tyto ohnivé vzněty. Duše musí poslechnout volání Božího a jíti za ním. Toto bohatství citů a zbožných myšlenek bývá příznačné pro jaro duchovního života. Míza, když stoupá, přetéká a vylévá se ze stromu. Podzim bude klidnější a bude míti více ctností. Ale duše přijímá dar Boží. Ví, že v jedné době musí strom kvést a v druhé době že musí přinášet ovoce. Nechce předbíhat svůj čas. Zahradník ví, co jí patří.

Někdy se city duši nelíbí. Tyto výlevy ohnivého srdce nemají pro ni žádné přitažlivosti. Úvaha pak se jí zdá cvičením nudným a neplodným. Zato však se ráda noří do samoty a dlí tam mlčky u svého Boha. Často se jí zmocní hluboké, ale klidné zanícení. Je jí tak dobře u Boha, ačkoliv mu sotva co poví. Přítomnost této nesmírné bytosti ji zahaluje a ji udržuje v hluboké úctě, ale nekonečná dobrota této bytosti ji snadno uchvacuje a duše se vrhá do náruče Boží jako do bezedné propasti.

Vše to se děje v nejtajnějších hlubinách duše spíše bezděčnými povzdechy nežli určitě vybíranými slovy. Duše jest okouzlena tímto setkáním s Bohem. Od onoho okamžiku jsou její skutky takřka provanuty božskou vůní. Ráda by, aby toto sladké a tiché spojení trvalo na věky. Ale Bůh smýšlí jinak. Po těchto okamžicích rozkošného objetí přijdou doby chladné lhostejnosti. Duše myslí, že jest Bohem odstrčena; umdlévá a naříká. Potom se opět ukáže slunce, ovzduší se oteplí, srdce se naplní božskou mízou, nebe se otevře a Bůh ukazuje znovu svůj jasný obličej.

Tak ji vodí Bůh tisícerými nehodami, tisícerými proměnami až na vrchol, odkud se jí zas otvírají nové obzory a pobízejí ji, aby zrychlila krok.

Než k čemu, můj Ježíši, tento popis? Každá učelivá duše je světem divů. Každá jde cestou, která jest právě její cestou a kterou jen ty znáš a jen ty předpisuješ. Pokud jde o mne, nechci nic jiného než býti učelivý a slyšeti s úctou tvůj sladký hlas a jíti za tebou všemi proměnami, všemi převraty, které působíš v mé duši. Mou cestou, mým návodem duchovního života bude tebe milovati ve všem a vždycky, svěřiti se tvému vedení a bez ustání tě žádati o více lásky.

Ó Maria, svatá snoubenko, tajemná holubice, nauč mě, jak bych dlel „v rozsedlině skalní" a jak bych těšil

svého božského Snoubence žárem svých tužeb a něžnosti své lásky.

ČLÁNEK 3. Duchovní cvičení. — Zbožné duše se nespokojí s konáním modlitby. I všechna duchovní cvičení určily k udržování horlivosti a k živení zbožnosti. Duchovní úkony jsou pro ně duchovními hody. Hlavní místo mezi nimi zaujímají mše svatá, sv. přijímání, duchovní četba, návštěva velebné Svátosti, růženec a sv. zpověď.

Nesmíme podceňovati důležitost těchto a podobných cvičeb, ale nesmíme ani upřilišovati jejich význam. Bůh vede duše a je zdokonaluje podle své vůle. Používá k tomu nekonečně rozmanitých prostředků, mezi nimiž mají často hlavní místo duchovní cvičení. Někdy je však nechává Bůh stranou a obejde se bez nich.

Povinností duše je zjistiti, jaká jest pro ni vůle Boží, a věrně se jí přizpůsobiti, jakmile ji pozná. Žije-li v klášteře a má po ruce hojnost vnějších prostředků k posvěcení, musí jich pečlivě použíti. Žije-li ve světě a ve hluku světských prací, musí-li se starati o rodinu a dobývání denního chleba, nemá ani možnost ani povinnost věnovati se duchovním cvičením se stejnou věrností a v témže rozsahu.

Bůh, jenž je bohat svou milosrdnou dobrotou, poskytne jí jiným způsobem milosti, spojené s duchovními cvičeními. Cesta, vedoucí k svatosti, je široká a je přístupná všem duším dobré vůle.

Kdo by uvěřil, že se pro duše, oplývající hojností duchovních prostředků, může státi právě tato hojnost překážkou dokonalosti? A přece je tomu tak!

Ubohá lidská přirozenost! Je-li zůstavena sama sobě, klopýtává o všechny kameny cesty! Kdypak pochopí,

že má-li účinně spěti k dokonalosti, nesmí jíti sama, nýbrž podepřena o rámě Boží?

Některé duše chtějí chvatně dostihnouti cíle. Je to jistě vznešená tužba! Za tím účelem rozmnožují své duchovní cvičby, četbu, novény, zbožné hovory. Všechno však se nedaří po jejich chuti. Četba duchovních knih zatemňuje jejich ducha, místo aby osvěcovala, duchovní hovory zanechávají na dně jejich duše neurčitý smutek, bolestnou prázdnotu, četné modlitby plodí nudu a nechuť. Kde je tedy chyba? Na neštěstí se uplatňovala v jejich horlivosti vlastní vůle! Chtěly předběhnouti Boha jako nerozumné dítě, které zanechává ruku své matky a vydává se samo na dlouhou cestu. Ký pak div, jestliže padne a se zraní?

Žádné duchovní cvičení neprospěje duši, je-li konáno bez ohledu na vůli Boží. Ustavičnou starostí duše musí býti, aby se dokonale odevzdávala Bohu a potom používala prostředků, Bohem jí poskytovaných, jednoho po druhém, v té podobě, kterou on jim dává, v těch okolnostech, jimiž on je odívá, a v tom čase, který on jim určuje.

Kdo by je chtěl zachovati, když po vůli Boží unikají, kdo by je chtěl prodlužovati, rozmnožovati, zvroucňovati, nechce-li jich Bůh, protivil by se činnosti Boží, připravené od věčnosti pro každou duši a poskytnuté jí v čase.

Musíme tudíž přistupovati k svým duchovním cvičením se srdcem co nejsvobodnějším, musíme se vystříhati všelikého chvatu, všeliké nemírné žízně stejně jako všeliké ochablosti, lenosti nebo zvyku.

Sv. Jan od Kříže tvrdí, že mnoho zbožných duší trpí vadou, kterou on nazval duchovním labužnictvím. Kdo by mohl odporovati tak velikému světci, tak zkušenému mistru v řízení duší? Nemírnost podkopává

zdraví tělesné. Je to nedostatek sebevlády, slabost vůle, která není s to potlačiti přepjaté smyslné choutky.

Tatáž vada jest v řádu duchovním zkázou duchovního zdraví. Je to nemírný hlad a nemírná žízeň. Prozrazuje nedostatek sebevlády a přílišnou příchylnost k vlastnímu názoru.

Duše, která jest stižena touto chybou, zřejmě dokazuje, že ještě nepochopila útěchyplný význam oddanosti. Chce se ovšem dáti Bohu a svěřiti se jeho prozřetelnosti, avšak svým způsobem, v dobu, kterou sama určí, s výhradami, které stanovil její vlastní názor. Zdá se, že chce poučovati Boha o prostředcích, kterých má použíti k jejímu posvěcení, že mu chce pomoci, aby ji rychleji posvětil.

Ubohá duše! Podniká zhola neplodnou práci! Horší pak jest, že tímto nemírným chvatem klade překážky Božímu dílu.

ČLÁNEK 4. Jen vůli Boží. — Má duše, nauč se konati své duchovní úkony zcela klidně a mírně. Neubírej nic z toho, co ti ukládá povinnost a co od tebe žádá Bůh, ale ani se nepřetěžuj přílišnými pracemi!

Jsi dítko Boží. Bůh rozumí dobře mluvě srdce. Rci mu a opakuj mu, že mu neodvolatelně náležíš. To chce od tebe slyšeti. Pak konej svá cvičení s takovou přesností a dokonalostí, jakou věnuješ všem svým pracím.

Potom zachovávej klid! Bůh vzal na sebe závazek přivésti tě k dokonalosti v ten den, kdy jsi mu vše obětovala pro jeho zalíbení.

Především dej pozor, abys vedla duchovní hovory jen s osobami Bohem k tomu určenými, a to v době, kterou stanovil on. Sháňka po duchovních věcech otvírá často v duši velikou prázdnotu, neboť taková duše hledá spíš uspokojení a útěchu nežli vzdělání.

Nekonej duchovní četbu leč podle vůle Boží a v čas stanovený Bohem. Konáš-li je proti vůli Boží, tato četba plodí jen zmatek, místo aby osvěcovala, zatemňuje, místo aby pomáhala, překáží, místo aby dodávala klidu, a vzbuzuje strach.

Jak jest důležité nemíti žádné vlastní vůle, žádné jiné podnikavosti, leč abychom zcela a nezrušitelně náleželi Bohu ve všech událostech, v úspěchu i v neštěstí, v útěše i smutku, ve tmě i ve světle, v hojnosti duchovních prostředků i v jejich nedostatku!

Duše, která se takto zjednodušila sama v sobě, není již přístupna svodu ani bludu, poněvadž lpí jen na vůli Boží. Jest vždycky spokojená, vždycky bohatá. Nikdy si nenaříká na nějaký duchovní nedostatek, poněvadž jím nikdy ve skutečnosti netrpí.

Žije v plnosti svého Boha, jenž vyplňuje její schopnosti v každém okamžiku dne. Nemá, po čem by ještě toužila, jako nádoba, kterou naplnil oceán.

Ó plnosti Boha, jak málo jsi chápána a jak málo ceněna! Duše hynou pro množství svých přání, odporujících vůli Boží, vyčerpávají se v marných námahách a propukají v hořké nářky.

Jedny chtějí zarputile více sv. přijímání, více umrtvení a více modliteb. Jiné touží úzkostlivě po samotě, po ústraní, po mlčení. Jiné bědují na tíhu vnějších prací, na nedostatek času, na vzdálenost duchovních osob a duchovních vůdců. Skoro všechny mají nějaké touhy, nějaké žaly, nějaké nářky.

Pokud jde o mne, Ježíši, chci býti spokojen s tebou samým a s tvou božskou vůlí. Netoužím po ničem, neodmítám nic, nežádám ničeho kromě toho, po čem mám toužiti a oč mám žádati podle tvého poučení: *„Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi!“* Až tam sahají mé tuž-

by, neboť vím, že tobě náležeti jest jediné dobro, zasluhující naší touhy na světě i na věčnosti.

Jest ovšem pravda, že dychtím po tom, abych tě přijímal v svatém přijímání, abych tě choval v svém srdci, abych se dal tebou milovati a naplňovati, ale toužím po tom jenom, je-li to tvé zalíbení. A kdybych musil žíti na poušti jako kdysi poustevníci, a kdybych neměl štěstí požívati tě každého dne, snad bych umřel mdlobou a touhou, ale ani jeden povzdech by nesklouzl, Ježíši, s mých rtů, žádná trpkost by se neusadila v mém srdci, neboť bych věděl, že tys to učinil.

Dále je také pravda, Ježíši, že toužím po samotě a ústraní. Působí na mne tajemnou přitažlivostí. Zdá se mi, že jsi mi tam blíže, že jsi tam laskavější a důvěrnější. Tvá nekonečnost mne více obklopuje a já se nořím v ni uchvácen láskou. Chceš-li mne však míti v lomozu vnějších prací, mám-li býti trýzněn starostmi časnými, překážkami a nepříjemnostmi všeho druhu, rád s tím souhlasím, můj Bože, poněvadž tvá ruka mne staví do těchto okolností.

Jsem ovšem šťasten, když mi přivede tvá prozřetelnost do cesty duši, která miluje výhradně tebe a mne vede k tobě, učí mne tvé lásce a napravuje mé chyby. Děkuji ti, Pane, za tuto milost, neboť vím, že není věci drahocennější nad zkušeného vůdce, nad milujícího duchovního otce. Ale jestliže jej ode mne vzdálí nebo navždy odloučí povinnost nebo zájem o tvou slávu, nebudu si stýskati, neboť vím, Pane, že ty jediný mi dostačíš, že bude-li potřebí, vzbudíš třebas z kamenů lidi schopné mi pomoci a učiti mne tvé lásce.

Tobě, můj Ježíši, jediné tobě se oddávám vroucím úkonem lásky a velkomyslným odevzdáním sebe samého.

ČLÁNEK 5. Styk se světem. — Duše, která se darovala Bohu, musí žíti na světě lidským způsobem. Bůh jí nedal andělskou přirozenost, která by se výlučně zabývala myšlenkou na něho a láskou k němu. Žije v klínu rodiny, v řehojní družině, ve společnosti. Tisíce přátelských, zájmových, zdvořilostních a příbuzenských vztahů ji poutá a vzbuzuje její pozornost.

Takový jest řád stanovený Bohem. Marně by se vzpírala duše této nutnosti. Nepohřbí-li se v opuštěné jeskyni a nebude-li míti v novém způsobu života za společníky dravce pouště, neunikne společenským stykům.

Mezi nimi jsou některé příjemné a počestné, které jí poskytují nevinnou zábavu, prospěšné obrácení pozornosti na jiné věci a vhodné rozptýlení. Některé jsou srdečné a důvěrné, které jsou balsámem na zraněné srdce, pobídkou pro zemdlenou odvahu a vzpruhou pro skleslou duši. Některé jsou mravně neurčité; jejich důvodem bývá občanská slušnost, zdvořilost nebo osobní zájem. Jsou to vztahy na den, velmi vrtkavé jako jejich základ. Některé vztahy jsou vynucené, řízené potřebou, podrobeností, bázní, přirozeností, postavením, zaměstnáním a prostředím.

Množství a rozmanitost těchto vztahů jest pro nemoudrou duši vážnou překážkou posvěcení. Taková duše se do nich zaplete jako do sítě, pozbývá v nich vnitřní svobody, volnosti srdce a oné pokojné sebevlády, která je základem dokonalého života.

Jednou se jí tyto vztahy líbí, lahodí jí a uspávají ji na pokraji propasti. Jindy ji naplňují starostmi, rozčilením a zmatkem, připravují ji o čas a odpočinek. Jindy zase jí přinášejí protivenství a nespokojenost, probouzejí u ní žárlivost a nenávist a odvádějí její mysl daleko od Boha pokoje.

Je-li duše takto na všech stranách vyčerpávána, zotročována a rozsápávána, jak by mohla následovati

Ježíše do samoty svého srdce, zavříti dveře a posaditi se klidně u nohou svého Mistra?

Musíme tudíž moudře říditi své styky se světem, musíme přerušiti styky zbytečné, omeziti styky jen užitečné a říditi vztahy potřebné.

Duše velkomyslně oddaná Ježíši dokončí snadno tuto první vylučovací práci. Nemiluje světa a nebojí se ani jeho posudků ani jeho posměšků. Takto se povznáší jedním rozmachem nad vlastní čest nebo vlastní zneuznání. Trhá je, přetíná a očišťuje a ponechává z nich jen to, co musí ze slušnosti nebo z nutnosti.

Jsouc takto jista, že plní vůli Boží, usiluje o zachování vlády nad svým srdcem, o klid ve své mysli a o mírnost ve svých hnutích.

Duše opravdu vnitřní není nikdy otrokyní žádného tvora, ať je styk s ním sebe příjemnější a svůdnější, a příchylnost k němu sebe upřímnější a čistší. Nikdy se zcela neoddá nikomu leč Ježíši. Uprostřed svého srdce má místo, kam nesmí žádný pozemský, byť sebe důvěrnější přítel. Dveře srdce má vždycky zavřeny, poněvadž jediný Pán smí jimi vstoupiti. Je to příbytek Boží, místo vyhrazené pro Ježíše a duši, jeho snoubenku.

Srdce náležející zcela Bohu je vždy plno Boha. Jest plno Ježíše a vždy překypuje.

Z tohoto nadbytku rozlévá na tvory, kteří je obklopují.

Nikdo nemiluje tak jako duše prostá; nikdo nemiluje tak čistě a tak vytrvale jako ona. Její láska jest prosta všeliké sobecké vypočítavosti, poněvadž jest to přemíra lásky k Ježíši. Je nepřístupná změnám, je nezávislá na rozmarech a náladách okamžiku. Neřídí se podle vnějších vlastností milované osoby, krásy, zásluhy a dobroty, poněvadž má svůj základ jen v Bohu.

Nevěrnost, nevděk a zrada budí v ní úžas, ale nejsou s to ji oslabiti. Vždyť pramen této lásky je božský.

Když se obětuje vnitřní duše zcela a navždy, netouží již ani po lásce ani po cti nějakého tvora. Ví dobře, že nemá na to nejmenšího práva, že Ježíš jest jediný vládce duší, jediný pán, jemuž jsme dlužni všechnu lásku a všechnu slávu.

Ostatně není jí neznámo, že všeliká lidská sláva je prchavá a že je spojena s mnoha pokořeními. Zkušenost ji poučila, že žádný tvor nemůže nadlouho uspokojiti srdce a ukojiti jeho hlad po lásce. Člověk cítí, že je určen pro nekonečno.

ČLÁNEK 6. Svatá svoboda. — Duše žije takto volná a svobodná uprostřed světa a styků s ním. Panuje těmto vztahům, ovládá je, řídí jejich povahu, dobu a způsob. Cítí se nesmírně povznesenou nad osoby a věci, které jsou kolem ní, a které by ji rády zcela zabraly pro sebe. Dělí ji od nich nepřekonatelná přehrada. Jest to její nepřetržitá oddanost Ježíši.

Svět někdy myslí, že překročil tuto překážku. Když však se již domnívá, že má duši ve své moci a že ji strhne do svého víru, Ježíš ji zavolá do jejího nitra, do oné skryté části, kam nemá svět přístup. Vysvobodí ji z vnějšího zmatku a obnoví v ní trvalý pokoj.

Nic, ani přátelé ani nepřátelé, nemohou škoditi takové duši. Nemůže-li žádná lidská příchylnost zaujmouti a ovládnouti její srdce, nemůže jí ani žádné násilí nahnati strach a žádný pozemský zájem nemůže ji svázati.

Jako spěchající poutník jde duše tímto světem a na ničem neulpívá. Krásné krajiny, půvabná místa ji svádějí k zastávce na tomto pochodu. Duše na ně popatří, věnuje jim svůj obdiv, ale kráčí dál.

Neúnavně jde svou cestou s očima upřenýma k cíli. Také si sice odpočine občas na pokraji cesty, omočí v potoce svůj chléb, utrhne si ovoce, které jí nabízejí stromy podél cesty, ale jakmile se posílí a občerství, pospíchá kupředu.

Jaký div, vidíme-li pak, že taková duše požívá klidu a samoty uprostřed zmítaného a rozbouřeného světa. Zdá se, že je to velebný dub strmící nad křovinami. Vítr sotva pohne jeho mohutnou korunou. Když se kolem něho všechno ohýbá, z kořene vyvrací a láme, zůstává nepohnutě v klidu. Když unáší vír světských prací všední duše a vrhá je bez ladu a skladu do roztržitosti a zmatku, niterná duše není ani dost málo otřesena, její čelo je pevně obráceno k nebi a její srdce jest zakotveno v Ježíši.

Jest velikým tajemstvím zůstati pánem sebe, ovládati své srdce, říditi své vnější vztahy a nedati se jimi zaplaviti a strhnouti.

Této sebevlády jest schopen toliko ten, kdo se dokonale zřekl všeho časného osobního zájmu, všeliké ctižádosti a všeliké úzkostlivosti stran budoucnosti.

Ó Ježíši, nauč mě tomuto tajemství! Připoutej mě k sobě tak pevně, aby mne již nemohl od tebe odloučiti žádný tvor. Cítím, že jsem slabost sama. Vše se dotýká mé citlivosti. Pohled přítele, pohyb nepřítele, jízlivé slovo, úsměv, vše mne pobuřuje nebo mate. Nepřátelství mne drtí, protivenství mne odzbrojuje, utrpení mne vysiluje, odpor mne rozhořčuje. Projev příchylnosti mne blaží, ztráta přátelství mne trýzní, dobré slovo mne povznáší, chvála mně lichotí, souhlas mne povzbuzuje. Jsem vydán na pospas svým dojmům.

Můj duch a mé srdce nejsou mým vlastnictvím. Jsou veřejným tržištěm, kde se scházejí zprávy všeho druhu, kde přátelé a nepřátelé rozprávějí a rozsuzují nejrozmanitější věci, nejednou i proti mně.

Ó můj Ježíši! Založ v mém srdci své výsostné království a vyžeň z mého srdce cizince, prodavače a penězoměnce, kteří činí z tvé svatyně veřejné tržiště. Daruj mi onu svobodu dítek Božích, kterou jsi přinesl na svět. Ať nejsem závislý na nikom leč na tobě a na těch, kteří tebe zastupují, ať lidské ohledy nemají na mne žádný vliv, ať jsou mi lhostejné světské věci, ať jsem nepřístupný souhlasu nebo posuzování, ať mne rozmanitost mých povinností a mých nutných vztahů nevzdálí od tebe!

ČLÁNEK 7. V hluku světských prací. — Všechny duše nevedou život v klášteře, obklíčeny kol dokola zdí a chráněny proti vlivu světa trojí hradbou řeholních slibů. Většina žije ve světě ve víru vnějších prací, zaujata neustálým zápasem o denní chléb.

Vnější zaměstnání poutají pozornost. Tato zaměstnání, uložená poslušností, daná nutností nebo podniknutá z vlastní vůle, jsou tak četná a tak rozmanitá, že převyšují sílu duše.

Duše se marně vzpouzí proti této spoustě. Nedovede spojiti duchovní život s tímto vnějším shonem. Práce, které by měly býti proniknuty duchem modlitby, dusí tohoto ducha svým množstvím nebo jej drtí svou tíhou. Zlomená duše podléhá malomyslnosti a prohlašuje, že není stvořena pro život modlitby.

K horečnému pracovnímu shonu druží se dále protivenství, která působí osoby, jinak dobře vše mínící, nesnáze související s vyvoleným stavem nebo s úřady, jež zastáváme. Vnější ruch pohlcuje činnost duše, vysušuje srdce a nakonec znechucuje vnitřní život.

Ó Ježíši! Hrůzou mě naplňuje zvláště toto nebezpečí! Vidím, kolik duší ztroskotává na tomto úskalí

nebo jak bídně hynou! Snad proto jsi nás povolal na poušť a konal řadu divů, abys nás tu nechal zahynouti? Mohly by býti příčinou naší záhuby práce, které podnikáme pro tvé zalíbení? Ó Ježíši, nedopouštěj to! Pouč nás, jak přejíti tímto Rudým mořem, jehož vlny nás chtějí pohltiti.

Duše dobré vůle, čeho se bojíte? Poslouchejte hlasu Mistrova! Nebezpečí jest sice vážné, nikoliv však pro srdce učelivá.

Zaměstnání nejsou cílem, nýbrž prostředkem daným duši, aby dokázala Bohu svou lásku. Musíme se jim tedy věnovati, ale jen do jisté míry.

Máme-li proto výběr mezi pracemi, vybereme si jen takové, které nás buď málo nebo vůbec nevzdalují od myšlenky na Boha. Musíme uměti rozlišovat. Mezi zbožnými lidmi, kteří docela svobodně řídí své věci a omezují svá zaměstnání, někteří jsou přímo unášeni stále stoupající záplavou svých prací. Kdo je k nim nutí? Nikdo! Pobízí je přirozený zájem, štve je přirozený sklon k činnosti, chybí jim síla, aby sevřeli uzdu, a proto se ženou jako nezkrocení oři. Jak nerozumní jsou tito ubožáci! Propast není daleká; číhá na ně, aby je pohltila.

Komu nejsou známy žalostné pády, ba dokonce odpady, k nimž zavdal příležitost nemírný pracovní zápal! Takový případ nastává, když se začne zkracovati a pak vynechávati modlitba, rozjímání a cvičení duchovního života.

Zato moudrý člověk si neustále připomíná, že jenom jedna věc jest potřebná: oddanost Bohu. Mistr nepotřebuje našich služeb, jsou-li příliš chvatně konány.

Kdybychom se dali vésti čistě přirozeným důvodem a naplnili svět slávou svého vědění a uvedli v úžas učence hloubkou svých objevů, kdybychom vyvolali

obdiv a vděčnost národů vynikajícími díly, nezjednali bychom Bohu tolik slávy, jako když vzbudíme prostý úkon lásky.

Naše ješitnost se dopouští omylu. Nejsme na světě nezbytně potřebni. Bůh může říditi vesmír bez nás. Když zmizíme, hvězdy budou dále obíhati na své dráze v nesmírnosti prostoru, státy budou sledovati své pozemské cíle, národy se budou příti o přednost na jevišti světa, dobro a zlo bude žíti vedle sebe, spravedliví se budou posvěcovat a zlí se budou řítit do záhuby. Co můžeme na tom změniti sami ze sebe? Naše místo na světě jest velmi maloučké a náš vliv velmi omezený, vyjma případ, že náležíme tělem a duší Bohu, jsme naprosto učelivými nástroji v jeho rukou, zříkáme se vlastní vůle a jednáme jen na božský popud jeho prozřetelnosti, která ráčí používati nás pro dosažení svých záměrů.

Potom totiž bude naše činnost klidná, protože bude umírněná, bude trvanlivá, protože bude pokojná, bude plodná, protože bude božská.

Avšak duše má zřídka kdy možnost výběru mezi svými zaměstnáními. Často jí ukládá poslušnost četné a těžké práce.

Bůh dopouštívá, aby tyto práce přesahovaly její síly, a aby je duše přes svou nejlepší vůli nedokončila v pravý čas. Poslušnost však jich žádá. Kolik ubohých duší stojí rozpačitě před touto otázkou!

Ano, vaše práce jsou vám uloženy poslušností a Bůh chce, abyste je pečlivě vykonávaly. Chce, abyste neztrácely ani vteřiny času nepovinnými zaměstnáními. Učiníte-li tak, vykonaly jste svou povinnost. *Bůh od vás nežádá chvatu, ba naopak, zakazuje vám jej.* Přeje si jen, abyste jednaly, pokud síly stačí, klidně, bez přepínání a bez rozčilování.

Dejte si tedy záležeti na každé práci a jednejte, jako byste neměly toho dne nic jiného. Pracujte pilně, nepovolujte lenosti nebo loudavosti, ale nesužujte se touhou práci dokončit. Až dokončíte první práci, pozvedněte na okamžik oči k božskému Mistru a potom začněte práci druhou.

Bůh chce, abyste byly zaměstnány, nechce však, abyste vykonaly, co jest přílišné. Máte-li práce, při nichž nelze spojiti pokojnou péči a vážnou píli, buďte klidné. Vůli Boží jste vyplnily. Toho dne jste daly Ježíši všechny své síly, Ježíš je spokojen.

Vím, že lidé nesoudívají takto a že nejednou i nemoudří představení požadují více, nežli žádá Bůh, a dávají najevo svou nespokojenost. Je to nejtrapnější postavení pro jemnou duši, která chce uspokojiti své představené a nechce uškoditi svému duchovnímu životu.

Rozumní představení nikdy nedovolí, aby jejich vinou upadli jejich poddaní do takového zmatku. Nezapomenou, že časné blaho kláštera a duchovní blaho jiných musí ustoupiti vnitřnímu životu duší jim svěřených. Práce není cílem, nýbrž je to zaměstnání, žádané od Ježíše toliko tehdy, je-li mírně konáno.

Pokud jde o duši, jest její chování prosté. Duše napne všechny své síly bez nepokoje a bez úzkostlivých starostí o budoucnost. Musí-li pak bez své viny vyslechnouti pokárání nebo snésti ponížení pro nedokonanou práci, přijme tento malý kříž jako důkaz zvláštní lásky Ježíšovy. Vnitřní pokoj a ovládání sebe stojí za oběť cti a obliby u lidí. Duše bude míti takto dvojí prospěch. Zachová vnitřní klid uprostřed prací, zachová jej i v pokoření. V obojím obnoví před Bohem oddanost svého srdce.

Někteří lidé si mohou voliti své zaměstnání, jiní žijí pod jhem poslušnosti, ostatním určuje práci jejich životní stav, jejich společenské postavení. Boj o život den ze dne, starost o rodinu, důležité práce, útrapy všeho druhu zabírají čas a pozornost většiny lidí ve světě.

Avšak i tu může duše dobré vůle uniknouti nebezpečí, ohrožujícímu její duchovní život.

Musí si vzpomenouti na slova Ježíšova: „Proč se příliš staráte o zítřek, proč se úzkostlivě tážete: Co budeme jísti, co budeme píti, čím se budeme odívati? I pohané si dávají tyto otázky. Pokud jde o vás, máte Otce na nebesích. On ví, čeho potřebujete. Neznepokojujte se. Ptáci nebeští nesejí ani nežnou a přece je živí můj Otec nebeský. *Hledejte nejprve království Božího a toto všecko vám bude přidáno.*" (Mt. 6, 33.) Taková jest moudrost evangelia, takový jest sladký hlas Ježíšův, jenž uklidňuje duši, svou snoubenku.

Nechvátej tudíž nikdy, má duše, nedej se pohltiti nikdy pracemi, i když se ti zdá, že jsou sebe naléhavější a sebe důležitější.

Snaž se o umírněnost v celém svém chování. Tvé pohyby, tvá chůze, tvá řeč ať jsou zrcadlem duše, která se ovládá. Tvůj zevnějšek bude míti vliv na tvé nitro, budeš povždy klidná a budeš míti sebe v moci.

Kdybys byla pověřena vládou celé říše, nesměla by tě tato starost připraviti o pokoj srdce, neboť tvá duše má větší cenu nežli všechna království země. Ježíš odmítl korunu královskou, nabízenou mu židy. Pohrdl tímto bezcenným darem. Prosí tě však, abys jej učinila králem srdce svého. Popřej mu tuto vládu. Učiň jej pánem všech svých statků, svěř mu starost o své zájmy, potom jej miluj, kolik jen jsi schopna. Nikdy se neřekne, že snoubenka trpěla hladem a žízní v paláci Krále, svého snoubence.

HLAVA 3. Oddanost v křížích

ČLÁNEK 1. Vnitřní utrpení. — Ježíš jest dobrý zahradník. Stará se o stromy, které zasázel jeho Otec. Je-li třeba, očišťuje je. Duše ví, že jest předmětem jeho božské péče. Stačí jí, že roste, že se obaluje květy, listím a plody. Nevyzvídá, kdy ji bude Mistr zbavovati mrtvých větví. Trpělivě čeká, neboť ví, že Ježíš nad ní bdí a že jí pošle v příhodný okamžik svůj drahý kříž. Nic neurčuje, ani nestanoví, jaký kříž jí má Pán poslati. Bylo by to opovážlivé a nešetrné. Jemu se svěřuje. Co on činí, dobře činí.

Kříže, které posílá Ježíš duším, aby je zdokonalil, jsou četné a rozmanité. Duše nezná křížů jí určených. Všechny však je již napřed přijímá. Když pak před ni předstoupí Ježíš s křížem na ramenou, chvátá, aby mu jej pomohla nésti.

Jak popsati kříže, jimiž obmýšlí Ježíš duše? Tyto kříže jsou do nekonečna rozmanité, přizpůsobené potřebám každé jednotlivé duše, vybrané podle toho, jakou krásu chce Ježíš duši propůjčiti.

Ježíš rád střídá vnitřní utrpení. Na dně duše jest jeho činnost méně patrná, méně je pozorována a méně má překážek. Tam může Ježíš zařezati do živého srdce, může vymýtiti každý nečistý kořen a vypleti všechen cizopasný plevel.

Ježíš používá často úzkostí svědomí, pochyb o ryzosti dobrého úmyslu, o jakosti dobrých skutků. Duše se bez ustání souží a bez oddechu ujišťuje Boha o své lásce a o své věrnosti.

Utrpení se stává svrchovaně krutým, když duše dojde přesvědčení, že jest nepřítelkyní Boží, že Boha

dokonce zradila a opustila. Zdá se jí, že také Bůh ji opustil, že odvrací od ní svůj obličej a že ji vydává jejím nepřátelům.

Duše se domnívá, že vzbuzuje ošklivost v očích Božích, že jest stíhána jeho hněvem a drcena tíhou jeho rozhořčení.

Někdy se jí zdá, že je zavržena. Na její rty se derou rouhání, v jejím srdci se hromadí nenávist, zmocňuje se jí zoufalství.

K čemu však třeba to popisovati? Bůh si vyhrazuje pro sebe tuto oblast ducha. Chce býti svobodný a jednati sám v hlubinách duše. Za tím účelem svazuje schopnosti, oslepuje rozum, uspává vůli, mate smysly. Žádný učitel nepoučí duši, když ji chce míti Bůh v temnotách, žádný nevysvětlí, co chce Bůh zahaliti tajemstvím, žádný nepotěší tam, kde chce Bůh vyloučiti každou útěchu.

Úkolem duše Bohu oddané jest obnovovati v těchto trapných okamžicích úkon oddanosti. Bůh ponechává vždy duši tuto výsostnou moc věnovati se mu úkonem vůle. Odnímá jí sice útěchu tohoto úkonu a skrývá jí jeho cenu, ale vždy jí k němu napomáhá, poněvadž v tom záleží podstata duchovního života.

Když vzbudila duše tento úkon, nezbývá jí nežli trpěti, čekati a cvičiti se v trpělivosti. Dosáhla plně všeliké dokonalosti přítomného okamžiku. Bůh v ní pracuje, očišťuje ji, vrhá ji do výhně, užívá střídavě železa a ohně. Pod dvojnásobnými údery jeho božského kladiva srší sice jiskry, ale železo nabývá již určitého tvaru. Ještě trochu trpělivosti a Bůh dokoná své nové veledílo. Potom náhle přestane utrpení. Neboť Bůh ponoří duši do osvěžující lázně, rozváže její mohutnosti a roztrhne závoj, zastírající její oči.

Ó Ježíši, ty křižuješ způsobem obdivuhodným! (Srv Job 10, 16.) Nemohu pochopiti nic, leč že tě musím v těchto bolestných chvílích nechati při práci ve své duši a nesmím naříkati a reptati, a na každou novou bolest, na každou bolestnější krisi musím odpovídati vroucnějším „Staň se"!

ČLÁNEK 2. Dokonalá odloučenost srdce. — Vnitřní utrpení je dobré. Ježíš je poskytuje přemnoha duším. Všechny však nejsou jím obšťastněny a ani nesmějí jím býti navštíveny.

Nic není neprominutelného, ani ne vnitřní utrpení. Jsou duše, které se znepokojují proto, že nemají nepokoje, které jsou mateny věčným klidem u nich vládnoucím, které se rmoutí pro nepřetržitou radost, v níž tone jejich srdce. Skoro by obviňovaly Boha, že je nemiluje, a že jim nechce poslati svůj drahý kříž.

Prosté srdce se nezabývá takovými myšlenkami. Miluje kříž. Když přijde, přijímá jej jako milovaného bratra. Tiskne jej vroucně jako myrhovou kytici, poslanou mu od Ježíše, ale dovede se povznést i nad samo utrpení.

Bolest není cílem, nýbrž jen prostředkem, ovšem velmi vznešeným a duši velmi milým. Duše však na něm neulpívá více nežli na úlevách a radostech tohoto světa. Její úlohou jest chránit si svobodu, povznést se a vzlétnout do oblasti lásky. Potřebuje k tomu křídel, která jí poskytne Ježíš.

Božský Mistře, stvoř ve mně srdce čisté! Čisté srdce nezná pout, nenaráží na překážky na své cestě k Bohu. Není vězněm žádného tvora, není hříčkou žádné události. Žádná touha je neuchvacuje, žádná snaha je neovládá mimo přání náležeti Ježíši. Rozbilo i poslední pouto, které svírává některé duše, příchylnost k prostředkům dokonalosti, zvláště příchylnost ke kříži.

Od té chvíle je duši vše lhostejné, jen když miluje Ježíše. Vše jest jí dobré, jen když jest oddána Jemu. Nežádá o utrpení, leč že jí to Mistr vnukne. Ví dobře, že ji Ježíš příliš miluje, aby jí ho ušetřil, bude-li ho potřebí. Úpí k němu jen o sílu, aby je snesla, a děkuje mu za jeho dar.

Jejím úkolem jest spokojiti se s tím, co milého nebo bolestného, sladkého nebo hořkého přináší přítomný okamžik. Její život se jí zdá všední právě tak jak druhým. Ve skutečnosti nelze vésti na zemi vznešenější život. Ježíš pro ni často schovává utrpení. Kříž má zlomiti její pouta a očistiti její srdce. Duše nemá žádné příchylnosti. Její srdce jest prosté a přímé. Oheň utrpení nemá v něm co stravovati. Mění se v klidný, rozkošný žár božské lásky. Tento sladký plamen proniká celou duši, den ze dne ji očišťuje od nedokonalostí, od slabostí lidské přirozenosti a stravuje ji samu jako celopal, vydávající líbeznou vůni.

ČLÁNEK 3. Pronásledování. — *„Všichni, kteří chtějí pobožně žíti v Kristu Ježíši, budou pronásledováni.“* (2 Tim. 3, 12.) Praví to sv. Pavel z vnuknutí Ducha svatého.

Duše přirozeně dobrá zprvu se domnívá, že se všechno v životě na ni usmívá. Bezelstně se oddává tomu, co se jí líbí a co ji vábí. Myslí, že jsou všichni lidé tak přímí a prostí jako ona.

Avšak tento klam trvá jen krátce. Duše brzy postřehne, že láska jí věnovaná, dobrota jí prokazovaná, nejsou pravé, že nebývají mnohdy leč nátěrem, zdáním, skoro škraboškou, za níž se skrývá nejednou nízké sobectví.

Čím více se stýká s lidmi, tím více objevuje u většiny z nich chlad jejich srdce, úzkoprsost jejich názorů, malost jejich ducha. Tyto chyby nachází dokonce i u těch,

kteří se jí zdáli ctnostní a vzdělaní. Nakonec zjišťuje po nejedné osobní zkušenosti tyto nedostatky i u sebe.

A nemýlí se. Každý člověk je svou přirozeností takřka bezmezně omezen. Je omezen v rozumu a opatrnosti, omezen v umění uvažovati a raditi.

Lidské srdce jest nesmírně stěsnáno sebeláskou a duchem ctižádosti. Na neštěstí jsou znetvořeny i nejlepší duše úzkoprsostí, omezeností názoru a zatvrzelostí úsudku. Často sice nejsou nám tyto chyby přičítány, jsou to však přece chyby skutečné a nejednou znesnadňují delší styk s lidmi, byť duchovními.

Každý ví, že obojí strana má šlechetné úmysly, ale jejich názory a povahy se rozcházejí. Vůle u obojí strany bývá dobrá, ale hodnocení je rozdílné, mnohdy protichůdné.

Kdyby záležely obtíže jenom v těchto třenicích a v tomto nesouladu povah a úsudků, byly by snesitelné. Na jejich překonání by postačila prostřední ctnost. Stává se však, že tyto tajné odchylky v názorech o hodnotě věcí propuknou v zřejmý rozpor, v otevřené odsuzování, v zjevný boj anebo pronásledování.

Duše mající nejlepší úmysly vidí, že jest podezřívána, pronásledována a zdržována ve svých nejušlechtilejších podnicích. Prostá duše, myslící, že jde přímo k Bohu podle hlasu srdce, vidí, že jest předmětem podezírání, zkoumání a odsuzování. Lidé nesnesou, aby jednala jinak než oni, aby se vzdalovala společnosti a styku s lidmi, aby si stanovila zvláštní hodiny pro modlitbu, aby si odpírala jisté úlevy a trhala jisté svazky, které se pokládají za nutné.

Duši, oživené velikou apoštolskou horlivostí, jsou kříženy její plány, jest opuštěna od nejlepších přátel, jest posuzována i na nejvyšších místech, jest zrazena i od nejspolehlivějších důvěrníků. Její horlivost jest zlehčována jako nezřízená, její činnost jako výstřední,

její práce a starosti jako přemrštěné. Její stálost jest zavrhována jako zatvrzelost, její pokora jako přetvářka, její pevnost jako pýcha, její vytrvalost jako zastřená ctižádost.

Nezůstává však jen při úsudcích a při slovech. Setrvá-li duše při svém způsobu jednání, začne proti ní pronásledování brzy tajné, brzy zjevné. Zlo zkouší všechny prostředky, řevnivost, nepříznivé zprávy, někdy i pomluvy, aby zasáhlo duši a ji zničilo. Která duše byla někdy jejich obětí, ví, kolik prostředků dovede vymysliti lidská zloba a kolik střel může vychrliti, kolik léček může nastrojiti, aby uškodila domnělému nepříteli.

Pronásledování nenabývá vždy této výstřední podoby. Často bývá skryté a utajené. Mnohých duší se ani nedotkne, buď že jejich postavení, jejich vnější zásluhy a síla jejich ctnosti odzbrojují nebo ochromují nepřítele, buď že jejich skrytý život v samotě je chrání před těmito ranami.

Jest však jisté, že většina vnitřně žijících duší musí čekati dříve nebo později pronásledování v té neb oné podobě a musí se připraviti, aby mu k svému prospěchu pevně čelila.

ČLÁNEK 4. Jen u Ježíše útočiště. — Duše nesmí žasnouti, že naráží na pronásledování, i když přichází od dobrých lidí.

Musí se propracovati k přesvědčení, že toto zlo jest osudným následkem úzkoprsosti lidského ducha a přirozeného sobectví v srdci člověka.

Kdyby měli všichni lidé rozsáhlé a veliké myšlenky, byli by všichni snášenliví. Měli by ohled na názory a jednání druhých. Nezavrhovali by tak snadno úmysly a činy jiných. Nikdo není tak shovívavý jako Bůh ke zvrácenostem ducha, nedostatkům povahy, podivín-

stvím nálady, ba i k mravním chybám, protože jeho myšlenky jsou nekonečně široké. Bůh se spokojuje s dobrou vůlí svých tvorů. Podle ní tvoří svůj úsudek.

Člověk omezený po každé stránce nejednává takto. Vidí jen napolo, soudí podle zevnějšku, jde za svými dojmy, náklonnostmi nebo za svým odporem, odsuzuje a chce opravovati vše, co nesouhlasí s jeho vlastními názory a s jeho vlastním jednáním.

Duše musí dojíti hlubokého přesvědčení o této pravdě, že *na tomto světě nenajde nikoho, na jehož souhlas a podporu by mohla naprosto spoléhati.* I nejvěrnější přítel, nejosvědčenější vůdce, nejspolehlivější důvěrník, nejlaskavější představený, mohou chybiti a selhati právě ve chvíli, kdy jsme spoléhali na jejich radu nebo na jejich vážnost.

Dokud nemá duše hlubokého přesvědčení, že nesmí nikde na tomto světě hledati opory, není uchráněna bolestných zklamání a trpkých rozčarování. Musíme se podle toho zaříditi. Lidská přirozenost jest tak stvořena, že se není možno zcela bezpečně opříti o žádného člověka. Bůh sám to tak chtěl, aby člověk nakonec neměl než jeho a nespočíval leč v něm.

Duše přesvědčená o této pravdě musí se dále snažiti o přemožení strachu před pronásledováním, ať ji potká v jakékoliv podobě.

Jakmile se jednou oddala duše Bohu bez výhrady, nestará se již o vážnost u lidí. Jejich posuzování, jejich násilí, jejich závist nemůže jí již otřásti. Vždyť se nezřekla všeho proto, aby se jim zalíbila nebo aby si dobyla jejich vážnosti.

Kdyby povstal celý svět proti duši Bohu oddané, v čem by jí mohl uškoditi? Duše nepotřebuje světa ani jeho pochvaly. Ví, že mínění lidské nemá před Bohem ceny. Kdyby se spojil proti ní celý vesmír, nemohl by ji připraviti o zásluhu ani jediného úkonu.

Svět nemá moci, leč proti těm, kdo se ho bojí. Proti těm však, kdo se postaví na odpor jeho hrozbám a jeho křiku, je bezmocný.

Musíme si proto říkati často v hloubi srdce: Nastane čas, kdy budu opuštěn od celého světa, zbaven rady a povzbuzení, kdy budu podezříván od svých představených a odsuzován od sobě rovných. Nebudu se lekati tohoto postavení, protože potřebuji toliko Ježíše. Již napřed obětuji čest, oddanost a důvěru všech těch, kdo jsou mně drazí. Budu dávati pozor jen na to, abych se neuchýlil od poslušnosti. Čím víc budu zapuzován tvory, tím víc se přivinu k Ježíši. Jen on zná poctivost mých úmyslů a prostotu mého srdce.

Tento povzdech, je-li často obnovován v době modlitby, tvoří v duši velikou svobodu srdce, svatou nezávislost na jakémkoliv úsudku lidském.

Nastane-li pronásledování, očerňování, opuštěnost od přátel, nedůvěra představených, duše není tím dotčena. Opustila již oblasti, v nichž mohou mraky zakaliti její nebe. Žije v jasných výšinách, kde vždycky září slunce. Odpor je tu bezmocný, pronásledování jest odzbrojeno před tímto jasem a nezrušitelným klidem, před touto pevností nezměnitelně dobré nálady.

Ostatně nenechá Bůh duši bez obrany. Čím více se mu duše ponechá, tím víc se ujímá jejího vedení. Čím více pomíjí své osobní ospravedlňování, tím více se stará Bůh o její obranu a o její duchovní pokrok.

Pro své plány používá Bůh i samých nepřátel. Jejich pomluvy, zlomyslné zprávy, násilnosti a lsti stavějí do pravého světla nevinu a dobré právo pronásledované duše.

Jak krásné to tajemství, býti povždy pomstěn za všechny křivdy a bezpráví! Duši stačí, když se oddá svému Bohu, svěří mu všechny své starosti i zájmy a

sobě vyhradí jen právo jej milovati, a hned celé nebe je zaujato starostí o ni a staví se na její obranu.

Ó Ježíši, mé chování v protivenstvích a pronásledováních jest tedy velmi prosté. Musím se ti jen vrhnouti do náruči, svěřiti ti svou obranu a milovati tě. Spíše by zahynuly nebe a země nežli duše, která se ti svěřila.

Práce duše žijící vnitřně nikdy se tedy nemění. V hojnosti, v úspěchu, v útěchách, ve světle, v pochvale lidí má jen jediný povzdech: Naprostou oddanost Ježíši! Nalézá-li se ve tmě utrpení, je-li předmětem posuzování a nepřátelství, činí také jediný povzdech: Oddává se Bohu vroucím výlevem lásky. V tom jest celé její tajemství, celá její moudrost.

ČLÁNEK 5. V době nemoci. — Ježíš zkouší a očišťuje duše tisícerým způsobem. Protivenství, pronásledování, vyprahlost, úzkosti, vnitřní opuštěnost, záplava vnějších prací, neúspěch, ztráta majetku — všechno jest nástrojem v jeho rukou pro zdokonalení duší.

Některé pochopují toto milostivé jednání Boha a dávají se jím osekávati, jak se mu líbí. Jiné jímá úžas, reptají a utíkají před činností Boží.

Tak nastává rozdělení duší hrdinských a duší všedních. U obojích jest stejná zkouška, stejná nabízená příležitost, jen vnitřní smýšlení jest různé. Jedny mají dobrou vůli patřiti Bohu a klidně se poddávají jeho vlivu a přijímají, co sladkého nebo hořkého jim pošle Pán. Jiným chybí tato naprostá a všestranná učelivost. Dávají se s výhradou a dar hned berou zpět, jakmile kříží vůle Boží jejich tužby nebo umrtvuje jejich náladu.

Jedny mají upřeny oči na Boha, první příčinu všech věcí, pořadatele všech událostí, nejvyššího posvětitele duší. Jiné zastavují svou myšlenku u druhotných příčin a za zla, která se jim přiházejí, činí odpovědnými tvory.

Nikdy není tak zřetelný rozdíl mezi dušemi niterními a ostatními nežli ve chvíli tělesné nevolnosti a nemoci. Choroba jest zkušebním kamenem svatosti.

Nejednou ty duše, které jsme měli vpravdě za ctnostné a které dávaly dobrý příklad svou pravidelností a svou přesností, upadají v nedbalost a lhostejnost v době nemoci.

Povahy pevné jako skála, které, jak se zdálo, byly vybudovány na žulovém základě zásad, stávají se ve dnech nemoci kořistí vrtochů a hříčkou nálady. Odvážné duše, zocelené překážkami, změkly naráz a praskly pod tlakem tělesného utrpení a nesnází s ním spojených, jako praská ocel.

Ubozí nemocní! Jsouce dvojnásob nemocní projevují dětinská přání, volají nedočkavě po lékařích a lécích, po neustálé péči, po nepřetržitém ošetřování. Naříkají si, když jim něco chybí nebo je jim právem odepřeno. Dávají najevo netrpělivost, vleče-li se nemoc dlouho. Vždyť mají prý na starosti tisíce důležitých prací, tisíce naléhavých zaměstnání. Říkají: „Tato nemoc jest mrzutá ztráta času. V každé jiné době by byla vítána, ale nyní, když jsem zapracován do tohoto podniku, je naprosto nevhodná."

Nejen že jsou tyto duše netrpělivé, nýbrž se jich zmocňuje i neklid: „Kdož ví, jak skončí tato nemoc, jaké komplikace mohou nastati, jaké následky to může míti v mém těle." Jsouce zmítány těmito obavami mají stěží čas a chuť, konati svá duchovní cvičení, a jsou zcela neschopny sjednotiti se s Bohem úkonem dokonalé oddanosti.

Duše zcela odevzdaná do vůle Boží jedná úplně jinak. Předně se nehrozí nemoci, nechrání se před ní mimořádnými prostředky. Zachovává toliko pravidla denní opatrnosti a v ostatním se odevzdává do rukou Prozřetelnosti.

Když ji opravdu zastihne nemoc, podává za oběť Bohu svůj život. Prosí jej, aby jednal s jejím tělem a se všemi jeho údy k své větší slávě. Jinak zůstává klidná, užívá předepsaných léků, řídí se předpisy lékařů a přizpůsobuje se přáním ošetřovatelů. Nadto nežádá nic, všechna její dokonalost jest omezena na přítomný okamžik. Netouží ani žíti ani umříti. Nevyptává se úzkostně na mínění lékařů, na postup nemoci, na účinnost léků. Především však nevyslovuje žádného přání, aby byla lépe obsluhována nebo aby byla ošetřována zkušenějšími lékaři.

Nezměnitelným jejím vnitřním rozhodnutím jest nejdokonalejší odevzdanost do vůle Boží, nejen stran samé nemoci, nýbrž také stran okolností, za nichž nastala, a stran následků, s nimiž je spojena.

Bůh, jenž chce její nemoc, chce také přerušení jejích zaměstnání, odložení jejích prací, úpadek jejích podniků a snad i ztrátu jejího majetku. Chce obtíže, nudu a výdaje, které plynou z nemoci pro její rodinu nebo pro její řeholní družinu.

A tak za všech možných předpokladů ví duše již napřed, jak se má chovat. Je spokojena se stavem, v němž ji chce míti Bůh, nestará se příliš ani o zdraví ani o přerušenou práci ani o úlevu ani o ulehčení nedobrovolného břemene, které ukládá druhým.

Její úlohou jest milovati Boha, jemuž jest oddána. Věcí Boží jest starati se jí o vše, dáti jí zdraví nebo chorobu, život nebo smrt.

ČLÁNEK 6. Ve chvíli smrti. — Prosté duši stačí milovati Ježíše a plniti jeho božskou vůli v přítomném okamžiku. Tak plyne její jednotvárný, ale šťastný život. Nemá vůbec útrap, poněvadž se jí všechny kříže proměňují v radost. Nezná úzkostlivých starostí, neboť Ježíš myslí na všecko za ni. Nehrozí se ničeho,

protože jí všecko přichází z ruky Ježíše, toho Ježíše, jehož ona jedině miluje.

Tak žije duše v nedostupných hlubinách Boha. Bouřlivý vichr může zčeřiti její hladinu, ale nikdy nerozbouří její dno vždy klidné a pokojné.

Co jí záleží na životě? Co jí záleží na světě? Od chvíle, kdy se taková duše oddala Bohu, nepomyslí nikdy na to, aby rozbila svůj stan podél cesty, vedoucí k věčnosti. Nanejvýš se zastaví na okamžik na pokraji cesty, aby nabrala dechu, a změřila pohledem ušlou dráhu. Její tužbou jest cíl, své kroky zrychluje směrem k smrti, neboť smrt jest pro ni začátkem nového opravdového života.

Jak pečlivě se připravuje taková veliká křesťanská duše na tento poslední, nejdůležitější, jediné důležitý úkon života! V každém okamžiku se cvičí v umírání. V každém okamžiku se zříká sama sebe úkonem dobrovolné oběti, podává Bohu všechno, co jest, všechno, co má nebo jednou může míti. Obětuje mu svoji duši, aby ji posvětil a s sebou spojil. Obětuje mu své tělo, aby je chránil nebo zničil podle své vůle. Obětuje mu svůj život, aby si jej vzal zpět ve chvíli, kterou sám zvolí, za okolností, které sám určí. Každý okamžik jejího života jest smrtí již napřed přijímanou.

Takto žíti znamená bez přestání umírati. Když pak konečně Bůh přijde a řekne jí: „Jest třeba umříti!", co jiného mu odpoví duše, jeho snoubenka, leč: „Dobrý Mistře, již po léta nekonám nic jiného!"

Ano, duše Bohu oddaná, tvůj život jest nepřetržitou smrtí, nepřerušenou obětí tvého já, ustavičnou mší. Tato mše bude dosloužena na tvém lůžku smrtelném. Obětí a zároveň posvěcujícím knězem jsi ty sama, spojená se svou hlavou, Ježíšem. Dej se obětovati! Jest ti dána čest, že smíš spojiti svou oběť s obětí Ježíšovou. Z tvé nenáhlé a bolestné smrti vzejde život jak pro

tebe, tak pro druhé. S Ježíšem vykupuješ svět, s ním podáváš smír za hříchy lidí, s ním posvěcuješ duše.

Jednoho dne, a snad brzy, budeš musit umříti.

Má duše, ty jásáš při této myšlence. Přijde den, kdy řekneš: „Ježíši, za okamžik budu v tvém náručí! Tolik jsem se načekala na tento sladký okamžik. Ještě chvíli a zeď, která mne od tebe odlučuje, padne a já se vrhnu tobě k nohám a ty mne přivineš k svému božskému Srdci. Doba vyhnanství, Ježíši, trvala tak dlouho! Duše, tvoje snoubenka, musila čekati dlouhou dobu, musila snášeti mnoho protivenství, musila zakoušeti mnoho nepřízně, ale nyní jest za to odškodněna a odměněna." — Nikoliv, její Snoubenec nespal. Bděl nad ní, střežil žárlivě její krásu, její nevinnost a čistotu, až konečně nadešel den věčné svatby. Nebe jest již slavnostně připraveno, andělé a svatí se chystají uvésti nevěstu do královského paláce. Matka Boží a sám Ježíš přijdou vstříc duši opojené láskou.

Ó, jak radostně opustí taková duše smutný příbytek světa. Nikdy se tu necítila doma. Tolikrát ji zachvátila touha po nebi. Urážky, působené Ježíši v této říši hříchu, tolikrát proklály její srdce. Její vlastní nevěrnosti otrávily tolikráte její radosti. A pak ono nebezpečí uraziti Boha, ztratiti jej na věky, ona nejistota, zdali mu vyhovuje, jak zaslouží!

Avšak již jest všemu konec. Již minula zima. Přešla doba sněhu a mrazu. Již se hlásí jaro, ptáci začínají své jásavé zpěvy. Ježíš dí své věrné snoubence: „Přijď s Libanonu, milená duše, opusť tuto zemskou oblast, tento kraj temna a nejistoty, smutku a těžké námahy, pojď ke mně, budu tě korunovati slávou!"

Sbohem, zemi mého vyhnanství, smáčená tolikráte mými slzami! Sbohem, upřímní přátelé, milení bratří a sestry, kteří jste mne podpírali svým příkladem a povzbuzovali svými slovy. Sbohem, nepřátelé a pronásle-

dovatelé kteří jste byli pro mne bezděčnými nástroji Božího milosrdenství! Sbohem, žaláři mého těla, jehož zdi se konečně rozpadnou. Opouštím vás bez lítosti! Odcházím k světlu, k lásce, k životu, odcházím k Ježíši.

Blahoslavená Panno, Bráno nebeská, ukaž se velmi blahovolnou, až se objeví tvé dítě na prahu věčnosti! Dobrá Matko, přijmi mne pak něžně a doveď mne k Ježíši!

DÍL 3. Účinky oddanosti Bohu

HLAVA 1. Život lásky

ČLÁNEK 1. Ježíš a duše. — Když se duše Ježíšovi oddala, dává se jí Ježíš též. Jest to zákon každého přátelství a nikdo není tou měrou přítelem jako Ježíš.

Tato oddanost božského Mistra jest nadpřirozená právě tak jako oddanost duše, ba ještě více. Vždycky uniká smyslům. Rozum ji toliko tuší. Víra má o ní jistotu. Čisté srdce pak, vyznamenáno něžnou pozorností Ježíšovou, okouší ji často ve vniterné nevýslovné radosti. Tato radost však není ani jeho podstatou ani jeho pravou cenou. Jest jen vůní tohoto nebeského balsámu, jenž obklopuje a proniká všechny mohutnosti duše.

Jako se srdce dává celé, tak se i Bůh ráčí darovati celý. Tři božské osoby nejsvětější Trojice usídlí se v duši. Vlévají jí stvořený dar, posvěcující milost, která povznáší duši do výšin Boží přirozenosti. Tato milost činí ji osvojenou dcerou Boha Otce, sestrou Ježíšovou, snoubenkou Ducha svatého, dává jí účast v Boží přirozenosti, činí ji dědičkou blaženosti Boží a jeho království.

Jediný úkon opravdové oddanosti duše vyvolá u Boha tuto obdivuhodnou velkomyslnost. Každý nový úkon, ať sebe kratší a sebe slabší, bude odměněn novým výlevem božství do věrné duše.

Čím více se chce duše dáti, tím raději jest Ježíš jejím majetkem. Jest to závodění v lásce, jest to zápas lásky. Ježíš, jsa nejbohatší a nejvěrnější, vítězí vždy ve velkomyslnosti.

Ostatně pobízí duši k oddanosti. Když duše ochabuje, zraní její srdce ranou lásky a duše jásá. Když chladne její zápal, Ježíš jí dá jiskerku svého božského plamene a duše hoří.

Ubohý Ježíš, jak důmyslné prostředky musí nalézati, aby udržel naši lásku v čilosti.

Někdy hýbá naším srdcem a ukolébává je na svých loktech. My se domníváme, že je to odměna za naši věrnost. Často však je to jen prostředek, aby zaplašil od nás nebezpečí, předešel pád, vnukl odpor proti pozemským věcem.

Jindy přerušuje Pán svou činnost. Nám se zdá, že se božská míza náhle zastavuje v našich žilách. Duše se zmocňuje smutek a neklid. Domnívá se, že se Ježíš vzdaluje a že před ní prchá. Neutíká však před ní, nýbrž uchyluje se jen do větších hlubin duše, volá ji od života smyslového k životu více vniternému, uvádí ji do své komnaty, aby tam spořádal její lásku a zbavil ji všelikých příměsků. Potom se jí bude moci sděliti více a vyhověti své touze — dávati!

Neboť Ježíš toho potřebuje. Chce srdce, zbavená sebe samých, aby je naplnil láskou. Jest nevysychající pramen, který hledá propast, do níž by se vylil. Jest skrytý poklad, který hledá bezpečné pole, v němž by se ukryl.

Bůh jest dobrota, jeho přirozenost jej nutí, aby se sdílel. Jest láska, jeho srdce jej pudí, aby zaněcoval. Přišel pustit na zemi oheň a co chce jiného, než aby se vzňal?

Duše zcela Bohu odevzdaná, mezi tebou a Ježíšem bude ode dneška jen jediný úkon: úkon oddanosti!

Tento úkon lásky dá tebe jemu a jeho tobě. Zapomeň na všechny ostatní pozemské věci. Pij lásku dlouhými doušky, nasyť se svým Bohem. Přiložila jsi rty k jeho božskému boku; *„Při prsích chováni budete.“* (Is. 66, 13). Odtud budeš čerpati lásku a opojíš se láskou.

Ó, jak jsi šťastna jako dítě královské! *„Na klíně budete laskáni.“* (Is. 66, 12) Nepošilhávej již po zemi, jsi příliš vznešená, příliš veliká a příliš bohatá. Sedíš u tabule Krále králů, procházíš se v jeho državách, které všechny patří tobě.

ČLÁNEK 2. Svaté setkání. — Nejsvětější Trojice se dává milující duši. S ní přicházejí a trvají všechny poklady. Avšak toto darování jest nesmírně duchovní, závratně vysoko povznesené nad smysly, kdežto člověk žije bohužel životem smyslovým!

Ježíš nalezl prostředek, aby odvrátil tuto překážku, ba dokonce, aby se sdílel ještě více.

Tímto nevýslovným prostředkem jest Velebná Svátost. Náš dobrý Mistr měl jistě velmi něžné Srdce, když připadl na Velebnou Svátost. Jak se asi zachvěl při myšlence na nepochopitelné zapomnění, jemuž bude vydán v našich svatostáncích, ale jak se asi také zaradoval v duchu při pohledu na lidi, které bude oblažovati jeho svátostná láska až do konce věků.

Ó Ježíši, čím bychom byli bez tebe a bez tvé osobní přítomnosti? Jak smutný a prázdný život bychom vedli! Kde bychom si odpočinuli v hodinách únavy? Kde bychom hledali útěchu v okamžicích zármutku? A když nás přepadne černá trudnomyslnost, choroba duše daleko vzdálené od vlasti, ke komu bychom se obrátili bez Eucharistie?

Ó, budiž tisíckrát pochválen za to, že ses nám daroval způsobem tak nevýslovným, řekl bych, tak lidským a tak přístupným našemu ubohému srdci!

Sdílíš se s námi jaksi o všechny naše útrapy a všechny naše radosti. Naše duše se přelévá každým okamžikem do tvého Srdce. Každého rána přicházíš k nám, abys připodobnil sobě naše tělo a naši krev, abys smísil své svaté Tělo s naším blátem, abys vlil do našich žil svoji božskou Krev! Jak zázračné a plodné to spojení, v němž tvoje srdce očišťuje, přetvořuje a zbožšťuje srdce naše.

Ó bělostná Hostie, jak hlubokou útěchu rozléváš v duších, jak nevýslovnou něhu prokazuješ lidským dětem, abys je odměnila, odškodnila, posílila nebo ochránila, kolik oddanosti a hrdinství vzbuzuješ neustále v světě!

Horlivý křesťane ve světě, vystavený jizlivé zlobě a pronásledování, přijímej svého Boha v svaté Eucharistii a budeš silný. Směle se podíváš v tvář svým posměvačům, nastavíš čelo útiskům a týrání, abys rozšířil království svého milovaného Spasitele.

Sestro charitko, která neustále dlíš u lůžka nemocných a patříš na hnusné rány, strašné vředy a odporné nemoci, přibliž se napřed k svému Ježíši a přijmi jej se svatou lačností. Potom pokračuj plna síly a radosti v svém obdivuhodném obětavém životě z lásky k Mistru, jehož neseš ve svém srdci.

Horlivý knězi, neohrožený misionáři, zabraný apoštolskými pracemi, vzdálený těch, které miluješ a které jsi opustil, když jsi osamocen mezi vlažnými a nevěřícími lidmi tohoto světa, když narážíš na obtíže, překážky a protivenství všeho druhu, vzpomeň si, že každého rána sestupuje Ježíš na tvůj hlas do tvých posvěcených rukou, aby se tvým prostřednictvím sdělil duším, žíznícím po něm, a nabudeš odvahy a budeš neúnavně pracovat.

A ty, milená duše, ať jsi kdokoliv, neznámá a skrytá očím světa, zabraná do tvrdé, těžké práce, pozdvihni

své oči k svatostánku! V hodinách smutku budiž ti útočištěm! Ježíš tam dlí pro tebe. Když ustanovoval svoji Svátost, rozeznávalo tě jeho božské oko mezi všemi ostatními dušemi. Jeho Srdce bylo dojato pohledem na tvé strasti. Když jsi nyní před ním, přibliž se k němu beze strachu! Máš právo býti posílena a potěšena. Ježíš tě zná a miluje tě.

Ó božský příteli našich duší! Hluboce se ti klaníme a vroucně tě milujeme. Uctivě se před tebou skláníme a něžně tě objímáme. Pokorně padáme na kolena při pohledu na tvoji velikost a svoji nicotu a důvěrně skládáme svoji hlavu na tvoje božské Srdce, neboť jsi přítelem naší duše a mileným jejím bratrem. Všechno jsme, Ježíši, darovali tobě; za to nám dokonale náležíš.

ČLÁNEK 3. Věrní služebníci. — Oddanost Bohu má stupně. I Ježíš se postupně dává duši. Ježíš má mezi nesčetnými srdci jemu oddanými věrné služebníky, důvěrné přátele a milované dítky.

Jsou takřka tři oddíly cesty. Souhlasí se stupni, po nichž vystupuje duše k Bohu. Tvoří jakousi stupnici vroucnosti, kterou se mohou všechny duše ubírati vzhůru. Ježíš je zve. Když se začne duše snažiti o to, aby mu náležela, dává se jí tak, jako se dává dobrý pán věrným služebníkům ve svém domě.

Pojem služebníka zcela oddaného svému pánovi mizí čím dál víc. Udržuje se ještě v některých křesťanských rodinách starého zrna.

Věrný služebník vykonává přesně a s láskou dané rozkazy. Miluje svého pána a honosí se jeho službou. Mzda není hlavní jeho starostí. Vždyť ví, že mu nic nebude chyběti. Pokládá se za člena rodiny, dítky pánovy mu věnují lásku a úctu.

Věrný služebník jest poklad. Pán jest si toho vědom. Svěřuje mu své nejmilejší věci. Ví, že v jeho rukou má

svůj majetek zabezpečen, že čest a sláva pánova najdou v něm žárlivého obránce. Je-li třeba, dovede takový služebník na sebe zapomenou, trpět, ba i umřít, aby zachránil a pomstil svého pána.

Za to ho vyznamenává pán bezmeznou důvěrou. Prokazuje mu něžnou pozornost a stará se štědře o všechny jeho potřeby. Čím více stárne služebník ve své službě, tím je pánovi dražší a skoro posvátný.

Tak je tomu s každým člověkem, který se zřekl sama sebe a oddal se zájmům Ježíše Krista. Božský Mistr používá ho k svým službám. Činí ho služebníkem své domácnosti. Svěřuje mu zájmy své slávy, obranu své Církve, šíření evangelia. Zmocňuje jej, aby potíral blud, šířil pravdu, pranýřoval neřest a dodával odvahy ctnosti.

Tito lidé jsou přední stráže armády Kristovy. Lze je poznati po jejich neúnavné horlivosti, po jejich uvědomělém vystupování, po jejich vznešené nezištnosti a jejich nezlomné věrnosti. Neznají dohod, neznají příměří. Nepřátelé o tom vědí. Proto se hrozí těchto chrabrých vojínů Kristových.

Tak jsou apoštolští dělníci všude na prvém místě, aby hájili cti Ježíše Krista a šířili jeho království. K nim patří ony dobré duše, zasvěcené Bohu, které obětují svůj život a pomáhají nešťastným, ošetřují nemocné, rozšiřují křesťanskou nauku. K nim patří nesčetní mužové a ženy v světě žijící, jejichž život jest věnován dobrým skutkům, jejichž síly jsou vynaloženy na službu bližnímu, jejichž majetek jde do rukou chudiny, jejichž schopnosti slouží obraně pravdy.

Ježíš je všechny zná jejich jménem. Je božsky hrdý na jejich služby. Jinak s nimi zachází jako s dušemi silnými, ponechává jim odměnu až na dobu pozdější a bez ustání je pobízí k práci.

Tito lidé však vědí, že jsou milovanými služebníky a že má Pán v ně důvěru. Pro něho by šli třebas do ohně. Pro něho by prolili i poslední krůpěj svého potu a své krve.

Ježíš má dosud mnoho věrných služebníků. Tvoří zevnější val, chránící město Boží.

ČLÁNEK 4. Důvěrní přátelé. — Věrnému služebníkovi věnuje Bůh svou důvěru. Důvěrnému příteli věnuje své srdce.

Duše, která se jednou obětovala Bohu, hledí co nejdříve opakovati své darování. Práce, protivenství, utrpení, i nejmenší příběhy všedního života poskytují jí příležitosti, aby se znovu oddala Bohu. Srdce jest jako zápalná látka; stačí nejmenší jiskřička, aby je zanítila.

Když dospěje duše na tento stupeň lásky, zachází s ní Ježíš jako s přítelkyní.

Jak je to půvabné býti přítelkyní Ježíšovou. Tuto jemnost vztahů nepochopí rozum, nýbrž srdce.

Přítel daruje svoji lásku a v této lásce věnuje se sám celý. Pán však věnuje toliko svoji důvěru. Svěřuje služebníkovi své zájmy. Nezasvěcuje ho do svých tajemství, nezve ho k sobě, aby se s ním důvěrně pobavil. Tato výsada jest vyhražena příteli. „*Nazval jsem vás svými přáteli,*“ (Jn 15, 15) dí Ježíš, neboť jsem vám zjevil vše, co mi svěřil Otec.

Jak podivně zapomíná Ježíš na svoji božskou důstojnost! Jedná s duší jako rovný s rovnou. V tom pak jest podstata přátelství. Přátelé buď jsou nebo se musí státi sobě rovni. Ježíš snižuje svoji důstojnost až k mé nicotě. Pozvedá moji nízkost až k svému božství, kdežto pán zachovává k svému služebníkovi hodnost své nadřazenosti a své moci. Mezi Ježíšem a duší, jeho přítelkyní, není takřka již žádné vzdálenosti. Vládnou mezi

nimi vzájemné výlevy a sdílení radosti a bolu, jest mezi nimi vnitřní důvěra a oddanost.

Zabývá-li se služebník na rozkaz Pánův věcmi vnějšími, přítel dlící u svého Přítele věnuje se pracím vnitřním. Když se Marta horlivě činí ve službě Ježíše a jeho učedníků, sedí Maria klidně u nohou Mistrových. Ježíš vnuká starší sestře umírněnou činnost a její služba ho těší, ale na mladší sestře spočívá očima plnýma lásky. První více pracuje, druhá více miluje. První jedná jako horlivá služebnice, druhá chce být Ježíšovou přítelkyní. Až Mistr domluví, chopí se i Magdalena své práce a nezůstane pozadu za svou starší sestrou, ale její činnost bude míti v očích Ježíšových více ceny, poněvadž bude více milovati.

Jak šťastné je postavení duše, přítelkyně Ježíšovy! Ježíš se od ní domáhá nejsladší věci: lásky. Od služebníka žádá především poslušnost a věrnost. Od přítele žádá srdce.

Když darovala duše Ježíšovi své srdce, patří mu celá. Hledí vyhověti i nejmenším jeho přáním. Služebník hájí své svobody, přítel ji obětuje pro potěšení, pro slávu, pro čest svého miláčka.

Jak dojemné je spojení dvou srdcí, dokonale přelitých jedno v druhé, stravovaných láskou naprosto čistou, odpočívajících ve vzájemném a důvěrném odevzdání bez sobectví, bez starostí a bez obav.

Milená duše, přibliž se k Ježíši! Jest nesmírně dobrý, miluje tě a nazývá svou přítelkyní. Tys ovšem hříšná, Ježíš však neodolá tvé lásce. Množství hříchů bude ti odpuštěno, budeš-li mnoho milovati. (Lk 6, 47.)

Ježíš zapomíná na tvé chyby. Nejedná jako lidé. Na dně svého Srdce nechová ani nejmenší hořkosti. Ó Ježíši, věřím tomu, pevně tomu věřím! Nebudu ti činiti bezpráví pochybováním ani na okamžik. Či jsem nezakusil tisíckráte na sobě tvoji mimořádnou dobrotu?

Nečetl jsem znovu a znovu s pláčem podobenství o marnotratném synu, evangelium o dobrém pastýři, o obrácení Magdalenině a o tvé dojemné něžnosti k ní? O Ježíši, jak jsi dobrý!

Tvé srdce jest dojato pohledem na chudou vdovu naimskou, jdoucí za mrtvolou svého jedináčka. Tvůj soucit se probouzí, když pozoruješ nepředvídané starosti lidí, kteří přispěchali na poušť za tvým slovem, a zázračně je živíš. Tvé božské oko se třpytí slzami, když vidí neštěstí, která se hrnou na nevděčný Jerusalem. Bojíš se, že bys zarmoutil svoji soucitnou Matku a uspišuješ dobu svých zázraků, abys jí způsobil radost. Tvá duše jest dojata a zarmoucena při pohledu na smutek Marie a Marty i pláčeš, Ježíši, a křísíš z mrtvých jejich bratra. Máš útrpnost se zástupem bloudícím jako ovce bez pastýře a přidáváš svých apoštolských cest po Palestině a rozséváš zázraky a chodíš dobře čině.

A což bych musil říci já, kdybych vypočítával důkazy tvé něžné lásky ke mně samému? Avšak o tom jest třeba mlčeti, můj Ježíši, není-liž pravda? Když ty přitahuješ něčí srdce, vedeš je do samoty. Tam, daleko každého nešetrného sluchu, zjevuješ mu svá tajemství. Tam, daleko všeho světského pohledu, bohatě mu podáváš důkazy své něžné pozornosti.

Ježíši, jdu za tebou do samoty svého srdce. Slyším, jak mne zve tvůj hlas. Dobře jej znám. Bohužel, tolikrát mne volal bez výsledku. Byl tolikráte přehlušen hřmotem mých nesmyslných přání, mých zbytečných obav, mých lehkomyslných zaměstnání. Tys stál, Ježíši, u dveří, klepal jsi a čekal. A tvé srdce, žíznící po lásce, hledalo moji duši a já se ti vyhýbal a před tebou prchal.

Nyní však, můj Ježíši, náležím tobě. Oddal jsem se ti a ty jsi mne nadšeně přijal a otevřel jsi mi své Srdce.

Ukázal jsi mi mé místo, které zůstalo tak dlouho neobsazeno. Milujme se nyní, Ježíši, a zapomeňme na minulost.

Věř mi, chci, abys zapomněl v mé lásce na ono dlouhé smutné čekání. Naše přátelství nebude již oslabeno. Dávej na mne dobrý pozor, můj Ježíši, svěřuji se ti. Za to tě budu milovati a těšiti tě v nesčetných zklamáních, jichž se dostává tvému božskému Srdci.

ČLÁNEK 5. Milované dítky. — Má duše, slyšíš hlas Boha, svého Otce? Volá tě ještě k větší důvěrnosti. Jsi jeho služebnicí a přítelkyní. Chce tě však učiniti svým dítkem.

Věrného služebníka vyznamenává pán svou důvěrou, důvěrnému příteli věnuje svoji oddanost, dítku skýtá svoji otcovskou něhu.

Toto nové, poslední Boží sdělení jest ovocem oddanosti, když přešla v stav. Bůh na ni odpovídá zcela novou důvěrností. Jedná s duší jako se svým milovaným dítkem.

Přítel navštěvuje přítele jen občas. Duše, která je přítelkyní Boží, nedovede s ním ustavičně hovořiti. Brání jí v tom zaměstnání, starosti, překážky. Duše se pečlivě stará, aby rozhojňovala cvičení duchovního života, rozjímání, zpytování svědomí a duchovní četbu. Jsou to takřka návštěvy, učiněné Milovanému. Jsou nutné. Udržují přátelství.

Syn však neopouští otcovský dům. Není hostem, nýbrž dítkem rodiny. Nenavštěvuje svých rodičů. Vždyť tráví u nich svůj život. Pracuje i odpočívá před očima laskavého otce a dobré matky.

Duše, která jest dítkem Božím, koná cvičení, která jí ukládá povinnost. Potom však se oddává Bohu s dokonalou svobodou. Čte svému Otci na očích i nejmenší přání a hned je vyplňuje. Když vykonala duše svou po-

vinnost, zve ji Bůh obyčejně k sobě blíž. Jsou to jakési rodinné večery. Jsou to blažené hodiny, kdy Otec osvědčuje svému dítěti nevýslovnou něžnost, vykládá mu jeho povinnosti a hlouběji je zasvěcuje do svého vlastního života.

Učelivá duše se poddává všem něhám svého Boha. Nerozptyluje se v marných řečech ani v přívalu slov. Její zrak spočívá klidně a s láskou na očích Otcových. Tento prostý pohled praví všecko a uchvacuje srdce Boží. Toliko někdy se k němu přivine blíže ohnivým úkonem lásky jako dítě, objímající vroucně milovanou matku.

Přítel musí bdíti nad zájmy osobními a zájmy své rodiny. Musí vésti své účty, říditi svá vydání, udržovati rovnováhu mezi příjmem a ztrátou. Duše, přítelkyně Boží, neodložila starosti o svůj pokrok v životě duchovním. Právě naopak. Všechny její snahy spějí k tomu, aby činila pokroky, umenšovala své chyby, prosycovala láskou Boží všechny jednotlivosti života. Jest to neustálý cvik, neustálý boj, neustálá práce.

Dítě Boží nepohrdá touto namáhavou prací, ani ji nezlehčuje. Tato práce však není jeho. Jest dítkem v domě otcovském. Otec a Matka se starají o jeho zájmy, jež jsou zájmy jejich. Klidně vykonává to, co mu poroučí jeho Otec. Dopustí-li se chyby, napraví vše jeho milovaná Matka. Žije pokojně ve středu své rodiny. Či nepatří mu jako vlastníku nesmírné poklady? Není snad dědicem království? Jeho úkolem není zkoumati budoucnost a starati se o ni, nýbrž líbiti se svému Otci, milovati jej, ukazovati mu lásku bezmeznou něhou a slepou poslušností.

Život pravých dítek Božích je skryt před očima lidí. Bůh tají tento poklad před světáckými pohledy. Ostatně by svět neměl porozumění pro život ve službě a lás-

ce Boží. Pohrdá prostotou spravedlivého, jenž zhrdá pozemskými statky.

Všední křesťanské duše nechápou hlouběji vznešenost života zasvěceného Ježíši. Připadá jim, že duše ponořené v Boha jsou lenivé a pro zemi neužitečné. Samy potřebují činnosti, pohybu, lesku. Život vynaložený na službu Boží ve stínu a v ústraní, bez patrného vlivu na venek, zdá se jim nezáslužný a neužitečný pro Církev.

Dokonce i dobré, bohumilé duše, které však nedospěly ještě na vrcholy, na nichž dlí skryté dítky Boží, žasnou někdy nad prostotou jejich života. Myslí si: Svatí se vyznamenali znamenitými službami Církvi, skvělými ctnostmi, hrdinskými skutky. Tu však jest všechno prosté a téměř všední. Kdepak je zásluha, kde je ctnost a kde je svatost? Jest vidět jen obyčejný život, obyčejné skutky, všední zaměstnání. Není u nich sebetrýzně, ani dlouhých modliteb. Tyto duše se spokojují s prostinkým životem. Jest sice pravda, že jsou přívětivé, zdvořilé, laskavé a přesné, ale bývá je málo viděti ve společnosti, někdy nejsou na výši denních novinek a zvyků světa, mnohdy nevykonávají vlivu na lidi jim podobné, nemívají důležitosti a nepožívají vážnosti.

Můj Bože, jak se mýlí lidé v mínění o pravé hodnotě tvých dítek! Tento prostý a nenápadný život, který však jest zasvěcen zcela tvé lásce, jest život s Ježíšem Kristem skrytý v Bohu, jak jej doporoučí apoštol, jest to život, jaký vedla vznešená Matka Boží, královna svatých, jest to napodobování prostého a skrytého života Ježíšova.

Je sice pravda, že tento zapomenutý, zneuznaný, utrpením naplněný život byl pro židy pohoršením a v očích pohanů že byl bláznovstvím. Jest také pravda, že je za našich dnů předmětem posměchu a pohrdání moudrých tohoto světa. Zdaž však jest proto takový

život méně posvátný, méně vznešený, méně božský?

Ó šťastná duše, milované dítě Boží, ty se trápíš pro nepřízeň, soucit nebo posměch synů světa! Tys zaujata jejich odporem, jejich pomluvami! Nikdy však nevnikli tito lidé do paláce, jejž obýváš. Jejich oči by nesnesly jasu, který září v tomto božském příbytku. Jejich uši by neporozuměly božské řeči, jíž se tam mluví. Ty patříš jinému světu nežli oni. Žiješ skryta v Bohu. Jsi jeho výsadním dítkem!

Ó dítě královské! Dělej čest svému božskému původu! Neznepokojuj se pro svůj duchovní úděl! Pokračuj v svém prostém životě na klíně Božím, plň jeho vůli, miluj jej bez míry a neboj se ničeho! Jsi bohato, máš dědické právo na nebe!

HLAVA 2. Život sebezapomnění

ČLÁNEK 1. Svaté zapomnění. — Duše, která se obětovala, nenáleží již sobě. Nežije již v svých vlastních očích, nežije již v sobě, nýbrž v tom, jemuž se oddala, nemá žádných zájmů vyjma zájmy Mistrovy.

Zapomínati sebe jest tedy velikým zákonem celého duchovního života.

Zapomínati sebe znamená vyloučit ze svých úkonů, utrpení a modliteb všeliký lidský výpočet, všelikou postranní myšlenku, vnuknutou sebeláskou, všeliký sobecký úmysl.

Zapomínati sebe znamená přijímati prostě z ruky Boží všechny kříže a všechna protivenství a nestěžovati si na ně, nevyužívati jich pro sebe, nezkoumati jejich trvání, jejich povahu právě tak, jako by zastihly někoho jiného.

Zapomínati sebe znamená mírniti shon po osobních uspokojeních, prchati před radostmi nedovolenými a z ostatních si vybírati jen ty, které nám připravila sama Prozřetelnost.

Zapomínati sebe znamená ceniti sebe podle své pravé hodnoty, totiž jako hříšné nic. Vyloučiti z paměti své i z paměti jiných svoji vlastní osobu, své vlastnosti, svoje díla. Vystříhati se i úzkostlivého a příliš dlouhého pohledu na své vlastní slabosti.

Zapomínati sebe znamená zmizeti svým vlastním očím úkonem vůle a pak nenalézati v sobě a v druhých, v lidech a ve věcech, nic leč Ježíše a jeho svatou vůli.

Kdo chce přijíti ke mně, praví Ježíš, ať se zřekne sama sebe. Kdo chce míti podíl ve vzkříšení Ježíšově, ať svolí napřed s ním zemříti. Kdo chce slavně vstáti s Ježíšem z hrobu, ať tam napřed s ním sestoupí. Kdo touží spasiti svůj život, ať jej napřed ztratí.

Zapomnění sebe jest tedy zřeknutím se, umrtvením, pokořením, smrtí sama sebe. Zapomnění sebe jest všestranným sebeoloupením.

A kdo olupuje duši oddanou Bohu? Láska! Láska jest tyran. Žádá vše, nevrací nic! Když již ovládla celou duši, činí z ní nejchudší stvoření.

Obyčejná duše může zvídati budoucnost, spřádati plány a chystati návrhy. Volí si své práce, svá rozptýlení, své zábavy. Obklopuje se ctí a vážností druhých lidí. Libovolně daruje neb odmítá svoji náklonnost a svoji důvěrnost. Žije a je šťastna ze života.

Duše porobená láskou pozbyla všeho. Není paní ani svého rozumu ani své vůle ani svých citů ani svého času ani svého zdraví. Nic jí není ponecháno. Tužby, záliby, schopnosti, vše, co tvoří u druhých jejich bohatství a odůvodňuje jejich hrdost, vše jest jí vzato, vše je postaveno do služeb Mistrových.

A duše má radost z tohoto ochuzení. Má radost, vidí-li, že nepatří sama sobě. Bojí se, že by se zmocnila svého majetku, a prosí Ježíše, aby jej nikdy nevracel.

Jak božská to pošetilost! Ježíši, nauč nás zapomínati sebe!

ČLÁNEK 2. **Buď vůle tvá!** — Duše, která zapomněla sebe, přebývá v hlubinách Božích. Její život jest přes svoji prostotu pln divů, uniká však pohledům všedních lidí.

Duše oddaná Bohu a duše prostá jest totéž. Duše zcela oddaná Bohu nemá leč jediný pohled. Tento pohled jest upřen na Boha. Nemá než jediný pohyb. Tento pohyb ji nese k Bohu ve všech jejích skutcích a upevňuje ji v něm a brání jí sestoupiti k ní samé.

Jest to neustálý příliv k oceánu božství, po němž nenastává žádný odliv.

Prostota vylučuje již svou povahou rozumování. Duše Bohu oddaná neuvažuje sama o sobě. Nemyslí na své dobré skutky, na čistotu svého života, na zásluhy, které bez ustání hromadí. Nevyptává se, co si o ní myslí druzí. Nestará se, aby zaměstnala tvory svou osobou, svými skutky, ba ani ne svými chybami a svými nedostatky. Netouží, aby zde na světě něco milovala nebo aby byla milována. To by byl úkon vlastnictví, na nějž nemá práva. Nehledá pro sebe ani souhlas ani přízeň ani blahovůli druhých lidí, protože nejsouc ničím, nemůže si na nic činiti nároky.

Duše oddaná Ježíši, miluje vroucně svého božského Mistra. Tuto lásku mu vyslovuje tisícerým způsobem, v každém okamžiku vynalézá nové způsoby, jak se líbiti Ježíši, neboť láska jest vynalézavá. Avšak tato láska jest také prostá, nezabývá se vlastním „já".

Duše miluje v hoři, v pokušení, v temnotách, v opuštěnosti právě tak jako v době světla a útěchy. A vyle-

je-li na ni Ježíš hojnost své něhy, zaplaví-li ji rozkoší a opojí-li ji láskou, přijímá duše tyto lichotky, dává se přitisknouti na srdce Ježíšovo a houpati se na jeho klíně.

Prostá duše nežádá od Ježíše nikdy důvodů, proč se k ní tak chová.

Nepodobá-li se hlíně v ruce hrnčířově? Vidí sice dobře, že jí Ježíš dává cizí nepochopitelné tvary; ale může-li pak říci nádoba tomu, kdo ji vytvořil: Proč jsi mne tak učinil?

Vidí sice také, že cesty, po nichž ji vede božský Vůdce, jsou neproniknutelné, ale zdaž může dávati rady věčné Moudrosti? Pod jejím vedením jde bez bázně vpřed a nehledí nepokojně na budoucnost, kterou nezná, ani se nestará příliš o minulost, která má život již jen v Bohu.

Zaměstnává ji jedině přítomnost. A i ta bez vášně. Ví, že jest pro ni zde na světě každá práce a každé zaměstnání jen kratochvílí. Žádá-li ji, aby pracovala pro jeho slávu, chce to jen, aby jí zkrátil dobu vyhnanství. Proto nečiní duše žádného rozdílu mezi pracemi, které jí ukládá poslušnost. Všechno jest jí dobré, poněvadž všechno jest rozkaz Boží.

Někdy jest jí služba, kterou od ní žádá Bůh, příjemná a shoduje se s její chutí. I žehná za to Bohu a přijímá prostince toto uspokojení, ale neulpívá na něm.

Někdy jest práce nesnadná. Přivádí ji do nemilého postavení, přináší jí nepříjemné styky, pokoření a pronásledování. Duše, která zapomněla sebe, nedbá toho, co ji souží, umrtvuje nebo pokořuje. Vždyť nežije pro sebe, nýbrž pro Mistra. Nevšímá si bezpráví jí činěného, neúcty jí dávané na jevo, potupy, kterou je zasypávána. Jak by to vše mohla viděti, když již není živa? S naprostým klidem pokračuje v díle, podniknutém pro slávu Boží, i kdyby měla podlehnouti v práci,

i kdyby měla býti rozdrcena pod ranami útoků nebo pronásledování.

Prostota a nezištnost takové duše budí často úžas v tomto světě, kde je samá přetvářka a samé sobectví. Tvorové chtějí někdy kořistiti ve svůj prospěch z této přímosti a prostoty. Kladou jí léčky a hledí ji zaskočiti.

Ale prostou duši, která není ničím v svých vlastních očích, která zapomněla sebe, není možná zaskočiti. Vždyť svět nejedná pak s ní, nýbrž s Bohem. Nesnaží se zmásti a obklíčiti ji, nýbrž Boha samého.

ČLÁNEK 3. Láska ke kříži. — Duše, která dokonale zapomněla na sebe, koná všechny své práce prostince. Jest vedena jedině dobrým úmyslem bez sobeckých ohledů.

Je vždycky spokojena s Bohem, ať s ní činí cokoliv, ať na ni dopustí cokoliv.

Nemoc nebo zdraví, přízeň nebo nepřízeň, úspěch nebo neúspěch, život nebo smrt, vše jest jí lhostejné.

Radostně vítá utrpení, ať se jí nabízí v jakékoliv podobě. Utrpení jest vždycky poslem Kristovým.

Člověk, jemuž chybí živá víra, neobjeví po každé Ježíše za různými závoji, do nichž se halí. Za jeho života uznával jej jen malý počet věřících za pravého Mesiáše. Po své smrti a po svém zmrtvýchvstání překvapoval Ježíš víru apoštolů, ba i víru nadšené Magdaleny, rozličnými podobami, jež na sebe bral.

Dnes, kdy žije skryt v našich svatostáncích pod svatými způsobami, jest jeho návštěva ještě tajemnější. Jenom duše, zbystřená láskou, poznává Mistra, když k ní přichází. Poznává jej po kříži, jejž přináší.

Ó toho drahého kříže, jenž spasil svět. Ježíš se od něho neodlučuje a chce se o něj sdíleti se svými přáteli.

Rcete, drahé duše, když se vás dotýká utrpení: Teď jde Ježíš kolem! A obejměte Jej! Nedopusťte, aby se shýbal pod tímto břemenem. Rozepněte své paže, nabídněte mu svá ramena a pomozte mu jej nésti! Vždyť k vám přichází proto, abyste mu pomohly. Nedivte se, že vás vyznamenává tak rozmanitými a tak četnými kříži. Protivenství, vnitřní utrpení, útrapy srdce, pronásledování, neúspěchy, ztráta majetku nebo dobrého jména, úzkosti svědomí nebo nemoci tělesné, vše to se jmenuje kříž Kristův. Musíme tyto kříže přijmouti: *„Chce-li kdo za mnou přijíti... vezmi kříž svůj a následuj mne!“* (Mt 16, 24)

A kam dovede Ježíš duši? Je-li věrná, dovede ji na Kalvarii, tam bude přibita na kříž a na něm umře. Ježíš jí řekne: Malé pšeničné zrnko, zasel jsem tě do země, abys v ní zemřelo a ztrouchnivělo. Ale až umřeš, vzejde z tebe život. Z tvého nitra vyroste nové stéblo a na tomto stéble ožiješ a přineseš plody.

Tajemství kříže zní: Musíme umříti, abychom žili! Víra mne o tom učí, rozum mne o tom přesvědčuje, celá příroda mi podává toho doklady. Chci-li býti něčím, musím se odhodlati nebýti ničím, zapomenouti na sebe, musím se odhodlati býti zaset do země a tam zahynouti.

Ano, chci býti tímto malinkým zrnkem pšeničným, skrytým v hlubinách země. Ježíš mne tam drží v zajetí. Cítím to. Můj život ubíhá a zdá se neužitečný. Síly, jež mi dal Bůh, vyčerpávají se a slábnou, nikoliv v službě velikých a svatých věcí, nýbrž v nucené a zdánlivě bezúčelné činnosti. To jest hrob a smrt! Co však na tom záleží? Ježíš bdí nade mnou. Až se mu zlíbí, vyvolá z mého hrobu život a plodnost a má úloha na světě bude vykonána.

ČLÁNEK 4. Jen Bůh jediný! — Drahá duše, závisíš na svém Bohu po každé stránce. Závisíš na něm ve všech jednotlivostech života. Bůh má na tebe plné a svrchované právo. Máš bytí jen od něho a nemůžeš míti bytí leč pro něho a podle něho. Není-liž spravedlivé, aby k němu směřovaly všechny tvé skutky, všechny tvé tužby, všechny tvé myšlenky, všechno, co máš, a všechno, co jsi? Není-liž spravedlivé, abys před ním zmizela, abys sebe zapomněla?

Ó Ježíši, jaká to všeobecná převrácenost stanoveného řádu! Každý rozumný tvor chce nastoupiti na místo Boha, chce se státi středem a chce kolem sebe soustřediti všechny tvory, ba i Boha samého. Oběžnice chtějí zaujmouti místo slunce, pískové zrno myslí, že jest horou, a kapka vody chce naplniti oceán.

Ó neomezená převrácenosti ducha lidského! Kdo vypoví tvá poblouzení? Rozum člověka se udělal bohem, zvrátil trůn Boží a nabídl se sám za předmět klanění.

Co učinila pýcha společnosti, to činí nadutost každého člověka den jak den. Člověk zapomíná, že jest bytost vzniklá z ničeho a podstatně závislá, která žije jen pomocí druhého a pro slávu druhého; křečovitě se drží své důstojnosti, činí se nezávislým vládcem a rozšiřuje svoji vládu na vše, co jest kolem něho. Věčnému Bohu, svému Tvůrci, jenž se dožaduje od něho daně poslušnosti, odpovídá vyzývavou drzostí!

„Slyšte nebesa, pozoruj země: Zná býk hospodáře a osel svého pána; Israel však mne nezná. — Syny jsem vychoval, vyvýšil, oni však pohrdli mnou.“ (Is. 1, 3. 2)

Jak hluboce rozvrátil hřích ubohou přirozenost lidskou! Člověk sní jen o nezávislosti, slávě, rozkoši a bohatství, kdežto přirozenost a milost mu káží pokoru, strádání a chudobu.

Bůh obklopil člověka znameními smrti, aby se člověk naučil hledati v nich pravý život.

Všechny hlasy, doléhající k jeho sluchu, káží mu sebezapomnění, chce-li dojíti pravé slávy. Všechny stezky, po nichž kráčí jeho noha, nevedou k světlu jinak nežli temnotami. Všechno mimo něho a v něm jej upozorňuje na nicotu, z níž jest vzat.

Vidí, jak jeho tělo slábne a kloní se den ode dne víc k hrobu. Cítí, jak jeho srdce chladne, dotčeno jsouc sobectvím a jak se scvrkává ledovým závanem lži a pokrytectví. Vidí, jak se rozplývají sny o štěstí, jež ho oblažovaly v mládí, jeden po druhém. Myslil, že bude svoboden, ctěn, milován, a že bude vlivný. Smutná zkušenost však jej poučuje, že jest vydán na pospas událostem, že jest hříčkou své obraznosti, že jest obětí chtivosti a sobectví druhých. Všechno mu opakuje, že jest bezmezně malý a jako by na zemi ani nebyl. Vše jej pobízí, aby zapomněl na sebe a stal se malým.

Ó, kdyby rozuměla duše tomuto hlasu a vrátila se úkonem dokonalé chudoby k svému počátku, jímž jest nicota. Kdyby obnovila řád, ustavičně porušovaný její pýchou, jak by byla šťastná, veliká a svobodná!

ČLÁNEK 5. Láska činí vše snadným. — Zapomnění sebe děsí většinu duší. Nechápou, jak jest možná milovati kříž, hledati pokoření a ucházeti se o zneuznání.

Tyto duše nevědí nic o svaté lásce.

Láska chová klíč k hlubinám; bez něho jest všechna duchovní věda marností. Bez lásky není zapomnění sebe, jest jen nízké sobectví, smyslnost a pýcha.

S láskou však najde i nejpobloudilejší duch svoji cestu a srdce sebe více zotročené nabude své vznešenosti.

Jen svatá láska ukázňuje srdce, zabraňuje poblouzením a vypuzuje z něho všeliký zlořád. Proti sobectví

staví velkomyslnost. Pýchu nahrazuje pokorou. Místo vášnivé sháňky po rozkoších a po slávě zavádí umrtvenost a sebezapomnění.

Každý člověk, ať padl sebe hlouběji, uchová v sobě stopy své někdejší velikosti. Jest ctižádostivý, vášnivě vyhledává marných poct a pomíjejících pokladů. Vždyť byl stvořen pro nekonečnou slávu a pro nekonečné poklady!

Miluje radost, vyhledává s vytrvalou houževnatostí rozkoše. Vždyť má právo na rozkoše bez konce, na nejčistší štěstí!

Ukažte člověku lásku a učiníte z něho hrdinu a světce. Láska jest jako nejsilnější magnet, přitahující všechny rozptýlené síly duše. Ti, o nichž se zdálo, že se vzpouzejí každému spojení, nakonec se soustředí pod její vládou.

Ctižádost a touha po slávě se změní jejím mocným vlivem v ohnivé nadšení pro slávu Boží. Vyhledávání požitků se přetvoří v palčivou žízeň po činech, působících radost Srdci Ježíšovu. Duše opojená touhou po svobodě vidí, že jest silou lásky zbavena všech pout, že jest jako královna spoutaná jediným poutem, poutem lásky. Bázlivé srdce, které se hrozilo utrpení a bolesti, touží se věnovati druhým, touží se obětovati a zapomenouti na sebe.

Jak mocná jest láska! Jest silná jako armáda sešikovaná k boji.

Duše, která se vrhá do bojů za svatost, musí se nadchnouti jejím příkladem. V jejím nitru vrou nezkrocené vášně. Jsou to hrozivé síly. Neovládne-li srdce těchto sil, obrátí se proti němu. Jak však je má ovládnouti? Dá-li jim milovaného vůdce, který je podrobí, ukázní a srovná. Tímto vůdcem jest Ježíš Kristus.

Ó Ježíši, postav svůj trůn uprostřed mého srdce a všechny mé mohutnosti se skloní před tebou uchváceny

tvými půvaby. Tvá dobrota je zaujme, tvá mírnost je spoutá, tvá něha je ukolébá na svém klíně. Když pak budou přeměněny tvou božskou mocí, stanou se silami dobra a hroznými mocnostmi pro peklo.

Můj božský Mistře! Nemusím ničiti svou přirozenost! Stačí jen, abych ti ji postoupil. Tvá láska ji pronikne a ji přetvoří.

Miluji-li tebe a zaměstnávám-li svůj rozum jedinou myšlenkou na tvoji lásku, mám účinný prostředek, jak zapomenout na sebe. Zaber celou oblast mého srdce, neponechej mi v něm ani místečka a já budu nucen jako holubice Noemova vrátiti se do tvé ruky a vejíti do archy tvého božského Srdce.

ČLÁNEK 6. V náruči Boží. — Na zemi není nic krásnějšího nad lásku dokonale čistou, úplně prostou všeho sobectví. Abychom se setkali na světě s podobnou láskou, musili bychom pravděpodobně najíti dvě duše, jejichž jasu by nikdy nezkalil hřích.

Duši plní smutek při myšlence, že tak krásného přátelství není možná nalézti na zemi. Nicméně sní srdce lidské o podobné lásce. Nezadržitelně po ní touží. Hledá ji a nedá se v tom odstrašiti žádným pohrdáním. Byla by snad uskutečnitelná tato láska tak krásná, tak něžná a zároveň tak nebeská, že by nám ji mohli záviděti andělé?

Ó Ježíši, mé srdce se chvěje štěstím. Tato láska, předmět mých snů, jest skutečností. Ví to tvé Srdce a vědí to též tisíce čistých duší. Zdá se mi dokonce, že ti dala sílu k snášení tolika potup a tak hrozné opuštěnosti myšlenka, že jednoho dne budeš milován touto láskou od svých nepatrných tvorů.

Kouzlem tohoto úchvatného přátelství jest vzájemnost lásky. Přítel nežije v sobě, nýbrž v příteli. Je vy-

tržen mimo sebe a je starostliv jedině o blaho toho, jehož miluje.

Tato nezištná láska vzrůstá v duši postupně. Všecka starost Ježíšova se obrací k tomu, aby ji rozvinul a očistil od všelikého příměsku sebelásky. V této práci ho nezadrží žádná obtíž. Jest to jeho nejmilejší zaměstnání. Ví, že je třeba let, aby bylo korunováno úspěchem.

U Ježíše jest však tato láska dokonalá hned od začátku. Jakmile se mu duše oddala, oddává se i on jí, a to plně a bez výhrady. A nejen že se jí dává, nýbrž bere do svých rukou všechny její zájmy.

Všem slabým a nemohoucím bytostem postavil Bůh po bok viditelnou prozřetelnost. Zmocnil Církev katolickou, aby byla strážkyní křesťanské společnosti. A tak pozorujeme, že žádná choroba, žádná nevědomost a žádná neřest nezůstaly bez pomoci a bez léku.

Avšak každá duše zajímá Ježíše mnohem více nežli celý svět. Může se říci, že žádné srdce nebdí nad slabou opuštěnou duší? Ó nikoliv, dobrý Mistře! Nikdy tomu tak nebude. Tvá něžnost se pozvedá na odpor již při pouhé takové myšlence.

Co však říci, je-li tato duše dobrovolně chudá, jestliže ze vznešené pošetilosti složila do tvých rukou všechny své statky a sobě vyhradila jedinou starost, tebe milovati? Co říci, Ježíši, jestliže učinila tuto naprostou oběť všeliké stvořené pomoci na tvé vyzvání, na tvoji žádost, na tvůj rozkaz? Když pěstuje Ježíš svou lásku ke stvořené bytosti do stejné výstřednosti, dává v sázku více nežli své Srdce. Dává v sázku svoji čest. Když svedl duši půvaby svého kříže, když jí uchvátil vše, co měla, není-li spravedlivé, aby se stal pro ni vším?

Milená duše, ať jsi vystoupila duchovně sebe výše, nechápeš dosud nic z něžnosti Ježíšovy, který ti odkazuje své srdce a bere ti tvé. Kdybys ho chápala, ze-

mřela bys láskou. Přes svou důvěrnost s božským Mistrem žiješ ještě pod clonou tajemství, jsi zahalena stíny víry. Ježíš si vyhrazuje pro věčnost odhalení toho, čím bylas pro něho již na této zemi a čím pro něho budeš po celou věčnost.

Slyšíš-li dnes hlas Mistrův žádající tě, abys zapomněla na sebe a nenávratně patřila jemu, nepochybuj, nepokoušej se proniknouti toto tajemství, nýbrž řekni prostince s Matkou Boží: Staniž se mi podle slova tvého.

ČLÁNEK 7. „Mysli na mne"! — Čím více pokročí duše v dokonalosti, tím více se také zjednoduší její duchovní život. Nakonec jej lze vystihnout slovy, která pronesl Ježíš k jedné své služebnici (sv. Kateřině Sienské): Mysli na mne, já budu mysliti na tebe! To znamená: Budu mysliti na tvou čest, na tvé zdraví, na tvé časné věci, budu mysliti na tvou spásu, na tvou dokonalost, na tvou svatost. Ježíš, jenž zná vše, nezapomíná na nic.

Kdykoliv žádá od duše tak velikou oběť, jako je úplné zapomnění sebe, zaručuje se, že zamezí všechny škody, které by mohly — lidsky vzato — z toho vzniknouti. Duše musí prostě poslechnouti a zříci se zkoumání budoucnosti.

Chudá vdova sareptská byla ve veliké nouzi toho dne, kdy potkala proroka Eliáše. Chystala se pojísti poslední své zásoby, po nichž jí nezbývalo nic jiného nežli zemříti se svým synem. Nicméně se zřekla posledního chleba pro cizince, když ji prosil. S lidského stanoviska byla to pošetilost, před Bohem to však byla moudrost. Byla to výzva k němu, aby učinil zázrak.

Duše opravdu prostá jedná s Bohem vždycky tímto způsobem. Myslí toliko na své stavovské povinnosti. Jest jí cizí propočítávání, obcházení a přetvářka. Bůh

však se stará o její budoucnost místo ní. Lidská obratnost a lež nezmohou proti ní nic. Někdy se ovšem domnívá lstivost, že polapila prostou duši do svých tenat. Není to však pravda. Nenadálá událost, snad slovo, pohyb zhatí tyto úklady.

Až budete státi před mocnými tohoto světa, pravil Ježíš svým učedníkům, nehledejte, co byste pověděli na svoji obranu. Duch svatý sám položí vám na rty odpověď.

Kdyby byli apoštolé na začátku své apoštolské dráhy odvažovali důsledky svého smělého podniku, nebyli by nikdy kázali. Neměli ani nejmenší naděje, že dobudou učení Kristovu obliby, a na konci jejich útrap čekalo je mučení a smrt.

Oni však šli, kam je pudil duch Boží, bez mudrování a kráčeli bez bázně. Jejich posláním bylo kázání. Budou kázati. Ostatek dokoná Bůh a učiní to velkolepě.

Ježíš netoliko myslí za prostou duši, nýbrž také napravuje, co snad bylo ohroženo její nevědomostí nebo její neprozřetelností. Žádný obratný člověk není tak přesný, aby se nikdy nezmýlil anebo neučinil ukvapených kroků. Pro světáky jsou tyto neopatrnosti příčinou trpké lítosti a hlubokých pokoření. Jejich závistníkům poskytují příležitost k jízlivému posměchu a k nemilosrdným úsudkům. Pro Boha jsou tyto věci prostředkem pokoření a napravení takových smělců.

K duši prosté však se chová Bůh docela jinak. Bůh dopouští jisté neopatrnosti — život každého světce skýtá o tom doklady — ale ku podivu zůstávají tyto neopatrnosti bez zlých následků, ba dokonce bývají příležitostí většího dobra.

Duše nikdy neutrpí škodu tím, že nechává Boha mysliti za sebe.

Když poznal sv. Petr na jezeře genezaretském v přízraku, který jej děsil, Ježíše kráčejícího po vlnách, za-

kusil vznešené hnutí sebezapomnění: „*Pane, jsi-li to ty,*“ řekl, „*rozkaž mi, ať jdu k tobě po vodě!*“ (Mt. 14, 28). Petr, jsa povahy okamžitě pohotové, neměl kdy na rozvažování a hned se vydal na vodu. V tom se hrozivě žene proti němu vysoká vlna, větrem vzdutá. Petr nemyslí již na Mistra, jenž zmůže vše; myslí na sebe, na svou slabost, pochybuje a topí se. Na štěstí byl tam Ježíš, jenž vše napravil.

Jest pozoruhodné, že se Ježíš ujímá v evangeliu vždy obrany slabých, pomlouvaných, i když jsou to kající hříšníci. Od chvíle, kdy mu někdo osvědčil jakýmkoliv způsobem důvěru, hájí jej.

K svým učedníkům se chová jako matky, které se tísnívaly okolo něho se svými dětmi. Proti závistníkům brání nově obráceného Zachea, jenž se odvážil směšnosti a vylezl na strom, aby ho uzřel kráčeti. Ujímá se cizoložné ženy, zahanbuje její pokrytecké žalobce a odesílá ji svobodnou a obrácenou. Zabraňuje, aby nebyly o hladu propuštěny zástupy, které šly za ním na poušť a zapomněly se zásobiti na cestu. Hájí svých apoštolů, kteří trhali z hladu na polích klasy v den sobotní. Zvláště bere pod svoji ochranu hříšnou Magdalenu. Jak miloval Ježíš hříšnou Magdalenu! Jak ji hledí hájiti proti jejím tupitelům. Věru potřebovala obrany. Vždyť její láska neznala žádné opatrnosti.

Pocházejíc z nejlepších rodin magdalských, rozhlášená jako veřejná hříšnice, neupozornivši nikoho na změnu vykonanou v jejím nitru, přichází k nohám proroka Ježíše, vzdáti mu tak hluboký hold ponížení, že jej bude svět pokládati za výstřednost. Vstupuje do cizího domu, vniká do slavnostní dvorany, působí zmatek mezi hosty a zahanbuje pána domu.

Magdaleno, nač by ses starala o to všechno, když je tam Ježíš a očekává tě u svých nohou po prvé! Mistru nezbývá než dáti odpověď za tebe.

Ježíš jí nezůstane nic dlužen.

Bude ji hájiti ještě proti Martě, která ji chtěla vytrhnouti ze sladkého odpočinku u nohou Ježíšových, a proti Jidáši, jenž ji vinil z marnotratnosti. Učiní ještě více. Postará se, aby její ospravedlnění bylo zaznamenáno v svatých knihách a všude, kde se bude kázati evangelium, byla vypravována a chválena pošetilost lásky, na niž připadla Magdalena, aby se zalíbila svému božskému Mistru.

Věrná duše, oddej se také Ježíšovi a zapomeň na sebe samu! Ježíš bude mysliti místo tebe. Nikdy se nesmí říci, že se utekla bezmocná, nuzná bytost do jeho Srdce a že byla z něho vyvržena: „*Toho, kdo ke mně přijde, nevyvrhnu ven.*“ (Jn 6, 37).

HLAVA 3. Život oběti

ČLÁNEK 1. Obětovati se! — Oddati se Bohu znamená vzdáti se mu žhavým úkonem lásky. Duše dobré vůle vzbudila tento úkon na začátku svého duchovního života nebo svého obrácení. Potom jej obnovuje tolikrát, kolikrát je jí to možné, opakujíc jej v době modlitby i při práci, v zármutku i v radosti, v temnotách i v jasu, ve vniterných útrapách i v božských radostech. Láska znenáhla vše ovládne, zapálí, zachvátí, očistí. Jako stravující oheň se šíří dál a dál a pohlcuje hříchy, špatné návyky a nedokonalosti, proniká až do středu duše a mění se tu v nesmírný požár, jejž není s to uhasiti žádná lidská moc a v němž konečně zahyne i duše jako žertva svaté lásky.

Oddati se Bohu znamená zapomenouti na sebe a mysliti toliko na toho, jemuž jsme se vzdali. V té chvíli

se zmocní duše láska Boží, postaví v ní svůj trůn a vypudí z ní všechny neužitečné myšlenky. Duše, jakmile se jednou octla pod panstvím Lásky, nutně se zřekne svých vlastních zájmů, řízení svých osobních věcí, starostí o budoucnost, a ponechá péči o všechno to Bohu.

Oddati se Bohu znamená obětovati se pro jeho zájmy, stravovati se v službě vznešených a svatých věcí, zaujmouti místo v armádě Ježíše Krále a šířiti všemi možnými prostředky království božského Mistra.

Milovati, zapomněti na sebe, obětovati se — toť podstata oddanosti Bohu, toť dokonalost.

Jak ideální to život! Život nekonečně blažený, jejž by nám mohli závidět andělé!

Obětovati se pro druhé a zapomínati na sebe, abychom mohli tím více milovati Ježíše — může-li si zvoliti ubohý smrtelník šťastnější životní úděl?

Obětovati se znamená vydati Ježíši svůj život, zasvětiti mu všechny síly svého těla, všechny vzněty svého srdce, všechnu podnikavost své vůle, všechna světla a všechny zdroje svého rozumu!

Obětovati se znamená postoupiti Ježíši svrchovanou vládu nad celým svým bytím s prosbou, aby s ním naložil, kdy a jak mu bude libo, aby ho použil k práci nebo k utrpení, k činnosti nebo k odpočinku, k námahám, k umrtvením nebo k postům podle toho, jak toho potřebuje k své slávě.

Obětovati se znamená býti po ruce božskému Mistru, ať volá duši kamkoliv, za zdi kláštera nebo do samoty pouště, aby tam prosebně spínala ruce k Bohu, nebo do hřmotu veřejných náměstí, aby tam připomínala lehkomyslnému světu strašnou vážnost přítomného života, anebo za moře, aby zanesla evangelium ubohým duším, sedícím v stínu smrti, anebo snad jen do ubohé dílny, kouřící továrny a chudé chatrče, aby si tam vydělávala v potu tváře svůj denní chléb pro celou

rodinu a vzdělávala svět svou neunavnou prací a dokonalostí bezúhonného života.

Obětovati se znamená dáti své mládí, své zdraví, svůj čas a svůj majetek na úlevu nemocných, vyučovati nevědomé, ošetřovati churavé, podporovati chudé, napravovati oběti neřestí, pečovati o sirotky a odpomáhati nesčetným jiným neštěstím lidstva.

Obětovati se znamená šířiti v světě království pravdy, dobra, a krásy. Znamená dobývati vládu lásce a vzájemné blahovůli mezi národy, sbližovati srdce národů, aby mohly býti všechny sjednoceny v Ježíši Kristu. Znamená šířiti v společnosti pojmy pravedlnosti a práva, bojovati proti bludu, ať se halí v jakoukoliv podobu.

Obětovati se znamená zajímati se o osud vyděděných tříd, znamená přispívati k zmírnění jejich hmotné, rozumové i mravní bídy, znamená chopiti se podniků pro ulehčení břemen dělnického stavu, znamená houževnatě dusiti nenávist, která rozděluje bohaté a chudé, zaměstnavatele a dělníka.

Obětovati se znamená konečně býti vždy na přední stráži podle svého povolání, svého času a svých prostředků, abychom rozšířili království dobra, abychom potřeli blud a neřest, abychom sjednotili vzájemně lidi láskou, podrobili je všechny jhu pravdy a sklonili je k nohám jejich jediného Pána, Ježíše, Krále věků!

Jaké to pole působnosti pro milující duši! Jaký to ideál pro milující srdce!

ČLÁNEK 2. Pod Božím vedením. — Rozmanitost dobrých skutků, které jsou příležitostí k obětavosti, skrývá léčku pro mnoho velkomyslných duší. Jsou vydány nebezpečí rozplýtvati svého ducha, svůj čas a svou činnost na tisíce rozličných věcí.

Prostá duše, oddaná lásce Ježíšově, může se snadno vyhnouti této léčce.

Každý okamžik jí přináší jako nebeský vyslanec nějakou povinnost. Vyplniti ji přesně bez chvatu a bez liknavosti — toť první oběť pro věc Boží, kterou nenahradí žádná jiná oběť.

Duše trvá s klidnou neústupností na tomto životě neustálé věrnosti. Vždyť je to nejlepší způsob ukázati Bohu lásku! A jak dobře se jí žije v stínu, v nicotě! Kdo by tušil, že se pod tímto závojem vytrvalé přesnosti skrývá nesmírná láska k Bohu?

Ó Ježíši, jak se klameme myslíce, že je třeba k oběti pro tvoji věc skvělých činů, vznešených úřadů, mimořádných okolností, zvláštních vloh a příznivého prostředí! Život pokorný a skrytý, ale zcela zasvěcený přítomné povinnosti — toť pravý život, toť oběť v nejpravdivější podobě!

Jak jsou slepí ti, kdo pohrdají skrovnými úřady, bezvýznamnými zaměstnáními, nízkými povinnostmi každého dne, jimiž jest vyplněn jejich život!

Člověk chce lesk, oblibu, vliv! Obdivujeme se těm lidem, kteří elektrisují davy svou výmluvností, budují dobročinná charitativní díla, pronikají záměry velkých tohoto světa a oslavují Církev již pouhým leskem svého jména.

Já se však, můj Mistře, obdivuji mnohem více těm hrdinným duším, které tráví svůj život v stínu nízkého úřadu, v těžkém, ale věrném plnění nevděčné práce, daleko od pozorujících zraků lidských.

Každodenní povinnosti, zaměstnání ukládaná přítomným okamžikem, postavením a úřadem — toť oblast činnosti pro duši, oddané Bohu! Je-li tato duše věrná, ráčí Bůh někdy rozšířiti její pole činnosti. Nadchne ji pro jiná význačnější díla obecnějšího významu. Povinností duše jest klidně čekati na volání Boží.

Jakmile ji Bůh pozve aby šla pracovati na jeho vinici, ihned je ochotna a radostně poslouchá. Otálí-li Mistr s jejím povoláním až na hodinu jedenáctou, i tehdy je spokojena. Je to znamení, že Bůh nepotřeboval dříve jejích služeb. Jestliže ji pak vůbec nepovolá, i to jest jeho vůle, je to bezpečná známka, že jí chce ponechati volnou chvíli na rozjímání. On jest pán. Jen on rozhoduje, co se sluší jeho slávě.

Jaké učelivosti je třeba k porozumění šepotu Božímu a jak se musíme varovati, abychom Bohu nevnucovali svých služeb! Sv. Vincec Paul vybudoval ohromné množství podniků pro úlevu nešťastných, pro vyučování mládeže, pro katechisování opuštěných duší a pro duchovní pokrok zbožných osob. Nicméně říkal často: Než začnu nějaké dílo, čekám vždy, až učiní Prozřetelnost první krok. Nic není tak důležitého jako tato naprostá závislost na vůli Boží.

Když však Bůh jednou jasně projeví svou vůli, duše již ani v nejmenším neváhá. Dá se radostně do práce a vydává se bez počítání. Dává Bohu vše, co jest, a vše, co má. Je-li potřebí, obětuje pro něho svoji lásku k samotě, svůj pokorný a skrytý život. Neuchází se o nic, ani o lesk ani o oblibu ani o čest ani o vliv; nic nehledá, ale také se ničeho nebojí od té chvíle, kdy projeví Bůh svoje přání.

Neřídí se příkladem těch bojácných anebo nedbalých duší, které pomíjejí z falešné pokory příležitost nabízenou jim Bohem k vykonání dobra. Neodmítá zarputile úřady, byť čestné, které jí nabízí poslušnost, pod záminkou, že k nim nemá schopnosti nebo že dává přednost životu skrytému. Nezpěčuje se jednati se světem, s velikými a mocnými lidmi, vystoupiti na veřejnost, když ji tam volají okolnosti, a nebojí se, že by v tomto styku pozbyla své prostoty a svého klidu. Ví

dobře, že by v tomto případě ústup znamenal zradu Boží věci, že by to znamenalo hledati vlastního odpočinku na škodu zájmů Mistrových.

ČLÁNEK 3. Důkaz lásky. — Když přišel Ježíš na svět, nejlíbeznější ctnost, které učil, byla obětavost. Tato malinká květina — lze-li ji tak nazvati — vyrostla na Golgotě u paty kříže, ze země zbrocené krví Ježíšovou. Od té doby nezmizela se světa. Přátelé Ježíšovi ji pečlivě pěstují. Znají půdu, v níž ráda zapouští kořeny, i mízu, jíž se živí. Vědí, že nemiluje ledového podnebí sobectví a že se jí dobře daří v teplých oblastech božské lásky. Ponořte ji do lásky Ježíšovy; tam jest její pravé místo, tam jest její nejmilejší půda.

Horlivé duše, znáte tuto květinu? Žasly jste nad její skvělostí a dýchaly jste její vůni? Nechtěly byste způsobiti Ježíši radost a přesaditi ji do svého srdce?

Láska a obětavost jsou dva květy na jednom stonku. Ježíš je přesadil z nebeské zahrady do naší plané půdy. Zapustily zde kořeny, rozvinuly se a rozmnožily, a našly místo v zahradách boháčů i na chudých záhoncích ubožáků. Působením jejich sladké vůně vypučely všude obdivuhodné ctnosti: Sebezapírání, pokora, oběť, dobrota, vzájemná snášenlivost. Země, dříve pustá, pokryla se špitály, asyly, nemocnicemi, jeslemi, školami, hospici, útulnami. Zalidnila se bratry a sestrami lásky.

Láska a obětavost jsou ony úchvatné ctnosti, jež si chtěl vypěstiti i rozkol, bludařství a volná myšlenka, avšak marně. Bez lásky chtěly vykonati skutky lásky.

Jejich úspěch se podobal výrobkům laboratoří, výsledkům dlouhých prací a nesmírných vydání peněžních, směšné napodobenině toho, co příroda plodí hravě každý den.

Věru není obětavosti bez lásky, jako není lásky bez obětavosti. Nikdy se neujala květinka obětavosti v jiné

zemi než křesťanské. Plevel, bídný plevel vysiloval zemi pohanství. Starověká společnost, když dospěla na vrchol vzdělanosti, neplodila leč děsné příšery: ukrutnost, nemravnost a otroctví.

Vskutku byl již čas, aby přišel Ježíš vzkřísiti toto ubohé lidstvo ležící a rozkládající se ve svém hrobě. Věru, byl již čas, aby přišel učiti lásce a obětavosti!

ČLÁNEK 4. Panovačné sobectví. — Ježíši, tys býval božsky milován lidmi a ještě i za našich dnů jsou srdce čistá, která tě milují a která jsou ti oddána až k smrti!

A přece jest mé srdce sevřeno smutkem. Což se neztenčuje každým dnem počet těchto horlivých duší? Neřídnou ještě více řady armády Ježíšovy beztoho již malé? Sobectví vniká nyní do života rodinného a rádo by prosáklo i do samé Církve. Ach, až přijde Ježíš znovu na zemi, nalezne-li ještě na světě lásku?

Květinko obětavosti, přesazená Ježíšem z nebe mezi nás, abys přivábila svou vůní dítky lidské, vidím, že jsi pohrdána, tupena a pronásledována! Jak bys mohla déle žíti v tomto ovzduší prosyceném sobectvím? Přestaň vyzývati toto pokolení bez ohledu a bez lásky, aby se těšilo tvým zjevem, aby se opájelo tvou krásou! Když jsi zneuznána a zesměšňována, zavři svůj kalich a pros božského Zahradníka, aby tě přenesl zpět na na záhony nebes!

Nemsti se, milosrdný Pane, za náš opětovaný nevděk! Nemsti se a neopouštěj nás! Pohlédni na hlouček poctivých duší, které máš ještě mezi námi, a dej se obměkčit! Tyto duše se oddaly tvé lásce bez výhrady. Následují tě všude v životě i v smrti. Odmrštíš je, Pane, opustíš je a odejdeš sám do nebe? Ó nikoliv, kdyby tu nezbyla než jedna milující duše, nemohl bys jí odepříti své milosrdenství!

Božský Mistře, dnes činím předsevzetí, že budu dokonale zasvěcen a oddán tvé lásce. Umiňuji si též, že přivedu k Tobě mnoho srdcí čistších a obětavějších, než jest moje srdce! Obklopíme tě a spoutáme tě láskou, Ježíši náš!

ČLÁNEK 5. Apoštolát modlitby. — Na duši, která se oddala Bohu, všechno jest kázáním, všechno činí její život plodným; i její činnost i její modlitba i její příklad. Všechno v ní jest prosyceno Bohem. Božský prvek překypuje v ní na všech stranách a stéká na duše kolem ní.

Prostinká modlitba čisté duše má u Boha větší moc než oběti a prosby tisíců obyčejných duší. Ježíš řekl jedné světici: Tvoji přátelé jsou mými přáteli, miluji ty, které ty miluješ. Pros mne, abych jim činil dobře!

Někdy ráčí Bůh poskytnouti celému národu zvláštní pomoc, mimořádnou příležitost k obrácení a k spáse. Často lze zjistiti v tom neb onom kraji proudy milosti, nevysvětlitelná hnutí touhy po pravdě, hluboké proměny, náhlý návrat veřejného mínění ve prospěch Církve a náboženství. Zdánlivě nic nevysvětluje těchto proměn. Ba naopak se zdá, že všechno vylučuje naše odůvodňování. Avšak v některém koutku světa žije duše, zcela zasvěcená lásce Ježíšově, která prosí za lidstvo a zvláště za onen národ.

Běda světu, kdyby již nebylo svatých! Nebylo by již moci, která jest s to, aby zadržela mstící rámě Boží Spravedlnosti. Jenom prosté srdce, prosící Boha, utišuje jeho hněv a vzbuzuje jeho milosrdenství.

Již národ židovský byl by býval stokrát zničen Hospodinem, kdyby se Mojžíš, nejtišší z lidí, nebyl zaň přimluvil. Nech mne, pravil Bůh svému služebníku, neobtěžuj mne, učiním tě hlavou národa mocnějšího

než je tento. Avšak Mojžíš prosil, doléhal a Bůh byl přemožen.

Ó drahé duše, zcela oddané lásce Ježíšově, proste za nás, hříšníky, proste za nevěřící národy, proste za národy katolické, které odpadly, proste za sjednocení církví, proste za svět, čiňte Bohu násilí. Nic vám nedovede odepřít! Žádný vliv na osudy lidstva nedá se srovnati s vlivem vaším. Záleží na vašem vznešeném způsobu obětovati se pro věc Boží.

Duše musí přilnouti zvláštní láskou k tomuto apoštolátu modlitby. Musí jej učiniti svým posláním, svým životním povoláním. Všichni nemohou kázati, vyučovati, opustiti svou rodinu a svou vlast a jíti za zbloudilými dušemi, všichni však se mohou modliti.

Některé duše se věnovaly výhradně tomuto apoštolátu úpění; aby jej lépe prováděly, zavřely se za zdi nebo za mříže klášterní. Všichni však nemohou napodobovati těchto hrdinských vzorů. A přece všichni mohou srdcem a vůlí zasvětiti svůj život modlitbě za hříšníky, obětovati Bohu za tím účelem své práce a své strasti, své obtíže a svá protivenství. Takto se změní celý jejich život v modlitbu. Všechny žilky jejich bytosti se přetvoří v prosby.

Jsou jisté okamžiky, v nichž Ježíš volá duši blíže k svému srdci a vylévá na ni přemíru své něhy. Jsou to blahé okamžiky, jichž okusila každá duše čistá a jež božský Mistr rozmnožuje a prodlužuje podle toho, jak se mu srdce daruje a více se očisťuje.

Duše musí těžiti z těchto šťastných chvil. Tehdy má větší moc nad Srdcem božského Mistra než kdykoli jindy. Bůh chce býti prošen, aby mohl odpustiti hříšnému světu. Sám vzbuzuje v duši nevypověditelné povzdechy, aby mu svázala ruce, hotovící se k ráně.

Ó duše čistá, až budeš v hodinách hluboké sebranosti u Ježíše, zapomeň na sebe samu, zapomeň na své vlastní zájmy. Ty jsou v bezpečí v Srdci Ježíšově. Nemysli leč na svět, na ubohé duše, které v něm hynou, na nesčetné hříchy, které jsou v něm páchány, a pros božského Vykupitele, aby měl slitování se svým lidem! Učiň útok na jeho Srdce, obejmi jeho božské nohy a nenechej ho odejít, dokud tě nevyslyší! Obětuj se za hříšné křesťany a jako Judita osvobodíš Město svaté od nepřátel je obléhajících.

ČLÁNEK 6. Apoštolát dobrého příkladu. — Duše musí osvědčovati ducha obětavosti modlitbou, neboť modlitba jest u Boha všemohoucí. Musí jej též osvědčovati dobrým příkladem, neboť příklad má všemohoucí vliv na srdce lidí.

Nic tak svatě nestrhuje duše jako příklad života stále ctnostného. Člověk spravedlivý, plnící své povinnosti, jest ustavičným kázáním, pobídkou pro srdce dobrá, výčitkou pro nedbalce, odsouzením pro hříšníka.

Tento krásný život, zasvěcený výhradně povinnosti každého dne, ať si je sebe skrytější a sebe těžší, tato neustálá věrnost v bezvadném plnění i nejmenších povinností, toto velkomyslné pohrdání každým osobním zájmem, každým čistě lidským ohledem, tato okouzlující prostota, která se nedívá na vlastní zásluhu a hrdinnost svého jednání, všechny tyto nádherné stránky ctnosti žijící, jednající, vzdělávající uprostřed nás, ohromují, okouzlují a strhují i lidi nejlhostejnější. Nejvíce pak dojímá ona stále dobrá nálada, vyrovnanost charakteru, jemnost jednání a líbezná přímost.

Jakou moc vykonával asi Ježíš, nejdokonalejší z lidí, na lidi, kteří ho obklopovali, jak uchvacovala jeho dobrota, jeho blahosklonnost ty, jimž svědčila! Chodil dobře čině všem a vždy. (Srv. Sk. ap. 10, 38). Zdá

se, že se jeho poslání omezovalo na činění dobra. Ale tato neúnavná činnost získávala hříšníky, obrátila Zachea, přeměnila Magdalenu, vrátila povinnosti ženu cizoložnou a Samaritánku. Tato nezměnitelná blahovůle vábila k němu děti, nemocné, vdovy, zarmoucené; on pak jim žehnal a odesílal je uzdravené a potěšené.

Ó lásko, jak jsi vynalézavá! Učíš tak líbezným ctnostem, že ti žádné srdce nedovede odporovati. Jsi dobrotivá a blahosklonná k slabosti člověka, jsi samá pozornost a něžnost, šetříš upřímného přesvědčení, nenápadně vcházíš do nejvzpurnějších duší a vypuzuješ z nich předsudky, vnikáš do nejzatvrzelejších srdcí a zaplašuješ z nich odpor a nenávist. Všechno jest poddáno tvému žezlu. Duši, kterou ovládneš, činíš královnou srdcí.

A kdo by mohl odporovati vládě duše, která nežije, leč aby konala dobré, aby ulehčila břímě druhého, aby mu ušetřila odpornou trýzeň? Kdo by se mohl postaviti na odpor duši, která má jedinou starost, aby působila radost, aby brala na sebe nepohodlí a nepříjemnosti, a to zcela přirozeně a bez okázalosti jako povinnou věc? Kdo by nechtěl milovati takovou duši? Kdo by se nedal podmaniti mocí jejích ctností? Kdo by se nesnažil též jí za to působiti radost?

A tak čím více se duše dává a na sebe zapomíná, tím více se snaží svět jí to splatiti a na ni mysliti. Potom nemá na starosti její zájmy jenom Bůh, nýbrž i sami tvorové, pro něž se obětuje. Když se zřekla všeho, nalézá vše, a to mnohem hojněji a mnohem bezpečněji.

Jest to věčné uplatňování slova Ježíšova: „*Kdo ztratil život svůj pro mne . . . zachová jej.*“ (Mk 8, 35).

A zachová netoliko život svůj, nýbrž i život svého bližního. Protože se obětoval, protože nabídl svůj ži-

vot za své bratry, uzří četné potomstvo. (Srv Is. 53, 10).

Vzpomínka na sobce zajde s jeho smrtí, avšak památka spravedlivého, který žil pro druhé, bude žehnána.

ČLÁNEK 7. Věrnost v povinnostech. — Má duše, nemůžeš hleděti nečinně na boj mezi obětavostí a sobectvím. Musíš k němu zaujmouti stanovisko buď dobrovolně nebo donucena: „*Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.*" (Lk. 11, 23).

Každá duše má odpovědnost za výsledek boje. Každá přispívá svým dílem, jenž může býti rozhodující, k vítězství dobra nebo k triumfu zla.

V tomto boji nemají nejdůležitější úkol vždy generálové. Rozhodující úloha připadá skoro vždy prostým vojínům, duším, které dovedou nejlépe milovat, nejlépe na sebe zapomínat, nejlépe mysliti na zájmy druhého. Taková duše slaví nejskvělejší vítězství.

Duše zcela oddaná Ježíši jest nejhroznější nepřítelkyní pekla. Duše, která se výlučně zaměstnává plněním stavovských povinností a ve všem ostatním se svěřuje rukám Ježíšovým, jest nepřemožitelná bojovnice, proti níž jsou nepřátelské mocnosti bez rady a bez síly.

Kolik obrácení způsobily tímto způsobem duše prosté, plnící skromně svou povinnost lásky u lůžka nemocných v nemocničním sále! Kolika mravních vítězství dobyla takto ve středu rodiny hluboce zbožná dcera, obětavá žena, matka starostlivá o blaho svých dětí.

Kdo si tu nevzpomíná s pohnutím na život sv. Moniky, která obrátila svého manžela a proměnila svého syna Augustina, učinivši z bludaře a prostopášníka učitele církve a světce? Kdo nebyl dojat, čta v denních listech o naší vrstevnici, paní Marii Leseurové, snažící

se získati volnomyšlenkáře, který ji pojal za choť, aby ji strhl do nevěry? Kolik je tu obětavosti, kolik sebezáporu, kolik slz! A zvláště kolik lásky pro dobytí této duše! Vším právem říkávala tato vzorná manželka: *„Mysliti jest dobré. Modliti se jest krásnější. Avšak milovati jest všechno!"* Ano, milovati znamená všechno, protože láska obsahuje modlitbu a zastupuje myšlenku.

Milovati znamená všechno; neboť milovati znamená zapomínati na sebe, znamená obětovati se a oběti neodolá nic. Obětavost jest jediná zbraň a přece vždy vítězná, protože je to zbraň nadpřirozená, a kdo s ní chce stále a dobře zacházeti, musí být svatý.

Neláká tě, má duše, tento život sebeobětování? Vždy zapomínati na sebe, vždy šířiti kolem sebe dobro, vždy spláceti dobrým za zlé a nečekati vděku ani cti, není to krásné a není to božské?

Vydávati se bez počítání, darovati své síly a svůj čas, své srdce a svého ducha, abychom pomohli druhým, abychom je potěšili a přivedli k dobru, není to ideál nadlidský, hodný anděla?

Stravovati se tak pozvolna v službě Ukřižovaného Boha, jako se stravuje svíce na oltáři, chtějící jen hořet, není to hrdinské, neuspokojí to tvou ctižádost?

Vidím, jak se vládcové zabývají řízením svých států, jak politikové činí vše možné, aby rozhodli osudy národů, vidím, jak se národy prou o převahu ve světě. Vidím, jak lidé projíždějí země a moře, aby nahromadili bohatství, jak vyčerpávají životní síly v těžkých pracích, aby došli slávy. Pokud jde o mne, Ježíši můj, nechci než milovati a obětovati se. Má politika se omezuje na růst v lásce, abych se mohl ještě víc vydávati. Má ctižádost je sice bezmezná, avšak slávou světa pohrdá. Říše, nad níž chci vládnouti, jest moje srdce. Chci, aby všechny jeho tužby směřovaly k tobě a sho-

dovaly se s tvým zalíbením. Na zemi nechci nic jiného než milovati a šířiti království lásky.

ČLÁNEK 8. Božská plodnost duše. — Pravá obětavost záleží v tom, že se člověk stává v rukou Božích dokonale učelivým nástrojem. Čím více je duše prosta sebe a všech osobních choutek, tím jest také poddajnější a jaksi ohebnější, a proto také schopnější zjednávati slávu Bohu.

Služba prokazovaná věci Boží lidmi není zpravidla totožná s tím, co vidíme. Království Boží, ač je v tomto světě, není z tohoto světa. Jest duchovní a proto skryté. — Myslíme-li, že je vidíme kolem sebe, jest to jenom zdání. Osobnosti, které v něm zdánlivě zaujímají důležité místo, které řídí jeho osudy a podrobují nebo hájí zbraní jeho zájmy, nejsou leč stíny, které na chvíli vystupují na jeviště a zase odcházejí, aby uprázdnily místo stínům jiným. Jeviště této hry je nesmírné. Jsouce sevřeni úzkým obzorem stěží pozorujeme některé jeho jednotlivosti. Jak bychom mohli za takových okolností oceňovati roli, kterou Bůh každému dává? Neboť on sám rozdílí úlohy, které přizpůsobuje celku, a obrací je ke konečnému cíli, jejž zná on jediný.

Velmi se mýlíme, pokládáme-li svůj život za neužitečný a své práce za neplodné, protože nekorunuje našich snah úspěch!

Jsou vynikající lidé, oddaní službě dobra ať ve světě, ať ve svatyni, jejichž všechny podniky na pohled ztroskotaly. Každý by mohl uvésti státníky, politiky, biskupy a kněze, jejichž život záležel v marném potírání vládnoucích názorů, vlivů a plánů, ačkoli se zdálo, že musí nad nimi zvítěziti svou mravní převahou. Jejich životní boj byl trvalým nezdarem, jejich konec úplným rozpadem nejspravedlivějších nadějí.

A přece nikdo nedobyl takového vítězství jako tito lidé vždy porážení; nikdo neměl tak opravdový úspěch jako tito průkopníci vždy posmívaní, vždy drcení násilím; nikdo neprokázal tak velikých služeb pravé osvětě a víře jako tito věčně přemáhaní vítězové. Jejich obětavost zdánlivě neplodná byla závažím, které v ohromné vzdálenosti zatížilo na vahách misku potlačované spravedlnosti, posmívané pravdy, pronásledované nevinnosti.

Co nás oslňuje svou zřejmostí ve velikých událostech dějin, uskutečňuje se skrytě v životě každé duše.

Ta duše, která myslí, že ji bude na věky stíhati neúspěch, má před Bohem nejvíce vítězství. Ta, která se pokládá za neužitečnou a neschopnou k velikým věcem, jest vyvolena — ani o tom neví — od svrchovaného Pána, aby kladla základy jeho nejkrásnějších děl. Ta, která sténá v skrytosti nad neužitečností svého života, stává se zdrojem spásy pro tisíce hříšníků. Ta, jejíž podniky jsou zavalovány překážkami, jejíž úmysly jsou odsuzovány a jejíž život jest zlomen, taková se stává pevným balvanem, úhelným kamenem, na němž staví Bůh budovu své slávy.

Ovšem tyto duše nebudou vždycky radostnými svědky svého vítězství. Snad opustí tuto zemi vyhnanství, zmalátnělé tíhou svých neúspěchů a svých zklamání; avšak Bůh bdí a zaznamenává jejich snahy. Jednou odmění jejich úsilí a z toho semene dá vyrůsti ovoci stonásobnému.

Známe z dějin některé příklady této překvapující plodnosti. Víme, jak se chudí dělníci, nevědomé dívky, neznámé řeholnice, lidé bez nadání, bez vlivu a bez časných statků stali zakladateli nebo šiřiteli rozsáhlých podniků, přinášejících Církvi zázračný prospěch.

Avšak vedle těchto několika událostí, jež nám Bůh ráčil zjeviti, kolik jest těch, jejichž tajemství skrývá i před očima duše, jež jest jejich původkyní!

Každá vnitřní duše, odevzdaná Prozřetelnosti a učelivě přijímající božské působení, stává se střediskem vlivů, z něhož vycházejí paprsky a prodlužují se do nekonečna.

Tak na př. modlitba, dobrý příklad a dobré skutky prostého srdce vzbuzují ono záření milosti, jehož účinky tím více rostou a se rozšiřují, čím dále jsou od svého ohniska.

Vztahy mezi dušemi, jejich vzájemná závislost, vliv, jejž vykonává bez ustání jedna na druhou v dobrém i ve zlém, jsou nám téměř úplně skryty. Víme toliko všeobecně, že Bůh posvěcuje jedny skrze druhé, že propůjčuje duším nedokonalým, slabým nebo kleslým, světlo a sílu pro zásluhy těch, které jsou mu drahé, že přijímá hrdinskou oběť jistých duší, aby obrátil nějakého velikého hříšníka, aby odvrátil nějakou pohromu od Církve, aby urychlil obrácení některého národa. Avšak podrobnosti těchto tajemných výměn, těchto skrytých a složitých vlivů, zůstávají pro nás zahaleny temnotou.

Jak úchvatné by to bylo divadlo, poznati vnitřní dějiny aspoň jediné duše, poznati stupeň její učelivosti a bohatý účinek jejího odevzdání Bohu. Objeviti nadpřirozený vliv, jejž vykonává na každou duši, s níž jest ve styku, a pozorovati jeho rozvoj a rozvětvení takřka do nekonečna!

Ale k čemu by bylo toto poznání? Bylo by jen potravou marné zvědavosti! Ó Ježíši, mně stačí věděti, že tobě docela náležím! Ty se již postaráš, aby můj život nebyl neplodný.

Mou úlohou je skrývati se v tobě a milovati tě vždy víc a více. Tvým úkolem je vylisovati z mé podstaty,

která není před tebou ničím, všelikou slávu tvého svatého jména, která v ní může býti zázračně uložena.

ZÁVĚR. Nejsvětější Panna — vzor života oddaného Bohu. — Oddati se Bohu celým srdcem, činiti jeho vůli a svěřiti se jeho Prozřetelnosti bylo tajemstvím svatosti všech spravedlivých. Duše, která hledá svatost jinak nebo jinde, zklame se a zbloudí.

Všichni svatí Starého i Nového zákona prošli touto cestou, která jediná vede k svatosti. Co mimořádného, skvělého a zázračného bylo v životě některých, nebylo podstatnou složkou jejich dokonalosti. Byla to jen ozdoba, ozdoba ne nezbytná a mnohdy nebezpečná.

Nikdo z pouhých tvorů se nevyrovná svatostí Matce Boží. Její život byl však velmi jednoduchý. Vizte: Prožívá všechny poměry žen jejího stavu. Žije, roste, učí se jako dítky jejího věku. Jest chotí a matkou a plní všecky povinnosti s tím spojené. Ubírá se do chrámu k očišťování jak obyčejné ženy. Každý rok koná pouť do Jerusalema, jak bylo předepsáno židům.

Jinak se zabývá svou skrovnou domácností. Josef, jemuž brzy pomáhá mladistvý Ježíš, stará se o živobytí rodiny. Spolu pracují v dílně, aby neumřeli hlady.

Po smrti Josefově spočívá jen na Ježíšovi starost o výživu ovdovělé Matky. Ve všem tom není nic pozoruhodného, nic, co by oslňovalo zrak nebo uchvacovalo obraznost.

Evangelista nenašel v životě Mariině ani žádný zázrak, ani mimořádný čin, ani význačnou událost, aby je zaznamenal. Praví prostě: Ježíš prospíval věkem a moudrostí a byl poddán svým rodičům.

Mezi blízkými příbuznými a známými Mariinými nebyl nikdo — vyjma rodinu Alžbětinu — zasvěcen do tajemství jejího Božího mateřství. V jejím chování

tedy neprozrazovalo nic její vznešenou důstojnost. Později budou židé vytýkati Ježíšovi, jenž se prohlašoval za Syna Božího, jeho matku, aby jej zahanbili. Platila tudíž za ženu obyčejnou, která se ničím nelišila od osob svého postavení.

Nevidíme dokonce ani, že by si před smrtí Ježíšovou nejdůvěrnější přátelé Spasitelovi nebo aspoň apoštolé vážili pokladu, který měli v osobě Matky Boží. Teprve po příchodu Ducha svatého otevřely se jejich oči a oni věnovali dětinnou úctu a lásku nejvznešenější bytosti stvořené, nejněžnější Matce.

Ježíš chtěl, aby život Panny panen byl prostý a skrytý, poněvadž se měl státi vzorem života našeho.

Svou nevinnou a čistou Matku neušetřil křížů, zevnějšího pronásledování ani utrpení srdce. Chtěl ji učiniti Matkou bolestnou, nejvíce zkoušenou ze všech tvorů, abychom ve svých strastech, vnitřních utrpeních a nesnázích spojených s naším pozemským životem měli vzor podrobenosti a dokonalé odevzdanosti.

Slovo, které pronesla ve chvíli největší radosti, jakou může zakoušeti lidské srdce, bude opakovati často i ve svých strašných úzkostech: „*Staniž mi se podle slova tvého!*" (Lk. 1, 38).

Těchto několik slov obsahuje celé její tajemství a všechnu její svatost. Jest to úplná oddanost Bohu, čisté odevzdání do rukou jeho Prozřetelnosti, jest to nejněžnější a nejsilnější láska k Bohu a k božskému Dítěti.

Ó Matko Boží, nauč nás prostotě! Učiň, ať se staneme dítkami v tvé škole! Ať neumíme nic jiného než se oddati zcela a naprosto Bohu. Tento prostý a bezděčný úkon našeho srdce vrhá nás do náruče Ježíšovy a šeptá mu naši věrnost. Milovati Ježíše, činiti jeho vůli, všechno přijímati z jeho ruky — to bude, dobrá Matko, tajemstvím naším, jako bylo tvým.

O všecko ostatní budeš se starati ty, dobrá Máti, s Ježíšem. Vezmeš na sebe naše starosti a naše nepokoje, budeš nám pomáhati ve všech potřebách, zbavíš nás všech nesnází a zvláště nám vždy budeš promíjeti naše nevěrnosti.

Naší jedinou úlohou bude tebe milovati, vyznávat ti bez ustání tuto lásku a dáti se uchvacovati tvou něžností!

DÍKY BOHU A MARII!

Obsah

Předmluva překladatelova 9

Díl 1. Základy oddanosti Bohu

Hlava 1. Jest spravedlivé oddati se Bohu

Článek 1. První Příčina všech věcí 13
Článek 2. Poslední cíl 15
Článek 3. Nejvyšší vzor 17
Článek 4. Svatá bezstarostnost 19

Hlava 2. Jest moudré oddati se Bohu

Článek 1. Pod božskou ochranou 21
Článek 2. Vševědoucí a všemohoucí Pomocník 23
Článek 3. Tajemné paprsky 25
Článek 4. Zázrak v duši 27
Článek 5. Ideál všelíké svatosti 30
Článek 6. Mystické tělo 32
Článek 7. Působení Ducha Svatého 34
Článek 8. Neustálý postup 36

Hlava 3. Jest snadné oddati se Bohu

Článek 1. Nepravdivé nadsázky 38
Článek 2. Dosti má den na své lopotě 40
Článek 3. Zbytečný nepokoj 42
Článek 4. Ve škole Boží 44
Článek 5. Jen lásku 46
Článek 6. Stačí chtíti 48
Článek 7. Boží vděk 50
Článek 8. Náplň všech ctností 51

Díl 2. Způsoby oddanosti Bohu

Hlava 1. Všeobecné pokyny

Článek 1. Úkon oddanosti Bohu 54
Článek 2. Vše co nejdokonaleji 56
Článek 3. Cvik 58
Článek 4. Tváří v tvář obtížím 60
Článek 5. Šťastný návyk 62

Článek 6. Na výšinách 64
Článek 7. Denní chyby 67
Článek 8. Veliké úskalí 69

Hlava 2. Oddanost v rozmanitých zaměstnáních

Článek 1. Při modlitbě 71
Článek 2. Božský Vůdce 73
Článek 3. Duchovní cvičení 77
Článek 4. Jen vůli Boží 79
Článek 5. Styk se světem 82
Článek 6. Svatá svoboda 84
Článek 7. V hluku světských prací 86

Hlava 3. Oddanost v křížích

Článek 1. Vnitřní utrpení 91
Článek 2. Dokonalá odloučenost srdce 93
Článek 3. Pronásledování 94
Článek 4. Jen u Ježíše útočiště 96
Článek 5. V době nemoci 99
Článek 6. Ve chvíli smrti 101

Díl 3. Účinky oddanosti Bohu

Hlava 1. Život lásky

Článek 1. Ježíš a duše 105
Článek 2. Svaté setkání 107
Článek 3. Věrní služebníci 109
Článek 4. Důvěrní přátelé 111
Článek 5. Milované dítky 114

Hlava 2. Život sebezapomění

Článek 1. Svaté zapomnění 117
Článek 2. Buď vůle tvá 119
Článek 3. Láska ke kříži 121
Článek 4. Jen Bůh jediný 123
Článek 5. Láska činí vše snadným 124
Článek 6. V náruči Boží 126
Článek 7. „Mysli na mne!“ 128

Hlava 3. Život oběti

Článek 1. Obětovati se 131
Článek 2. Pod Božím vedením 133

Článek 3. Důkaz lásky 136
Článek 4. Panovačné sobectví 137
Článek 5. Apoštolát modlitby 138
Článek 6. Apoštolát dobrého příkladu 140
Článek 7. Věrnost v povinnostech 142
Článek 8. Božská plodnost duše 144
Závěr. Nejsvětější Panna - vzor života oddaného Bohu 147

P. Josef Schrijvers C. Ss. R.: Oddanost Bohu
(Le don de soi)

Přeložil P. Dr. Stanislav Špůrek, C. Ss. R.
Jako třetí vydání předchozího vydání s názvem „Umění dávati se" vydalo na jaře roku 1948 Cyrilo-Metodějské knihkupectví Gustava Francla v Praze v počtu 3.300 výtisků, které vytiskly grafické závody A. Diessner a syn ve Varnsdorfu.
Cena knihy: brož. Kčs 40·- váz. Kčs 60·-